

www.vadaszlap.hu

magyar

VADÁSZLAP

13. ÉVFOLYAM, 8.
2004/AUGUSZTUS

Ára: 400 Ft, előfizetőknek 350 Ft.

VADÁSZATI GYAKORLAT

**Az idénymódosítások
magyarázata**

13. OLDAL

CSŐD

HUMOR

Tigris, meg nem is

Fölborult értékek!

■ Évtizedekkel ezelőtt megmosolyogtam az amerikaiakat, amikor a kutyáikat felöltöztetve sétáltatták New York utcáin. Szinte emberként kezelték őket, külön lakosztályaik voltak és néha vagyonokat örököltek gazdáik halála után. Persze a kutyákat arról senki sem kérdezte meg, hogy jól érzik-e magukat a csinos kutyakelengyékben és milyen érzés kutyamilliomosnak lenni? Csak remélni mertem, hogy minket soha nem ér el ez az örület, mindig azt gondoltam, hogy az ember nagyobb érték, de be kell látnom tévedtem, és mint mindig mindenben, ebben is túl akarunk tenni Amerikán.

Ma Magyarországon, ha valaki gondatlanságból embert öl és jó ügyvédet fogad, olcsóbban megússza, mintha egy kóbor, kirekesztett, ezernyi kárt okozó korcs kutyát ejtene el. Azok az emberek, akik fizikailag és szellemileg is elszakadtak a természettől, el sem tudják képzelni, hogy a szabadon kóborló kutyák milyen károkat okoznak a természetben vadon élő állatokban, legyen az vadászható vagy védett faj. Ezek az összeverődött kóbor falkák, először vadra, majd a háziállatokra, később az emberre is veszélyesek lesznek.

Nem tudom kinek a magántulajdonát képezi az a kutya, amelyik hordába verődve a falutól több kilométerre vadat hajt. A vadász számára kutyát löni soha nem felemelő érzés, nem vadászias hőstett, de a még csak pár napos őzgidát, nyúl-fiat, pelyhes réce vagy fácáncsibét a kóbor kutyák jogállásáról még nem kérdezte meg senki...

A minap egy ismerős házaspár a kecskeméti repülőnapról hazafelé látogatott meg. A férj élénken érdeklődött a vadászfegyverek iránt,

ezért a kezébe adtam egyet - ő csodálattal forgatta a mives darabot, majd a felesége felé nyújtotta, hogy nézze meg ő is. Az asszonyka e szavakkal tolta el magától a fegyvert.

- Nem nézem meg, mert ezzel állatokat ölnek.

Érdekes, gondoltam magamban! A repülőnapról jön, ott megcsodálta a MIG 29-est, az F-16-ost és a többi vadászgépet, és ezek a modernkori ölgépek nem keltettek benne olyan utálatot, mint egy vadászpuska. Igaz, azokkal „csak” embereket ölnek.

A fiatal apukák hosszú tömött sorokban viszik fiaikat, lányait, hogy megcsodálják ezeket a remek szörnyeket. Az igazi talán mégis az lenne, ha minden vadászgép mellé odaültetnének egy sebesült kisfiút, akinek a lábát, karját találta el az F-16-os lövedéke. Ők hitelesen tudnának mesélni ezekről a gyilkoló gépekről, el tudnák mondani, hogy milyen nagyszerű technika az F-16-os vagy a MIG.

Egyébként ugyanez az asszonyka a tróféáimat szemlélve hirtelen nekem szegezte a minden laikus által feltett kérdést:

- Hogy tudod magadban elrendezni ezt az öldöklést?

- Ahogy a Nagyanyám - válaszoltam neki.

- Ő, hogy csinálta?

- Úgy, hogy minden vasárnap reggel, rezzenéstelen arccal kiment a tyúkudvarba és az éles késével lenyisszantotta egy kendermagos csirke nyakát. Aztán ugyanolyan rezzenéstelen arccal visszajött és megfőzte a vasárnapi levest. Tette a dolgát. A leves jó volt, sárga, ízletes és gőzölgő. Nem hiszem, hogy ezért gyilkosnak kellene titulálnom a Nagyanyámat, aki embert vagy állatot oktanul soha nem bántott ..., s ha jól

emlékszem, még engem sem szidott meg soha. Pedig nem voltam mintagyerek.

Tudtam, éreztem, hogy nem győztem meg, de legalább elgondolkodott az érvelésemen. Ha legalább eddig eljuthatnánk a közvélemény meggyőzésében, talán már az is nagy eredmény lenne. Az értékek az elvárosiasodással alaposan fölborultak, nem a helyükön kezeljük a dolgainkat, a természet védelmét, a vadászatot, a kutyalövést, a tyúkhúslevest ... az emberölést, a háborúkat.

A mai kor embere ezért utálja a vadászatot, miközben a háborút bocsánatos bűnnek tartja. A televízió csatornáin emberek milliói a háborúk rémségeit nézik, néha a gyerekeikkel együtt ... de a vadászatot megbocsájthatatlannak, elfogadhatatlannak, érthetetlennek tartják.

Hát nem érthetetlen?

Agyaki Góbor

VADÁSZLAP

MEGJELENIK HAVONKÉNT, A MEGELŐZŐ HÓNAP UTOLSÓ HETÉBEN

Lapzárta a megelőző hónap második péntekén.

Meg nem rendel kéziratosokat és fotókat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Ára: 400 Ft előfizetőknek: 350 Ft. Az előfizetési díj: 4200 Ft/év
Nyugdíjasoknak, diákoknak és hivatásos vadászoknak az előfizetési díj kedvezményes: 3850 Ft/év (A jogosultságot igazolni kell.)

A lapot a VKE tagjai ingyen kapják meg.

A Magyar VADÁSZLAP előfizethető "Belföldi Postatakványon" a szerkesztőség címén, átutalással a 65100149-10004115 számán, vagy a hírleküldésítésnél a postahivatalokban.

Terjeszti a Hírkör Rt., az NH Rt. és az alternatív terjesztők.

Kiadja a Vadászati Kulturális Egyesület

Központi telefon és fax: 242-00-42

E-mail: vke@vadaszlap.hu

Homepage: www.vadaszlap.hu

A szerkesztőség és a kiadó címe: 1031 Budapest, Pákász u. 7.

Nyomdai előállítás: Origo Print Kft.

Felülső vezető: **Bánáti László** ügyvezető igazgató
ISSN 1215-6159 (Nyomtatott) ISSN 1588-1229 (Online)

Kiadó-főszerkesztő

Cseké Sándor (30/397-56-51)

Felülső szerkesztő

Homonnay Zsombor (30/397-56-71)

Főmunkatárs

Somfalvi Ervin (30/397-56-61)

Tervezőszerkesztő

Gigor Csaba (70/318-94-84)

Webmester

Hegedűsné Wéber Ilkó (20/391-70-47)

Szerkesztőségi titkár

Elek Ferencné (30/410-10-51)

A természet védelméért

■ Az Országos Magyar Vadászkamara elnöke, az Országos Magyar Vadászati Védegyelet ügyvezető elnöke, valamint Persányi Miklós Környezetvédelmi és Vízügyi miniszter együttműködési megállapodást írt alá Budapesten, június 22-ikén. Az együttműködés célja: a KvVM stratégiai céljai és a két érdekvédelmi szervezet közhasznú feladatainak és programjainak összehangolása, az eredményesség javításáért.

A szakmai színvonal emelése érdekében a felek kiadványok, szakkönyvek megjelentetésével, programok, bemu-

tatók, közös rendezvények szervezésével segítik mind a vadászok, mind a természetvédők szemléletformálását. Közreműködnek továbbá a védett természeti értékek védelmében, a természetkárosító cselekmények megelőzésében és a közös kommunikációban is. A megállapodás hivatalos aláírását követően egy hónapon belül elkészül a részletes feladatterv, amelyet a természetvédelemért felelős államtitkár, Feiszt Ottó, a vadászkamara elnöke, valamint Pechtol János, a Védegyelet ügyvezető elnöke hagy majd jóvá.

Meghívó

■ Augusztus 27-28-án Keszthelyen, a Helikon Kastélymúzeum területén kerül sor a XIII. Országos Vadásznapi főrendezvényére, a zalai vadászati évadnyitóra és szombaton 15 órától a VI. Szarvasbőgő Európa Bajnokságra. A gazdag programmal összeállított rendezvényre minden vadászt és családját szeretettel várja a zalai és veszprémi rendezőség. A részletes program:

AUGUSZTUS 27. (PÉNTEK)

9.00 - 15.00 Vadásznapi lövészverseny

Helyszín: Gyenesdiás, Keszthelyi Erdész Lovászklub lőtere

17.30 órától Vadászzenekarok térzenéje a Helikon Kastély parkjában

18.00 órától Festetics György szobrának koszorúzása. Köszöntőt mond: Dr. Czoma László, a Helikon Kastélymúzeum igazgatója.

18.30 órától Trófeabemutató és a "Vadászat a művészetben" kiállítás megnyitása.

A kiállítást megnyitja: Feiszt Ottó, az OMVK elnöke, a Zalaerdő Rt. vezérigazgatója.

AUGUSZTUS 28. (SZOMBAT)

9.00 órától Vadászzenekarok térzenéje

10.00 órától Zenekarok és közreműködők ünnepélyes bevonulása

10.30 órától Ünnepélyes megnyitó.

■ Augusztus 14-én Csongrádon, a Cseh István lőtérén kerül sor a Csongrád megyei vadásznapi megrendezésére, melynek keretében - a hagyományos trófeakiállítás, őzpörkölt főzőversenyen, a kutya-, solymász, lovas és lovasíjász bemutatókon kívül - favágó bemutató és Diana, valamint Nimród kupa korongvadász lövészverseny is lesz. A lőtér megközelíthető a Csongrád és Szentes közötti 451-es úton.

Köszöntőt mond: Dr. Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke.

Hubertus mise. A szentmisét Dr. Márfi Gyula, veszprémi érsek celebrálja.

Elhangzik: a Gellért Zoltán komponálta Hubertus mise.

11.30 órától Ünnepélyes vadászavatás.

Kitüntetések és versenydíjak átadása.

TOVÁBBI PROGRAMOK:

13.00 órától A VE Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Keszthelyi Tan- és Kísérleti Üzem lovasbemutatója.

13.30 órától Vadászkutya bemutató.

Vadászíjások bemutatója.

14.00 órától A Zalai Gyepűvédők Nemzetsége és az I. Huszárezred bemutatója.

14.30 órától Vadászuha divatbemutató.

15.00 órától VI. Szarvasbőgő Európa Bajnokság.

17.00 órától Vadászok Bora verseny eredményhirdetése.

17.20 órától Vadásztombola sorsolás.

18.00 órától Zenés szórakoztató műsorok.

20.00 óra A vadásznapi zárása.

Dr. Nagy Gyula emlékülés

■ A neves múzeumalapító vadász, pedagógus nem csak a nevében volt "nagy", hanem munkássága, életútja, emberi magatartása tette igazán nagygyá, országosan ismertté, mert ahol megjelent, pezsgett az élet. Képes volt a nemes célokért megnyerni mindenki támogatását, az "egy tárgyat a múzeumnak" elnevezésű népszerű mozgalma pedig pótolhatatlan értékeket mentett meg a feledéstől

és tett közkinccsé. A Heves megyei szövetség és kamara, a Mátra Múzeum, Dr. Nagy Gyula néhai múzeumigazgató születésének 90. évfordulója tiszteletére rendezett emlékülést Gyöngyösön, június 18-ikán. Pályatársak, tanítványok, vadászati vezetők emlékeztek a jeles vadászra, a vadat szerető, a természetet tisztelő mesterre. Novelláiban, verseiben meghatározó

hangsúlyt kapott a természet csodálatos világa, benne a vad, a madarak, a fák, az embert éltető csodálatos teremtmények. Hangfelvételtől idézték fel emlékezős sikeres mátrai vadászatának elbeszélését. Az emlékülést követően - ünnepélyes külsőségek között - a Mátra Múzeum gyűjteményéből nyílt kiállítás a Tiszti Kaszinóban.

Gyenes István

Dr. Sinkovits
Miklós

(1937 - 2004)

■ Életének 67. évében - június 6-ikán - elhunyt a MAVOSZ főosztályvezetője, később a Vedegetek főtítkára. 1962-ben került a vadászszövetséghez előadónak, majd a ranglétrán előrehaladva, 1988-tól az 1994.évi nyugdíjazásáig főtítkárként tevékenykedett. A szövetség akkori sikeres fácánprogramjaiban személyesen is meghatározó szerepet játszott, és ma is csak nosztalgiával gondolhatunk mindan-

nyian a hetvenes évek ma már szinte lehetetlen fácánbőségére, apróvad-gazdálkodására. Közreműködött az árpádalmi, a hencidai, a komáromi, a bugyi vadgazdaságok, a fácán tenyésztételek létrehozásában, sikeres működtetésében. A hazai vadgazdálkodás terén végzett elismerésre méltó munkássága előtt kalapot emelve, sikereit elismerve, emlékéet kegyelettel megőrizzük.

Bábolnai „összeröffenés”

■ Vaddisznó-gazdálkodásunk időszerű kérdéseiről rendezte - sorrendben a harmadik - szakmai konferenciáját az OMVK vadgazdálkodási bizottsága Bábolnán, június 10-én.

A ménes-udvar kamaratermében került sor a tanácskozásra, ahol sajnos sokaknak még ülőhely sem jutott, így állva hallgathatták az előadónként fertály órában limitált előadásokat. A házigazdák köszöntője után a rendezvényt Feiszt Ottó, a kamara elnöke nyitotta meg. Dr. Nagy Emil, a bizottság elnöke bevezető előadásában érdekes információkat közölt a hallgatósággal. A többi között, hogy nem szabad szem elől téveszteni: a mezőgazdasági vadkár 70 százalékát a vaddisznó okozza, majd elemezte a 70-es évektől számított populáció-robbanás okait és következményeit.

Vadbiológiai megközelítésben boncolgatta a témát dr. Nahlik András, a soproni NyME professzora, aki egy vaddisznó-gazdálkodási modellt mutatott be, s felhívta a figyelmet arra, hogy a vaddisznóállományunk vésszesen elfiatalodott.

A kocaállományra erőteljesebb, a kanokéra kíméletesebb hasznosítást javasolt, fő terítékalkotóként a malac- és süldőkorosztályokat említette, mintegy 80 százalékban.

Buzgó József, a SEFAG Rt. vadászati osztályvezetője részletesen bemutatta a gazdaság vaddisznó-gazdálkodását, annak irányelveit, ökonómiáját és hasznos gyakorlati tanácsokkal látta el a hallgatóságot, akiket a fiatal kocák nagyobb számú elejtésére ösztönzött.

Pétervári Gábor, a Gemenc Rt. vaddisznó-gazdálkodását ismertette, amelynek kapcsán a vaddisznós-kertek

bevételeit, a szabad-területi vadállomány kártételét kompenzáló tételként említette, előadótársaival teljes egyetértésben.

A disznós-kertek létesítésének, üzemeltetésének jogi, ökonómiai és ökológiai elemzését ismertette dr. Jánoska Ferenc.

Az intenzív vaddisznótenyésztés és -tartás állategészségügyi problémáival kapcsolatban Dr. Sugár László, egyetemi tanár javaslatában kifejtette, hogy a jövő problémáinak megoldása a takarmányozásban és a preventív védekezésben rejlik.

A szakemberek számára (a múltban) fontos bevételi forrásként szereplő vadhús árbéli problémáiról nyújtott széles körű tájékoztatást Pacs István, aki kiemelte, hogy az Európai Unióban a vadhús vizsgálatának kötelezettsége az államot terheli, nálunk mégis a vadászatra jogosult fizeti meg mindezek költségeit.

Gondok a vadászat szervezésében

■ Május 26-án Herceghalmon, a Budapesti Agrárkamara vadászatszervezők önálló osztálya új elnököt választott Zsarnay Attila (Pusztá Caccia) személyében, az alelnökök Pintér Miklós (Elite Hunting) és László Gábor (Vadőr Kft.). A régi-új vezetés legfontosabb feladatának az EU-hoz történő csatlakozás következtében kialakult helyzet értékelését (áfa, vám, meghívólevelek, fegyverbehozatali engedélyek, a tagállamokon kívüli országok vadászainak ügyintézése, stb.) tartja feladatának, hogy minél előbb kidolgozható legyen a közeljövő stratégiája.

A szakemberek megállapítása szerint a hazai vaddisznóállomány az utóbbi évtized dinamikus növekedése után tavaly megtorpant; ez mind a teríték-, mind pedig a lét-számadatokból érzékelhető. A jövőben mindenképpen jelentősen csökkenteni kell a szabadtéri állományt, ezzel egyidejűleg egyre komolyabb teret kap a zárttéri, intenzívnek mondott tartásmód. Ma hazánkban hozzávetőleg 80 vaddisznós-kert működik. Egyre nagyobb az igény a jól szervezett kerti vadászatokra, és - főleg a spanyol nyelvtérületről érkező vendégek körében - a nagy agyartú kanok iránt. Az intenzív, kerti vaddisznó-gazdálkodásban nem járunk rossz úton, ezt bizonyítja az új magyar világrekord vadkanagyar is.

Mivel az előadások hosszúra nyúltak, a konferencia országos fórumjellege elmaradt, ugyanis a várt heves vita és szakmai eszmecsere helyett még a kérdésekre sem kerülhetett sor a tanácskozás végén. Nagy kár, mert az országos gondokat, a követhető helyes irányelveket csak egy ilyen, vagy ehhez hasonló rangos szakmai grémium oldhatná meg, jelölhetné ki.

Erre a lehetőség mindenesetre adott volt. Tanulásgéknél szolgálhatna talán, hogy ismét meghallgathattunk számos kiváló előadást, alapos tájékoztatást kaptunk saját helyzetünkről - amelyeket a szaklapokból is megtudhatunk - de azt, hogy kihasználjuk a közös gondolkodás lehetőségeit és a napi gondjainkról beszéljünk, irányelveket fogalmazzunk meg, vagy nyilvánosan eszmét cseréljünk, újfent elmaradt. Talán ismét másokra bízunk, vagy a mindent megoldó időre?

F.P.-FI.

A SZIGOR változatlan!

A külföldön vadászók - úgy tűnik - hiába várták az EU csatlakozást, hogy azonos elbírálásban részesüljenek, mint az osztrák, a német-, angol-, vagy francia vadászok. A helyzet azonban nem sokat változott, vagyis: legálisan, engedéllyel lőhetünk Afrikában leopárdot, elefántot, de a trófeákat továbbra sem hozhatjuk be, megbüntethetnek érte, mert az Európai Unió szabályozás a Washingtoni Egyezményen alapuló CITES alapelőírásainál számos ponton szigorúbb, amit még tovább szigorít a hazai 271/2002. (XII. 20.) kormányrendelet. (A kormányrendelet teljes szövege és mellékletei a www.vadaszlap.hu honlapunkon tanulmányozható.)

■ A 338/97/EK tanácsi rendelet A, B, C, D mellékletei sorolják fel azokat a fajokat, amelyeket a kereskedelem szabályozása révén kívánnak védeni. Ez lényegében megfelel a hazai jogszabályban az 1. számú melléklet A-C oszlopainak, míg a D melléklet a rendelet 2. számú mellékletének. Az A-C mellékletek tartalmazzák a CITES I-III. függelékén szereplő összes, továbbá számos, az Egyezmény hatálya alá nem tartozó fajt, melyek kereskedelmét különböző okok miatt szabályozni kell (pl. az európai vadon élő élővilágra ökológiai veszélyt jelentő fajok, egyéb ritka, a kereskedelem által potenciálisan veszélyeztetett fajok stb.).

A rendelet ugyanakkor a mellékleteken belül is számos ponton tovább szigorítja egyes fajok, rendszertani kategóriák besorolását. Ez annyit jelent a többi között, hogy egyes, eredetileg a CITES II., illetve III. függelékében szereplő fajok az A mellékletbe kerültek besorolásra, tehát ezekre is a CITES I. függelékére vonatkozó előírásait kell alkalmazni. Ilyen az egész éves vadászati tilalommal védett bőjtű réce (*Anas querquedula*) vagy a fokozottan védett cigányréce (*Aythya nyroca*), amelyek a CITES III. függelékéből kerültek át az A mellékletbe, tehát a példányaikkal folytatott kereskedelem tilos.

A D melléklet olyan, eredetileg nem CITES-es fajokat sorol fel, melyek Közösségbe történő behozatalát monitorozni kell annak érdekében, hogy hosszú távon biztosítható legyen azok fenntartható mértékű kereskedelme. Az így kapott információ alapján dönthető el, hogy szükség van-e bizonyos fajok magasabb védelmi kategóriába történő átsorolására. Ilyen faj például a királyfácán (*Syrnaticus reevesi*). Csakúgy, mint a korábbi hazai fajlistán, itt is a fajok neve mögött zárójelben szereplő római szám tájékoztat arról, hogy eredetileg az Egyezmény mely függelékén található a kérdéses faj.

■ A vadásztrófeák behozatala az Európai Unió területére

Általános szabály, hogy az A mellékletben szereplő fajok (pl. barnamedve, vadmacska, farkas, hiúz, gepárd, leopárd, elefántok) vadon fogott példányaira kereskedelmi célból nem adható engedély. Kivételt tesz ez alól az EU rendelet a személyi ingóságként szállított vadászati trófeák esetében. Ezek behozatalához a beviteli állam igazgatási hatósága által kiállított CITES importengedély, valamint a származási ország exportengedélyének együttes megléte szükséges. Mindkét engedélynek a szállítmánnyal együtt kell utaznia. **Az egyezmény**

hazai végrehajtására kiadott 271/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet továbbra is hatályban lévő 6. §-a alapján kizárólag természetvédelmi érdekből engedélyezhető az import a tudomány jelenlegi állása szerint veszélyeztetett állományú fajok (pl. a gepárd, az elefántok) vadon befogott, illetve gyűjtött példányai esetében, így a vadászati trófeák behozatalához a szükséges előzetes magyar CITES import engedélyt a KvVM nem állíthatja ki. Ugyanakkor azon fajok (pl. barnamedve) behozatalához, melyek állománya nincs globálisan veszélyeztetett helyzetben, a fent leírt engedély kiállítható, így a szükséges engedélyek megléte esetén ezek az országba behozhatók.

Ne felejtjük el azonban, hogy az EU rendeletek nem érintik a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény és a végrehajtásra kiadott 8/1998. (I. 23.) Korm. rendelet tartási, illetve hasznosítási engedélyre vonatkozó előírásait, tehát ezek nem változtak! Így amennyiben a behozni kívánt trófea hazai védett állatfaj (pl. barnamedve, vadmacska) származéka, előzetes tartási engedélyt is meg kell kérni az illetékes nemzeti park igazgatóságtól.

A B. mellékletes fajok (pl. nílusi víziló, oroszlán, Hartmann-hegyizebra, zambézi mocsári antilop, feketemedve) behozatalánál alapszabály, hogy CITES exportengedély, valamint a beviteli állam CITES igazgatási hatósága által kiadott importengedély szükséges. Az importengedélynek - az A mellékletes fajoknál leírtakkal ellentétben - nem kell a szállítmánnyal együtt utaznia, csak a beléptetés helye szerinti vámhivatalnál kell bemutatni. Könnyítés, hogy amennyiben a B mellékletes vadásztrófea személyes ingóságként (tehát annak a nevére és címére érkezik, aki a példányt ténylegesen elejtette) érkezik az Unióba és rendelkezik az Egyezmény által előírt CITES exportengedéllyel, a vadásznak importengedélyt nem szükséges beszereznie.

Amennyiben valamely faj esetében az EU Tudományos Felsővizsgálati Csoportja úgy ítéli meg, hogy a kérdéses faj súlyosan veszélyeztetett, felfüggesztik a faj egyedeinek behozatalát az Unió területére. Ilyen faj pl. az argali. Ebben az esetben természetesen a vadászati trófeák behozatalára sincs lehetőség.

A C mellékletbe tartozó fajok (pl. afrikai cibetmacska, bongó, szititunga) esetében CITES exportengedély vagy származási bizonyítvány mellett a vadásznak a beléptetés helyén egy ún. import bejelentést kell megtennie. Ugyancsak a C mellékletes fajoknál leírt import bejelentés megtételére van szükség a D mellékletes fajok behozatalához.

Meghatározott esetekben a tagállamok igazgatási hatóságai kérelemre, egyedi elbírálás alapján felmentést adhatnak a kereskedelmi tilalom alól. Ilyenkor a példányhoz, pl. egy legálisan behozott medvetrófeához az igazgatási hatóság egy EU bizonylatot állít ki, amellyel a példány a Közösség területén utaztatható, ill. forgalomba hozható. Ki kell hangsúlyozni, hogy a bizonylatot kizárólag az A mellékletben felsorolt fajokhoz lehet kiállítani. A bizonylatokat az EU rendelet melléklete szerinti formanyomtatványon lehet kérvényezni, illetve 2000 forint.

A B-D mellékletekben szereplő fajok Közösségen belüli mozgása nincsen engedélyhez, bizonylathoz kötve. Amennyiben ezek jogszerű megszerzését (a rendelet előírásai szerinti behozatalát vagy az Unió valamely tagállamában való megszerzését), illetve legális eredetét a tulajdonos tudja igazolni, a példányok a Közösség területén belül szabadon mozoghatnak, adhatók, vehetők (az Európai Unióban előforduló védett állat- és növényfajokra a tagállamok többségében, így Magyarországon is szigorúbb szabályok vonatkoznak!). Fontos, hogy a jogszerű eredetét a Közösség területén belül bárhol dokumentummal kell igazolni. A rendeletek nem írják elő, hogy bizonyítékként milyen dokumentum fogadható el. Erre vonatkozóan minden ország belső szabályozása, nálunk tehát az államigazgatási eljárásról szóló törvényünk az irányadó. A dokumentum lehet CITES export-, vagy importengedély, származási igazolás, tenyésztői bizonylat, állatorvosi engedély, számla stb.

Gyakori probléma az EU tagállamaiban, amikor nincs már meg az eredeti CITES exportengedély, mert ebben az esetben a hatóságnak nincs lehetősége a re-export dokumentum kiállítására. Így már csak emiatt is célszerű megkövetelni egy példány vásárlásakor (sicc! a szerk.), hogy az eladó az eredeti CITES dokumentumokat adja át az új tulajdonosnak.

Nem változott az a rendelkezés, hogy nem adható ki engedély, ha a kérelmezőt környezet vagy természet védelmével kapcsolatban elkövetett bűncselekmény miatt elítélték (az elkövetést követő 5 évig), szabálysértés miatt felelősségre vonták (az elkövetést követő 2 évig), vagy természetvédelmi bírsággal sújtották (az elkövetést követő 3 évig).

A CITES export, import és re-export engedélyek illetve továbbra is az illetékekről szóló törvény alapján 5000 Ft. A CITES engedély iránti kérelmet az EU rendelet mellékletében feltüntetett formanyomtatványon kell benyújtani.

Nem változott a bejelentési kötelezettség sem, így az A mellékletben felsorolt fajok minden egyes példányára, beleértve a trófeákat is, bejelentési kötelezettség vonatkozik. Az igazgatási hatóságnál a bejelentést a szerzéstől, elidegenítéstől, az esetleges megsemmisüléstől számított 15 napon belül kell megtenni. A tulajdonos-változást tehát mind az eladónak, mind a vevőnek be kell jelentenie.

Az így nyilvántartott példányokat, valamint a behozatalt követően 30 napon belül a B mellékletbe tartozó fajok trófeáit krotáliával vagy az igazgatási hatóság pecsétjével egyidejűleg meg kell jelölni. Aki a bejelentést a meghatározott határidőn belül elmulasztja, vagy nem tesz eleget egyedi jelölési kötelezettségének, természetvédelmi bírsággal sújtható.

Mivel az Egyezmény függelékein mintegy 35.000 növény- és állatfaj szerepel, és a függelékek, illetve ennek megfelelően az Európai Unió végrehajtási rendeletei gyakran módosításra kerülnek, kiutazás előtt mindenképp célszerű felvenni a kapcsolatot a CITES igazgatási hatósággal (KvVM Nemzetközi Természetvédelmi Egyezmények Osztálya, 1121 Bp. Költő u. 21., 395-6857), ahol szívesen tájékoztatunk mindenkit az aktuális fajlistákról, tilalmakról és korlátozásokról.

Czlrák Zoltán

■ Szakemberképzés Gyöngyösön

Vadgazda mérnök szakképzés indul Gyöngyösön, a Károly Róbert Főiskolán szeptembertől. Nappali tagozaton 6, levelezőn 8 félév a tanulmányi idő két szakágon: állat- és vadvédelem, valamint vadászturisztika szakon. Bővebb felvilágosítás: Hallgatói Információs Központ, 3200 Gyöngyös, Mátrai u. 36, telefon: 37 / 518 - 447

■ A tudomány műhelyéből

Dr. Csányi Sándor szerkesztésével megjelent a "Vadbiológia" című periodika 10. kötete, amely a Szent István Egyetem Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszékének kiadványa. Az őz, a szarvas területhasználatának vizsgálatáról, a mezőgazdasági vadkárok kérdéseiről, a mezei nyúl vizsgálatokról éppúgy találhatunk tudományos

igényességgel megírt szakmai publikációkat, mint egyes védett, vagy a vadgazdálkodás szempontjából közömbös fajokról. Melegen ajánlható minden szakember részére. Megrendelhető a tanszék címén: 2103 Gödöllő, Páter K. u. 1., telefon: 06/28/ 522-086, e-mail: css@alces.vvt.gau.hu, ára: 1000 Ft.

■ Hosszú évek jutalmául

A vadászati kereskedelemben, a Nimród -, majd a Kettner-hálózatban eltöltött 42 éves szolgálati idő után július 1-jétől nyugdíjba vonult Mádliné, Gutai Ilona, aki éveken keresztül a Vadászati Kulturális Egyesület gazdasági alelnöke, ügyvezető igazgatója volt. "Lilike" ezúton köszöni meg a vadászoknak az elmúlt évtizedek alatt a munkájához nyújtott segítséget és a barátságot.

Régi barátsággal, az eltöltött évtizedeket nem feledve, sok-sok szeretettel kívánunk minden jót nyugdíjas éveikhez.

A VKE és a szerkesztőség

■ Természetismeret, fotózás

Három hónapos - 12 alkalommal, 60 órás - tanfolyam indul Nagy Gy. György fotóművész-pedagógus vezetésével, szeptember 11-ikén. Bővebb információ: 06/20/ 564-9379, 06/30/ 9320-849, fotoszafari@freemail.hu, vagy www.fotoszafari.hu

■ Pontosítunk

Kaló László elnök úr kérésére pontosítjuk az előző számunkban, "A Hajdúság őzbakjai" című tudósításunkban megjelenteket. Az egyeki Súlyom Vadásztársaság idei legjobb őzbakja: 576 gramm, 145,64 pont.

Ki felel a minőség leromlásáért?

■ Az északi hegyvidék gímszarvas állományának kezelési kérdéseiről rendezett konferenciát a gyöngyösi Károly Róbert Főiskola, Tass-pusztán, május 27-ikén. A minden igényt kielégítő előadóterem zsúfolásig megtelt, mutatva a téma iránt a térség gazdálkodóinak megkülönböztetett érdeklődését. Dr. Fábian Gyula, tanszékvezető bemutatta a felsőfokú szakképzés új fellegvárát, s szólt a közeljövő terveiről, a szakképzés, kutatás új lehetőségeiről. A térség vadgazdálkodói, a felügyelőség vezetői, az érdekképviseletek szakemberei részletesen ismertették a gazdálkodás szempontjait, a nehézségeket, kertelés nélkül rámutatva az ellentmondásokra, a vitás kérdésekre is.

Prezenszky János, Heves megyei fővadász a térség szarvas-gazdálkodásának negyedszázados múltját adatokkal, fotókkal gazdagon illusztrált előadásában mutatta be. Sajnálatos módon - állapította meg - a térség állományának minőségében szinte hihetetlen mértékű degradáció következett be látványosan, az elmúlt évtized során.

Többen szóvá tették az erdei kár felmérésében előforduló, úgynevezett "kettős mérce" alkalmazását. A vadászársaságok területén nagyságrendekkel nagyobb a kár, mint az ugyanolyan adottságú, sokszor közvetlenül

szomszédos üzemi vadászterületeken. Erdővédelmi bírságot - tudomásuk szerint - eddig csak a vadászársaságok fizettek. Jelenleg - mondták el többen is - az a legnagyobb gondjuk, hogy az egri erdőfelügyelőség területén nincs érvényes, jóváhagyott éves lelövési tervük, mert a felügyelőség a vadkár elhárításának be nem építése címén megtagadta a szakhatósági hozzájárulását.

Pallagi László, az Egererdő Rt. Vezérigazgatója, az erdei kár kérdését egyenesen a "22-es csapdájának" nevezte, mert minél több a kerítés, annál nagyobb a vadkár. Gondként említette, hogy a kerítések bontásának költségeire a jelenlegi szabályok szerint pályázni nem lehet, pedig ez is igen jelentős élőhely fejlesztési munka volna. Reményffy László a szarvasoknak az erdei életközösségekre gyakorolt negatív hatásait elemezte. A gímszarvas - mint mondotta - "megaherbivor" (óriási növényevő) faj, a vadászat pedig kizárólag csak egy szűk csoport érdekelt szolgálja.

Dr. Csányi Sándor és dr. Szemethy László (Szent István Egyetem) a létszámcsökkentés okairól, valamint a szarvasok vizsgált élőhely használatának kutatásáról tartott előadást. Az előadásokat élénk, sokszor a szélsőséges véleményektől sem mentes vita zárta. Az előadások anyaga kötet formájában is hamarosan megjelenik, sajnos elfogadott, a döntéshozókhöz eljuttatható, és továbbgondolásra érdemes zárónyilatkozat nélkül.

-H-

A paneltől a magaslesig

■ A zalaegerszegi Mindszenty József Általános Iskola hatodikosai kerékpártúrát szerveztek Böde és környékére, amelynek célállomása a zalaszentmihályfai Árpádkori templom volt. Ehhez jött a Nimród Vadászársaság elnökének, Paál Tibornak az ötlete, hogy meghívja a gyerekeket és tanáraikat egy erdei sétára, kiegészítve a vadásatról szóló előadással. Mialatt a felnőttek a vadpörköltet készítették, a nagyrészt városi gyerekekből álló csapat bejárta a vadászársaság területének érdekesebb részeit, ahol Paál Tibor mesélt a vadgazdálkodás lényegéről, megmutatva a vadetetőket, vadföldeket, magasleseket, a váltókat, a nyomokat. A máskor oly zajos gyereksereg most néma csendben, lopakodva haladt előre, és szájátva hallgatta a vadásatról szóló előadást. Sőt, a séta végén kérdés kérdést ért, alig győzték válasszal. Szemmel láthatóan rendkívül élvezték a gyerekek

is ezt a napot, abszolút tisztelettel viselkedtek a természet iránt. Ezen a túrán bebizonyosodott, hogy a mai gyerekek is éppoly fogékonyak a természet szépségei iránt, mint a régiek, csak legyen, aki elviszi őket. Megértették a vadászat lényegét, nem is tekintik a vadászokat gyilkosoknak! A társaság elnökét is megdöbbentette az óriási érdeklődés, és elhatározta,

hogy a gyerekeknek szervezett erdei sétákat rendszeressé teszük. Végezetül álljon itt azoknak a tanároknak névsora, akik segítettek megvalósítani az ötletet, felismerve ennek fontosságát és hasznosságát: Simon Anita osztályfőnök, Domján István, Gáspár Péter, Tóth Z. Tamás tanárok. Köszönet érte.

Kép és szöveg: Polster

■ **Hivatásos vadászok versenye Zalaiban**

Ismét Rékasi Csaba nyerte a Zala megyei hivatásos vadászok szakmai vetélkedőjét, amelyet június 16-án, a Keszthelyi Erdész Lovászklub gyenesdiási lőterén rendeztek közösen a Zala megyei vadászkamara és vadászszövetség, a Zalaerdő Rt és a Befag Rt. Keszthelyi Erdészete. Rékasi Csabának, a Pacsai Vt. hivatásos vadászának 719 pont volt elegendő a maximálisan elérhető 820 pontból a másodszori győzelemhez. II. Bárdosi András, Lenti Erdészet (651), III. Farkas Károly, Lenti Erdészet (644)

■ **Nehezített vércsapán**

...rendezett a Magyar Vérebegylet versenyt az Egererdő Rt. területén, a megyei vadászkamara támogatásával Szilvásváradon, május 22-ikén. A körülmények nem igen kedveztek, egész éjjel szakadt az eső, s ezért igencsak kitartó és lelkes munkára volt szükség ahhoz, hogy az alábbi eredmények megszülessenek.

1. Endy Morske Oko, bajor hegyi véreb 160/II, vezetője: Bobály Csaba
2. Zsitvica Boszi, hannoveri véreb 160/II, vezetője: Nagy Árpád
3. Szarvasleszi, hannoveri véreb 125/III, vezetője: Csiszár István
4. Kálistói Fritz, hannoveri véreb 125/III, vezetője: Lengyel Sándor

240 pontos maximális eredménnyel sikeres elővizsgát teljesített Köröcsönyi Kormos, egy éves hannoveri vérebével Galbavi József

Ozvári Zoltán

■ **Az erdőgazdaságok lövészversenye**

Az erdőgazdaságok közötti 100 korongra kiírt, Csontos István emlékére rendezett lövészversenyt a NEFAG Rt. mikebudai lőterén rendezték július 1-jén.

Felnőtt kategória csapatverseny eredményei:

I. Gemenc Rt., II. NEFAG Rt., III. Zalaerdő Rt.
Ifjúsági kategóriában győzött a Szegedi Kiss Ferenc SzKI.
Felnőtt egyéniben Dobos József

(NEFAG Rt.) II. Major László (SEFAG Rt.) III. Baranyi István (KEFAG Rt.)
Ifjúsági kategóriában: I. Csontos Dömötör, II. Juhász Lenke,
III. Juhász Pál, mindhárman a Szegedi Kiss Ferenc SzKI tanuló.

■ **V. Diana - Norma Kupa**

Fél évtizede rendezik minden évben a Diana - Norma Kupát, ahol a nálunk méltán népszerű svéd löszergyár történeteivel mérik össze tudásukat a versenyzők. Idén a szentendrei Honvéd Lovász Klub lőterén rendezik a rangos versenyt augusztus 28-ikán. Nevezési határidő: augusztus 27., a nevezési díj, ebédrel: 4000 forint. A részletekről érdeklődni lehet a 3211 -007-, vagy a 20/918-77-28-as mobil telefonszámon.

■ **Vadászat 75 korongra**

Az Orosháza Kupa megszerzéséért compact sporting korongvadász versenyt rendez az Orosháza Koronglövő Klub július 24-én, 8 órai kezdettel, az orosházi skeet pályán. A részletek felől érdeklődni lehet Koltai Zoltán elnöknel, a 06/30/346-3338-as mobil telefonszámon.

■ **Veszprémi Nagydíj**

A balatonfűzfői lőterén rendezték a Veszprém megyei Vadászkamarai Nagydíj lövészversenyt július 3-ikán. Csapatverseny eredmények:
I. Noszlopi Vt. (Tóth - Farkas - Varga), II. Tapolca Medence Vt. (Cseri - Hoffman - Bakos), III. Veszprémi Sasok (Takács - dr. Döme - Pénzes)
Egyéniben: I. Bakos Sándor, II. Bucska Mihály, III. Pénzes Mihály

■ **Göcsej Kupa**

Az esős, zord idő ellenére 51 résztvevővel rendezték meg a Göcsej Kupát június 5-én, a Zalaerdő Rt. Pusztapaati Lőterén. A csapatversenyt a Keszthelyi Lovászklub I. csapata (Endrődi Roland, Kőfalvi László Kovács Tibor) nyerte 930 ponttal. Második a Szili Ervin, Karikó Róbert, Sohár Dezső összeállítású baki csapat 873 pontjával, míg a harmadik helyet a Mezőföldi Zsiványok (Maár Gyula, Szabó Károly, Szalai Tibor) szerezte meg 872 ponttal.

Egyéni helyezések: I. Dobos József 328 pont, II. Endrődi Roland 328 pont, III. Karikó Róbert 320 pont, IV. Kámán György 319 pont, V. Kőfalvi László 314 pont, a VI. helyen Borsos Gergely és Maár Gyula végzett 305 ponttal.

■ **Kab-hegyi változások**

A híres Veszprém megyei Kab-hegyet is magában foglaló, korábban egységes vadászterület, tavaly év végén három részre szakadt. Az északi és a déli tömbben - mivel a magántulajdon túlsúlyban volt - megalakultak a földtulajdonosi vadászati közösségek. A közép-ső, többségi állami tulajdonú területen a VERGA Rt. lett a közös képviselő, akik úgy döntöttek, hogy a nyolcezer hektáros Kab-hegyi vadászterületet a Kab-hegy 2004 Környezetgazdálkodási és Természetvédelmi Közhasznú Társaságnak adják bérbe. A Kht. 80 százalékban a Bige László tulajdonában lévő péti nitrogénműveké, 20 százalékban a fővárosi Acsa korlátolt felelősségű társaságé. A VERGA Rt. által létesített Mátyás Király Vadaskertet pedig a Koronás Szarvas Kft. vette tartós bérletbe.

■ **Nem bírnak a kárókatonákkal**

Valóságos panaszáradat dől a horgászokból és a természetet féltőkől a Dráva vidékéről, úgy elszaporodtak idén a kormoránok. A költségek jól sikerültek, és a becslések szerint a Dráván és a Dunán a hatszázmillió forintot is meghaladja már a halakban okozott kár. Sokan a fészkelő telepek fáinak a maró ürüléktől való kipusztulását siratják. A nemzeti park illetékese szerint a kárókatona nem védett, hanem "védelmet élvező" faj, gyérítése külön engedélyhez kötött. Eszmei értéke 1000 forint, védelméről egy 2001-es uniós jogharmonizációs rendelet gondoskodik. A Dráva mentén olyan helyeken fészkelnek, ahol a tojások lakkozása - így az abban fejlődő embrió lefojtása - nem megoldható, így a nemzeti park munkatársai rendszeresen megzavarják (?) a madarak élőhelyét, hogy meggátolják a szaporodásukat.

A vadászati idények változásairól

Bizonyára mindenki számára ismert már, módosultak a vadászati idények.

Megjelent ugyanis az 1996. évi LV. törvény - azaz a vadászati törvény - legújabb, 79/2004 (V.4.) FVM számú végrehajtási rendelete (Magyar Közlöny 2004. évi 62. szám).

A jogszabályban - számos fontos változás mellett - a vadászokat különösen érinti a vadászidények módosulása. Tekintsük át a különbségeket, és vizsgáljuk meg azokat az okokat, amelyek tárcaközi egyeztetés után eredményezték az idénymódosításokat.

A tények ismerete után talán nem kell különösképpen bizonygatnunk, hogy a módosulásokban az Európai Unió tagágunkból fakadó jogszabályi kötelezettségek mellett, szakmai és etikai kérdések is döntő szerepet játszottak.

■ A bölcs hasznosítás jegyében

☞ **Vetési lúd:** Vadászidénye általánosságban nem változott: október 1-je és január 31-e közötti, de Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli részén a vadászhatóságuk csak december 1-jén kezdődik és január 31-éig tart.

Mindennek elfogadható indoka a globálisan veszélyeztetett, a Tiszántúlon megjelenő kis lilik kötelező kímélete, a téves lelővések pótolhatatlan károkozásának és az abból fakadó konfliktusoknak a megelőzése.

Ami nem változott: vetési lúdból, naponta és személyenként összesen legfeljebb 4 példány ejthető el.

☞ **Nagy lilik:** A faj állománya növekszik, a hazai telelő és átvonuló állomány úgyszintén. Külön engedélyhez kötött vadászata megszűnt, vadászidénye október 1-je és január 31-e közötti. A kis lilik védelme szempontjából - hasonlóan a vetési lúdnál elmondottakhoz - helyi vadászati tilalomhosszabbítás történt, amelynek értelmében Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye teljes közigazgatási területén, Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén csak december 1-jén kezdődik és január 31-éig tart a vadászata. Nagy lilikből naponta és személyenként összesen ugyancsak legfeljebb 4 példány ejthető el.

☞ **Tőkés réce:** új vadászati idénye szeptember 1-jén kezdődik és január 31-éig tart. (Korábban augusztus 15-én, még korábban augusztus 1-jén volt az idénynyitó.)

A későbbi kezdés biztosítja a kifejeletlen fiatalok, azaz költő állományunk, továbbá a vedlésben lévő "lohos" példányok védelmét, a vadászat pedig valóban a repülőképes példányokat érinti.

Naponta, személyenként összesen legfeljebb 8 példány ejthető el. Változatlan lehetőségként a tenyésztett tőkés réce napi terítékkorlátozás nélkül, tilalmi időben is lőhető, ami a természetes populációk védelmét is szolgálja.

☞ **Böjti réce:** Európában "sebezhető", azaz veszélyeztetett fajnak tartják, de fészkelő és vonuló állományunk stabil. Annak ellenére, hogy hazai terítéke nem számottevő - az utóbbi években 500-1200 példány között változott - vadászható faj státusa fenntartása mellett, vadvédelmi okokból - csatlakozva a védelmét biztosító európai törekvésekhez - egész éves vadászati tilalom védi.

☞ **Csörgő réce:** Európában stabil védelmi helyzetű, Magyarországon alkalmi fészkelő faj. Vonuláson megfigyelhető mennyisége alig csökkent az elmúlt időszakban. Új vadászati idénye szeptember 1-jén kezdődik (korábban augusztus 15-én volt

az idénynyitó) és január 31-éig tart, hasonlóan a tőkés récéhez. Naponta, személyenként összesen legfeljebb 8 példány ejthető el.

☞ **Barátréce:** Európában kedvező védelmi helyzetű, stabil állományú faj. Magyarországi fészkelő állománya valamelyest csökkent (elsősorban az aszályos periódus miatt), de az átvonuló állománya stabil. A cigányrécevel való összetéveszthetősége (és részben átfedő élőhely igényük) miatt, vadászata az utóbbi fajt veszélyezteti, és jogi konfliktusok forrása, ezért a vadászidénye később, október 1-jén kezdődik, de változatlanul január 31-éig tart (korábbi időszakban augusztus 15-étől volt vadászható). Naponta, személyenként összesen legfeljebb 8 példány ejthető el barátrécéből is.

☞ **Kerceréce:** Magyarországon ez idáig egyszer fészkelő, Európában stabil védelmi helyzetű faj, amelynek átvonuló-telelő hazai mennyisége is stabil. Vonuló állományai október végén jelennek meg hazánkban. A korábbi augusztus 1-jei idénykezdés - előbbiek alapján - értelmetlen volt, valós lehetőségeinket visszatükrözi az új, október 1-jei idénynyitány. Január 31-éig naponta, személyenként összesen legfeljebb 8 példány ejthető el.

☞ **Szárcsa:** Európában nem szerepel a veszélyeztetett fajok listáján, Magyarországon a tőkés réce mellett

a leggyakoribb faj. Fészkelő és vonuló állománya stabil. Új vadászati idénye - a tőkés récénél megfogalmazott inkakókkal - szeptember 1-jén kezdődik és változatlanul január 31-éig tart. Naponta, személyenként összesen legfeljebb 8 szárca ejthető el.

☞ **Erdei szalonka:** A legnagyobb eredmény, s a természetvédők megértő magatartását igazolja, hogy változatlanul vadászható az erdei szalonka Magyarországon március 1-je és április 10-e között. A többi szabály is érvényben maradt, azaz erdei szalonkára csak húzáson lehet vadászni, és naponta, személyenként legfeljebb 4 példányt szabad elejteni.

☞ **Fácán:** A fácánkakas vadászati idénye változatlanul október 1-jétől január 31-éig tart. Korábban ekkor volt

vadászható a tyúk is. Az új jogszabály értelmében a tyúkra nincs vadászati idény meghatározva, de csak kibocsátás esetében vadászható, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben a hatóság mindig meghatározza a kibocsátás feltételeit és a hasznosítás mértéke, feltételei mellett a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét is.

☞ **Fogoly:** A fogoly korábban október 1-je és november 30-a között volt vadászható, a rendelet 1 hónappal hosszabb vadászidényt adott meg, azaz indokolt esetben december 31-éig vadászható azokon a vadászterületeken, ahol kibocsátás történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meghatározza a hatóság a kibocsátás feltételeit és a hasznosítás mértéke, feltételei mellett a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét is.

☞ **Örvös galamb:** Európában kedvező, stabil védelmi helyzetű faj. Rendszerint kétszer, olykor háromszor költ, a költéskezdés május, így a fiókák július végére, augusztus elejére repülösek. Zömében szeptemberben, október elején elvonulnak. Mivel a korábbi, augusztus 1-jei idénykezdet még veszélyeztethette a fészkelő állományt, az új idény kezdete augusztus 15. Mivel korán elvonulnak, értelmetlen volt a korábbi, december 31-éig tartó idény hossza, az új idényzárónap október 31-e.

☞ **Balkáni gerle:** Európában stabil állományú faj. Szinte egész évben szaporodik. Érzékelhető gazdasági károkat augusztus-október időszakban a napraforgóérés idején okozhat. A napraforgótáblákon táplálkozó madarak a szaporodásban már részt nem vevő populációrészből kerülnek ki, így azok állományát - a napraforgótáblák helyének ismeretében - szabályozni lehet. Ennek megfelelően új vadászati idénye augusztus 15.-február 28. (Korábban augusztus 1.-február 15.)

☞ **Dolmányos varjú:** Korábban egész évben vadászható volt, amit

az EU madárvédelmi irányelv - fészkelő populáció védelme - alapján július 1-jétől február 28-áig tartó időszakra kellett módosítani.

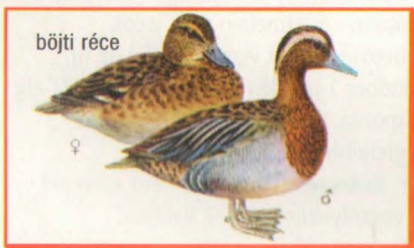
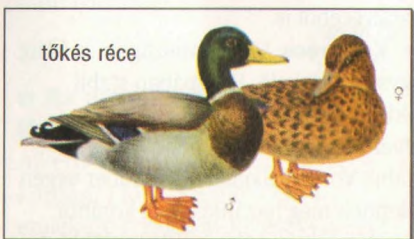
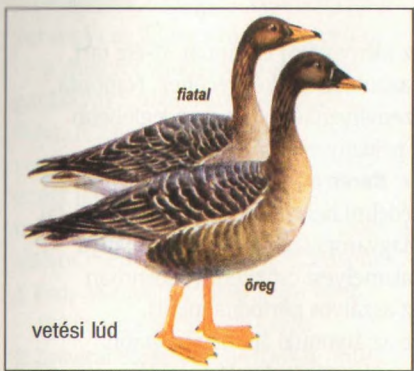
E változás következményei beláthatatlanok lennének mind a vadgazdálkodás, mind a természetvédelem számára a faj fészkekről természete miatt, de a rendelet, apróvadás vadászterületeken, az apróvad szaporodási időszakában, a vadászati hatóság külön engedélyéhez kötve lehetővé teszi a gyérítését. E lehetőséggel a vadgazdálkodóknak szinte kötelezően élniük kellene. Mivel nem vonuló madár, ezért állomány-szabályozását télen is lehet végezni, amit lehetővé is tesz a február 28-áig tartó vadászati idénye.

☞ **Szarka:** vadászidénye és annak indoka megegyezik a dolmányos varjúnál írtakkal, azaz július 1.-február 28., tehát a korábbi egész éves vadászat lehetősége megszűnt. Apróvadás vadászterületeken az apróvad szaporodási időszakában a vadászati hatóság külön engedélyével a szarka is gyéríthető.

☞ **Szajkó:** az énekesmadarak fészkeinek rablása közismert, így természetvédelmi célú állománycsökkentése is indokolt. A korábbi egész éves állomány-szabályozás lehetősége megszűnt. A vadgazdálkodás számára - hiszen erdőszéleken, fácános vadászterületeken maga is érintett - elfogadható a javasolt új idény: augusztus 1.-február 28. Apróvadás vadászterületeken az apróvad szaporodási időszakában a vadászati hatóság külön engedélyével e faj is gyéríthető.

■ Hatékonyabb állomány-szabályozás

☞ **Mezei nyúl:** A mezei nyúl korábban október 1.-december 31. között volt lőhető. Az élő nyúl értékesítés körüli gondok - s az alulhasznosítás elkerülése - tette szükségessé a változást. A mezei nyúl január közepén kezdődő szaporodási idénye pedig lehetővé tette a vadászidény 20 napos

meghosszabbítását, ami tehát most január 20-áig tart.

☞ **Üregi nyúl:** Korábban egész évben vadászható volt. Az új rendeletben csak szeptember 1.-január 31. között lőhető, a januártól augusztusig tartó szaporodási időszakban ezentúl, etikai megfontolásokból, kíméletet élvez. Másik indoka a kíméletnek az, hogy a faj állománya az üregi nyulak vírus okozta vérzéses betegsége (RHD) következtében vérszesen megfogyott, annyira, hogy éves terítéke már alig néhány száz példány.

☞ **Róka, pészmapocok, nyestkutya és mosómedve:** változatlanul egész évben vadászható, állományaik hatékony szabályozása érdekében.

☞ **Házi görény:** Korábbi vadászidényét szeptember 1.-február 15. között adta meg a rendelet. Márciusban induló párzása és augusztusig tartó ellése lehetővé teszi az új, szeptember 1.-február 28. közötti, tehát 2 héttel meghosszabbított vadászidényt.

☞ **Nyest:** új, szeptember 1.-február 28. közötti vadászidénye - hasonlóan a házi görényhez - 2 héttel hosszabb lett, amit szaporodásmenete lehetővé tesz (pacsmagolása június közepén kezdődik és augusztus közepéig tart, az elnyújtott vemhesség időtartama 247-289 nap, a kölykök márciustól áprilismájusig jönnek a világra, kéthónapos koruktól már anyjukkal együtt vadásznak).

☞ **Borz:** korábbi vadászidénye július 15.-február 15. között volt, ami június 1.-február 28. időszakra módosult, azaz 2 hónappal meghosszabbodott. Mindezt etikai megfontolások érvényesítése mellett szaporodási ideje tette lehetővé (párzási időszaka április végétől júniusig tart, 11-12 hónapig elnyújtott vemhesség után február-március között hozza a világra kölykeit, amelyek 21 hónapig szopnak)

☞ **Aranyasakál:** korábbi vadászidénye június 15.-február 28. közötti volt, ami június 1.-február 28. időszakra módosult, azaz 2 héttel meghosszabbodott, lehetővé téve a terjedő faj hatékonyabb állomány szabályozását.

☞ **Vaddisznó:** a vadkan, a süldő és

a malac változatlanul egész évben vadászható. Tudni kell, hogy malacnak minősül a szaporulat 20 -, süldőnek pedig 50 kiló zsigerelt testtömegig. A koca korábbi, június 1-jén kezdődött vadászati idénye meghosszabbodott, azaz már május 1-jétől január 31-éig ejtendő el. Vaddisznókocának minősül az 50 kiló zsigerelt testtömeget elérő, vagy azt meghaladó nőivarú vaddisznó. Az idényhosszabbítás lehetővé teszi a hatékonyabb állomány szabályozást a túlszaporodott vadfaj esetében, ugyanakkor változatlanul mód van a lelőések etikai szempontú egyéni mérlegelésére a kései ellésű kockák esetében.

☞ **Gímszarvas:** egyedül az üdő vadászati idényében állt be változás, a korábbi, január 31-éig tartó idény február 28-áig, egy hónappal meghosszabbodott. Mindennek az állomány szabályozásban van fontos szerepe, hiszen napjainkban is állandó gyakorlat, hogy idényhosszabbítással a többletlétszámot az üdőlévélssel próbálják csökkenteni.

☞ **Dám:** a bika esetében nem változtak az idények sem a golyóérett (október 1.-december 31.), sem a hibás lapátú példányok (október 1.-január 31.) esetében, sőt a borjakat is a korábban érvényes időszakban (október 1.-február 28.) lehet terítékre hozni. Hosszabb lett viszont a tehén és az üdő vadászidénye: a február 28-ai idényzárás azonos lett a borjúéval, és általa ugyancsak a hatékonyabb állomány szabályozásra nyílik lehetőség.

☞ **Őz:** változatlan az őzbak vadászat (április 15.-szeptember 30.) időszaka, viszont egy hónappal, február 28-áig meghosszabbodott a suta- és gidaidény, ugyancsak a létszám szabályozás elősegítésére.

☞ **Szika szarvas:** vadászidénye nem változott, ivartól és kortól függetlenül szeptember 1.-december 31.

☞ **Muflon:** idénye nem változott, ivartól és kortól függetlenül szeptember 1-jétől, február 28-áig tart.

■ Cél és eszköz

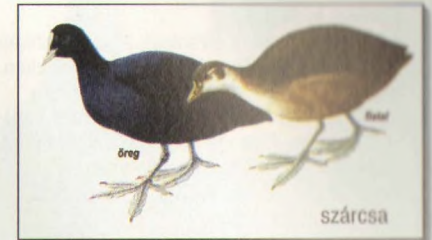
Meggyőződéssel állíthatjuk, hogy az új jogszabály betűiben

barát réce

csörgő réce

szárcsa

kerce réce

érvényesül a törvény szelleme, azaz mindenekelőtt a legfontosabb feladatát teljesíti be: a vad védelmét szolgálja. Lehetőséget biztosít ugyanakkor a bölcs hasznosítás-szemléletű vadgazdálkodásra, s kielégíti az etikus vadászat ismérveit is. A madarakra vonatkozó előírások - meggyőződéssel állíthatom - megfelelnek a legkényesebb igényeknek is, s összhangban vannak a "Fenntartható vadászati kezdeményezés"-ben kitűzött célokkal is. Egyetlen feladatunk van, hogy betartsuk és betartassuk mindezeket.

Prof. Dr. Faragó Sándor
Vadgazdálkodási Intézet, Sopron
Nyugat-Magyarországi Egyetem

CSŐD

TUDJUK, HOGY DARÁZSFÉSZEKBE NYÚLUNK, HA ELKEZDJÜK ELEMEZGETNI A VADÁSZTÁRSASÁGOK NAPJAINKRA KIALAKULT ÁLLAPOTÁT, MERT RECSEG-ROPOG MINDEN ERESZTÉKÉBEN A „HAJÓ”. TAVALY NYÁRON, GÖDÖLLŐN MÁR ELKEZDŐDÖTT A „HARANGOK FÉLREVERÉSE”, EGY ORSZÁGOS ÉRTEKEZLET FOGLALKOZOTT A KIALAKULÓFÉLBE LÉVŐ CSŐD-HELYZETTEL, DE AKKOR MÉG NEM ÉRKEZTEK EGYRE-MÁSRA A HÍREK ARRÓL, HOGY MIND TÖBBEN „DOBJÁK BE A TÖRÜLKÖZŐT”. ÖSSZEÁLLÍTÁSUNK ELSŐ RÉSZÉBEN A TUDÓSÍTÓINKAT KÉRTÜK MEG, TÁJÉKOZÓDJANAK A MEGYÉJÜKBEN, MENNYIRE RÓZSÁS, ILLETŐLEG MENNYIRE ELKESERÍTŐ A VADÁSZATRA JOGOSULTAK VADÁSZATI-, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS PÉNZÜGYI HELYZETE?

■ Nagy érvágás

A Veszprém megyei vadásztársaságok vezetőinek többsége nem szívesen beszél az egyesület anyagi helyzetéről, mintha szégyellnék az elszegényedésüket, pedig az okok - többnyire - rajtuk kívülállók. Van, ahol az új belépők által befizetett nagyobb összegekkel, mások extra tagdíjakkal, vagy tagi hozzájárulással próbálják a hiányzó anyagiakat pótolni, a csődöt elkerülni. Vannak olyan társaságok is, ahol már 2007-re készülve gyűjtenek pénzt a tagoktól, hogy a társaság rendelkezzen megfelelő anyagi bázissal a vagynon kívül is, mire a területek újrafelosztása elkezdődik. Az idei év nagy érvágás lesz minden vadgazda számára, hiszen a kedvező időjárás kimagasló termést ígér, ezért a gazdák is egyre jobban "rájátszanak" a vadkárra, mert biztosabb bevételnek ígérkezik, mint az eladás. Tehetik, hiszen kevés esetben sikerül tetelesen bizonyítani, hogy a károk nem teljes egészében a vad számlájára írhatók. Annál inkább örültünk annak a hírnek, hogy a vadkár megelőzésével kapcsolatos összes költséget (például a kerítések építését) a Legfelsőbb Bíróság eseti döntése szerint a vadászatra jogosult és a terület tulajdonosa, használója fele-fele arányban köteles viselni.

Megyénkben sok vadásztársaság szenved a vadkárók és a megelőzésükre tett "tulajdonosi" lépések miatt, az erdőgazdaságok előszeretettel építettek a vadászatra jogosult költségére "vadvédelmi kerítéseket". Bár az is tény, hogy sok esetben a kerítés építésének költsége kisebb volt, mint a követelt kárérték. Többen azt kérdezik, hogy a megyénkben soha nem látott mértékű molyhos lepke hernyók okozta erdei kárt, vajon kívül akarják majd megfizettetni?

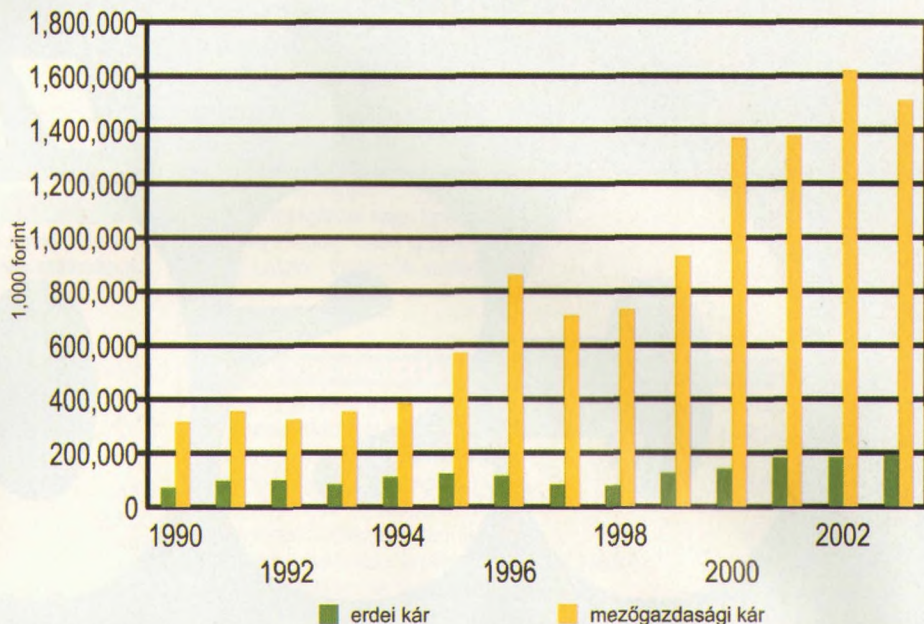
Punk János

■ Békésben már nem úri sport a vadászat

- A nagykamarási vadásztársaság éves költségvetése tízmillió forint körül mozog. Folyamatosan foglalkozunk fácánneveléssel, ezért komoly költségeink vannak, két vadórt tartunk és a terület nagysága alapján elég sok területbért kell fizetnünk. - kesereg Köből András, a vadásztársaság elnöke.

- Bevételeink idén csak a tagdíjakkal vannak, ezeket már most emelnünk kellett, hogy fenn tudjuk tartani magunkat.

A vadkárók alakulása
Térített károk

Az őzbakvadászat eladhatatlansága mellett a másik nagyon nagy gondunk, hogy az élő nyúlak nincs piaca. Az olasz piac "bedugult", a lőtt nyulat sem lehet kivinni, erősen megváltoztak a körülmények, az egészségügyi előírások megszigorodtak. Az olaszok, amit lőttek, vitték is ... eddig így volt évtizedeken keresztül - veszi át a szót Mikoly János vadászmeister.

- A válságkezelés elsődleges szempontja a kiadások lefaragása. Mivel nincs kereslet, nem kell annyi fácán, ezért kell a tagoknak a felmerülő költségeket megteríteniük. Mostanra feléltük a tartalékainkat is. Sokat gondolkodtam, ki a hibás a most kialakult helyzetért. Nem tudom, csak azt, hogy több tényező szerencsétlen összejátéka befolyásolja ilyen kedvezőtlen irányba a dolgokat. A környező országokban például sokkal olcsóbban adják a vadat. Adnánk már mi is olcsóbban, de így sem mozdult a piac mifelénk - gondolkodik hangosan az elnök.

- Egyesületként működünk, 41 tagunk van, nagyjából 8000 hektáron vadászunk. A rendszerváltás előtt volt egy német csoport, akik rendszeresen jöttek vadászni, 1000-1200-as fácánterítékük volt, de hát ez sajnos már a múlt. Ilyen nagyterítékű vadászatra ma már nem jönnek, kisebbekre, 200-300-as terítékre esetleg. Az őzbevételt körülbelül másfélmillió forintra kalkuláltuk, de ténylegesen három-

négyszázezer lett belőle - legyint búsan a vadászmeister. - Nehezíti a helyzetünket az is, hogy ez egy dinnyetermelő vidék, több mint ötszáz hektár dinnye van a környéken. Ezt kellene megvédenünk a nyúlragástól. Másfél hónapra keresztül minden áldott hajnalban próbálkozunk vele. Sajnos nem győzi a két hivatásos vadászunk, a sportvadászoknak is részt kell venniük benne, és ez mindenkinek üzemenyagköltséget és sok-sok időt jelent. Minden vadász átlagosan kilenc-tíz napot dolgozik a fácánnevelésben, a vadászatokon való részvételben, nyúlfogásban. Már évek óta mondom a faluban, nem úri sport ma már a vadászat - zárja a beszélgetést a vadászmeister.

Hajdú Sándor

■ Állják, amíg tudják

Az elmúlt évek megpróbáltatásai Pest megyében is kritikus helyzeteket teremtettek, főként a megye nagyobb részét kitevő apróvadász területeken gazdálkodók körében. Jellemző, hogy mindezt nyilvánosan nem szívesen vállalják, szégyellik, hogy ide jutottak. Elfogytak a tartalékok, az okok közismertek: a kemény tél, az aszály alaposan megtizedelte a vadállományt és a zuhanó vadhúsárak, a vadászati árbevételek drasztikus csökkenése nem megyei, hanem országos gond.

Tagdíjemelésekkel, új tagok belépési

díjainak beszédésével próbálják stabilizálni az anyagi helyzetet, de többnyire csak látszateredményeket sikerül felmutatni, a nehézségek ugyanis rövidesen "újratermelődnek." Van már olyan társaság, ahol negyedévenként készítenek mérleget, és a hiányzó összegeket a tagok állják, ameddig tudják. Sokan könnyezve akasztják végleg a szögre puskájukat. Gondot okoz a vadászatok utáni áfa-befizetés, többen úgy védekeztek ez ellen, hogy az őzbakvadászokat még május elseje előtt "lezavarták". Azok sem dőlhetek nyugodtan hátra a székben, akiknek a csatlakozás előtt még sikerült 1-2 milliót keresni az őzbakvadászaton, hiszen a kiadások igen hamar el is viszik, sorra jönnek a bérleti díjak, a fácánnevelés költségei, a hivatásos vadászok fizetése, közterhek, egyenruha, lődív, vadkár...

2007-ben a területek újrafelosztása várható, és féltő, hogy bekövetkezik: nem a nagy halak eszik meg a kicsiket, hanem a gyorsak. Mindenképpen érdemes volna a társaságoknak egy konkrét intézkedési

tervet mielőbb elkészíteni a fenyegető anyagi csőd elkerülése érdekében.

Mészáros Iván

■ Talán az évet még kihúzzák

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az őzbakidény kezdetekor nagy volt a bizonytalanság, a teendőkről senki semmit pontosan nem tudott. A nagy agancssúlyú bakokra nem volt nagy kereslet, a több helyre is érkező spanyol vendégek pedig a "maximum 300 grammos, szabályos hatosokat" keresték. Jelentősebb kereslet már nem várható, az a néhány osztrák, német vadász, aki ide eljött, már meglőtte a bakjait. Szinte az egyetlen komoly bevételi forrás az őzbakvadászat, de itt is számolni kell a 25 százalékos áfa-vesztéssel és a nyomott húsarakkal. A fácánnevelés "haldoklik" és az élő nyúl értékesítésére sincs remény. A társaságok kemény tagi hozzájárulásokkal igyekeznek a hiányokat fedezni. Emelkedtek a vadföldművelés költségei, a nevelt fácán értékesítése bizonytalan, a vadkár emel-

kedik, a közúti balesetek előre nem tervezhető terheket jelentenek és alig van társaság, amelyiknek idén nem kell mélyen a zsebbe nyúlnia, hogy az évet kihúzza.

Erdélyi István

■ Kegyelemdőfés

Hajdú-Bihar megyében komolyan tartani kell attól, hogy rövid időn belül elszabadul a pokol. Az áfa 25 százalékos árbevétel-kiesést jelentett, amit áremelésekkel vagy mással pótolni nem lehet. Általános tapasztalat, hogy a nagyobb területtel rendelkező, nagyobb taglétszámú társaságok sínylik meg jobban a nehéz időket. A vadászsztársaságok nélküli vadászat lehetősége nem oldja meg a gondokat, nem lesz több vendég, sőt... a "fekete-vadásztatásnak" nő az esélye, azaz: zsák/mány/ a zsákban.

A rövid - és hosszú távú vadgazdálkodási tervek valóságtartalma erősen megkérdőjelezhető. Az új FVM rendelet Kelet-Magyarországot sújtja a legjobban, egyeseknek pedig úgy jött, mint a kegyelemdőfés. Azért lehetne még tetőzni a gondokat, ha például azt is előírnák, hogy mífelénk szeptember 1-jétől csak nézni szabad a tőkés récéket, október 1-jétől integetni az elvonuló barátrécéknek, s december 1-jétől jó utat kívánni a nagy lilikeknek. Addig meg naponta meghívhatunk ebédre minden szarkát, szajkót, dolmányos varjút, kóbor kutyát, macskát, hiszen július 1-jétől szinte már kötelező előre köszönni nekik.

Ki bír el még ennél is több terhet, és ki éri meg a tavaszt?

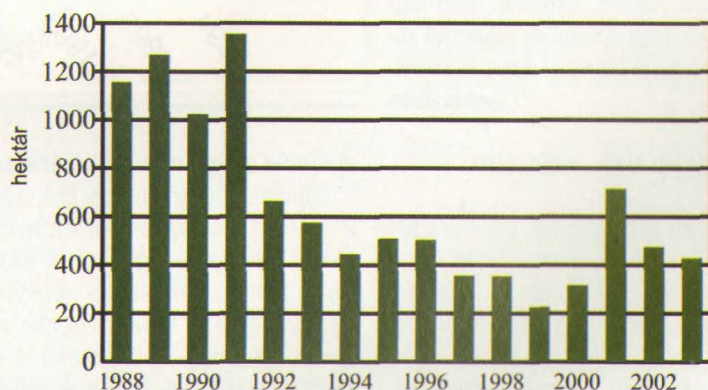
Zsarnay Attila

■ Hullámvölgyben

Fejér megyében a vadászatra jogosultak helyzetére az "agonizálás" a jellemző. Egyre fogy a túlélésben hívő remény, miközben vadászok a legkülönbözőbb megoldások keresésével a tőlük telhetőt megteszik a megmaradásért. Az okok - természetesen - errefelé is a források végszes csökkenésében keresendők. Minden bevétel csökken, de nem hagyható figyelmen kívül a forint-euró hullámvölgye sem. A kiadások - a vadkár, az elhárítás beruházásainak költsége, a bérleti díjak, a takarmányárak - jelentősen emelkedtek. A hangulati elemek - a megosztottság, a pesszimizmus, a többrányú konfrontálódás, az etikai normák fellazulása - szintén nagymértékben befolyásolják a társa-

Erdei károk

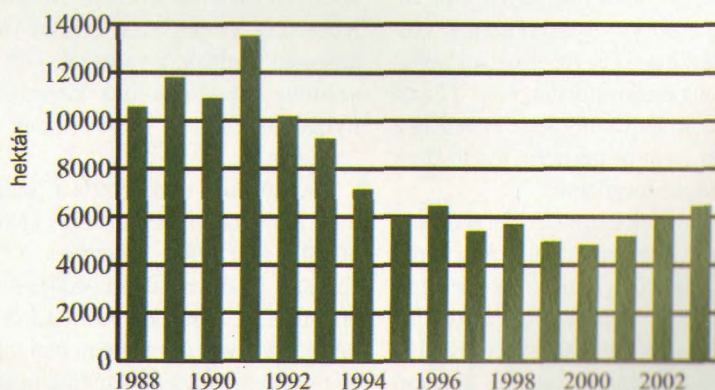
Mennyiségi károk

Forrás: Az Országos Vadgazdálkodási Adattár

Erdei károk

Minőségi kár

Forrás: Az Országos Vadgazdálkodási Adattár

ságok működését. Pénzügyi szempontból olyan negatív trend alakult ki, amely a szervezeteken belül az egyensúly felborulásához vezet. A társaságok tagságán belül különbözőek a teherbíró képességek, van, aki többet tud fizetni, van, aki már anyagi lehetőségeit régen kimerítette. Az áfát mindenképpen 15 százalékra kellene csökkenteni. Ehhez a vadgazdálkodásnak megfelelő politikai támogatottságot kellene kapnia, törvényerőre kellene emelni a régóta ígért és a hírek szerint készülő Nemzeti Vadgazdálkodási Programot. Segíteni kellene a tőke szabad áramlását, s általános egészségvédelmi célokból el kellene érni a bizonyítottan "bio" jellegű vadhús nemzeti és EU termelői támogatását is. Talán még nem volna késő...

Gáspár Attila

■ Hol az állam felelőssége?

- Az etetésre, a magaslesek karbantartására, a hivatásos vadász munkabérére, a gépkocsira, a területbérleti díjak kifizetésére lassan nem lesz pénzünk - mondja Cserna István, a szücsi (Heves megye) Bajza József Vadásztársaság elnöke. A nagyvadás terület vadlétszáma a 90-es évekhez viszonyítva a felére csökkent, s elfiatalodott. Drasztikusan csökkent a vadhúsból és bérvadászatból származó bevétel. A külföldiek a költségeik csökkenése miatt az eddigi egyhetes tartózkodásukat két napra csökkentették, ha éppen jön valaki. Ilyen körülmények között a vadászat sikere rendkívül kétséges. A helyi vadászok anyagi lehetőségeinek végére értek, nagyobb áldozatokat hosszú távon vállalni a térségi jövedelmi viszonyok miatt csak nagyon keveseknek sikerül.

Az atkári Bíbic Vadásztársaság apróvadás területet gondoz. Adottságaink alapvetően jónak mondhatók - válaszol a kérdésre Oravec Miklós elnök - mégsem tudunk a nehézségek elől menekülni. Két éve még voltak tartalékaink, de elfogytak. Bérvadászati lehetőségeink a minimálisra csökkentek, az egyre növekvő kiadásainkat ideig-óráig tudjuk csak fedezni a tagdíjak emelésével, közösségi munkákkal. Mivel a saját "erőt" nem tudjuk biztosítani, a pályázatokra sincs esélyünk. A társaságok humánusabb állami kezelését várják a terhek csökkentésével.

A visontai külszíni bánya meddőhányó területén és Detk község határában gazdálkodik a Hubertus Vadásztársaság.

Misik Péter elnök szerint adottságaik mérőben sajátosak, máséhoz nem igen hasonlíthatók. Azon a mintegy 500 hektáros területen évente csak három alkalommal vadászhatnak, külön engedéllyel. Szarvas, disznó csak váltóvadként fordul elő, jószerint csak tarvadra adódik lehetőség. Az őzbakvadászat hozott némi árbevételt, de mára már ez is veszteséges lecsökkent. Mindezekkel szemben a vadgazdálkodás költségei egyre csak nőnek. Szerencsére az önkormányzat támogatja őket, de az állami tulajdonú vadállomány fenntartási költségeihez ilyen hátrányos körülmények között magának a "tulajdonosnak" is hozzá kellene járulnia. A szakemberek körében egyhangú a vélemény, hogy az állam a vadállományt saját vagyonként tartja számon, de annak "gondozóit" nem megfelelően kezeli, nem segíti. Az ország turizmusához a vadállomány nagyban hozzájárul, ezért a pályázati lehetőségeket jobban ki kellene erre is terjeszteni. Fontos volna - amíg nem késő - az egész hazai vadgazdálkodás "újragondolása", amelyben a gyakorló szakemberek véleményét is meg kellene hallgatni. Azokét, akik nap mint nap találkoznak a gondokkal és eddig jól sáfárgodtak a rájuk bízott nemzeti kincssel.

Gyenes István

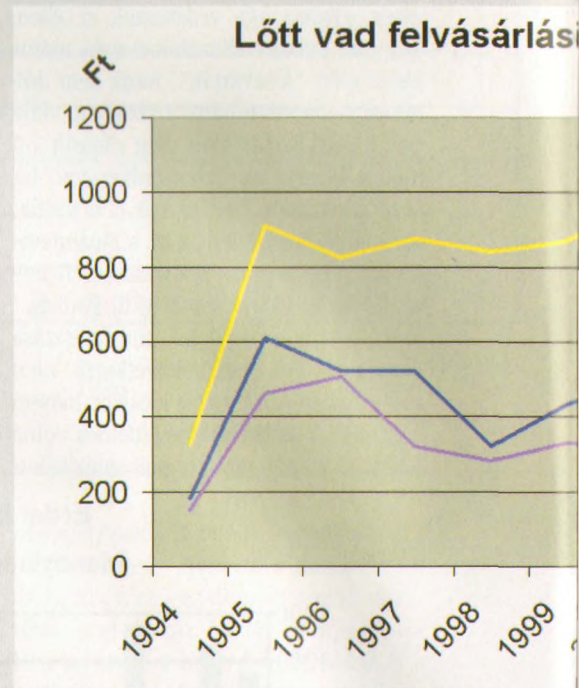
■ Kevesebb bak, nagyobb trófeák

A külföldi vadászoknak lelövésre ajánlott 950 Szolnok megyei őzbak közül a nyár közepéig 350-re nem sikerült "vevőt" találni. Jelentős kereslet-növekedésre már nem is számíthatnak a vadgazdák: a hagyományosan Magyarországot választó német és osztrák vadászok közül ugyanis egyre többen teszik le az idős korukra a fegyvert, és igen nagy a vadászatot, szállást, vadászenedélyt főleg az uniós csatlakozás óta a magyarnál jóval olcsóbban kínáló szomszéd országok vendégelcsábító hatása is. Az eladatlan bakok itthon is alig értékesíthetők, mert a hazai bérvadászok döntő többsége kizárólag a 10-30 ezer forintos agancsot viselő őzek elejtését képes megfizetni.

A piaci gondok dacára a tavaszi őzbakvadászatok a tervezettnél több pénzt hoztak a Jász-Nagykun-Szolnok megyei vadásztársaságok kasszájába. A külföldi vendégvadászok hat 600 gramm feletti és ötven 500 grammnál nagyobb agancsú őzet lőttek, a terítékre került bakok trófe-

ájának átlagos súlya (mint a legjobb években) 400 gramm volt, a vadgazdák bruttó árbevétele így 30 százalékkal lett nagyobb a vártnál. A pénzügyi mérleget tovább javíthatja, hogy a pázás idejére időzített megyei őzbakvadászatokra mintegy hatvan külföldi vadász jelentkezett be.

V. Szász József

■ Csőd előtti "szükségállapot"

Mint az ország többi részén, a nyugati végeken is a vadászterületek fenntartásának költségvetési gerincét a vadásztartás és a lőtt vad értékesítés bevétele adja. Vas megye azon térségek egyike, ahol a korábbi években-évtizedekben a szomszédos országok vadászainak érdeklődését kiváltó, jó minőségű nagyvadállomány, a földrajzi helyzetből adódó előnyök, a működéshez szükséges bevételek "kitermelését" az országos átlagnál talán könnyebben tették lehetővé. Léteztek néhány száz, esetleg ezer forintos vadásztársasági tagdíjak, a vadászok közt szép számmal köszönhetünk kisembereket, nyugdíjasokat, mestereinket, a "régieket..."

Ha szűkösen is, de elbírta a "bűdzsét", mert a működéshez szükséges költségek 60-70 százalékát fedezte a bérvadászat, 10-20 százalékát pedig a lőtt vad értékesítése. A kezdeti vadhús-árcsökkenések miatt volt ugyan némi morgolódás, de majdnem mindenhol tudtak még húzni a derékszíjon.

A rendeletmódosítások bakugrásaitól hányva-vetve bíztunk abban, hogy majd-csak jobb lesz, vártuk a recesszió végét. A kevésbé tehetősek, a szerény, de tisztességes módú "régiek", még köztünk voltak....

A "furcsa szagot" azonban már két-három éve egyre jobban érezni lehetett, mintha valami kellemetlen, szúrós gáz-vagy rozsdaszag áradt volna. A lőtt vad

"vadásznak", akiket busás beugróért felvesznek tagjaik közé. A társadalmi átalakulás, a szélmalomharc, a felhígulás jelei érezhetőek. Ha még nem is közvetlen a csőd, de "szükségállapot" már van.

Évtizedes tapasztalatokkal rendelkező szakemberek, "vájtfülű" szakértők egybehangzó véleménye szerint korántsem egy átmeneti állapotról van szó, mert a működési költségek növekedése és a bevételi források szűkülése egyre szélesebbre nyíló szakadék képét mutatják. A költségnövekedés - amely alapvetően az általános árszint-növekedéssel hozható összefüggésbe - szinte minden elem látványosan aktív. Legyen szó akár a szakemberi költségeiről (bér, felszerelés, járművek, stb.), a vadföldművelésről (gépi szolgáltatás, vetőmag, növényvédelem), a vadtakarmányozásról (takarmányvásárlás, tárolás, szállítás). Ehhez jön még az előre tervezhetetlen vadkár! A károk mértékét, pénzben kifejezett növekedését azonban nem elsősorban a vad - mesébe illő - túlszaporodása, hanem több más tényező egymásra hatása okozza.

A mezőgazdaság költségszintjének emelkedése önmagában is emeli a kár pénzben kifejezett mértékét, de valóban folyamatosan növekvő tendenciát mutat a károsított mezőgazdasági terület nagysága is. Az erdőterületek szinte állandósult zavartsága miatt a kisebb erdőtümbökből a nagyvad a magasabb növésű kultúrnövények zavartalan tábláiba költözik, ahol a vadkárelhárítás, a vadászat szinte lehetetlen. Ugyanakkor Vas megye bizonyos területein tömegesen jelennek meg a különböző célból, részben állami támogatással létesített kerítések, amelyek nemcsak az évszázados vándorlási útvonalakat zárják el, hanem az erdőből kiszorult vadat a bekerítetlen növénykultúrába történő kivonulásra, és ott a fokozottabb károsításra is kényszerítik. A vadászterületeken létesített kerítések zavaró hatása már olyan mértékű, hogy sok vadászterület "vadgazdálkodási értéke", működtetésének rentabilitása az 1997. évihez mérten igen jelentős csökkenést mutat.

A vicc a dologban az, hogy a kerítések létrehozásához sok esetben éppen a vadászatra jogosult 50-70 százalékos költségvállalását is megkövetelik, vagyis fizetnie kell azon területeknek "holtta nyilvántartásáért", ahol aztán vadászatot

folytatni többé nem lehet, sőt a terület más részein jelentős vadkárnövekedést okoznak! Ráadásul, a vad elől elkerített területek után is fizetik a területbért, illetve a többlethasználati díjat. Ideje volna ennek kérdéseit is jogszabályilag rendezni.

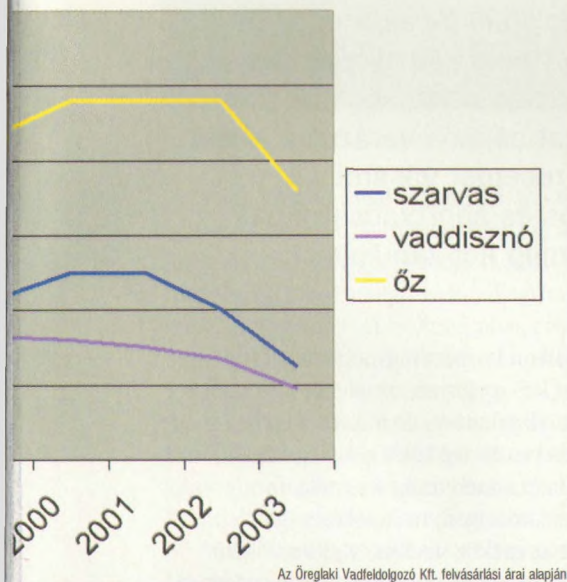
Általános megítélés szerint, amíg a vadászterületek üzemeltetési költségei 1997-hez képest közel 200 százalékkal megnövekedtek, a bevételek hasonló mértékben szűkültek. A szomszédos Ausztriával ellentétben nálunk sajnos nincs kialakult gyakorlata a helyi lakosság körében a lőtt vad eladásnak, pedig ennek a vadászat helyi megítélésével kapcsolatosan is igen komoly jelentősége lehetne. A bérvadásztatásból igen komoly törzsvendég-réteg esett ki, a potenciális vevőkör pedig jelentősen átalakult. A kedvezőbb árak, a kisebb bürokrácia miatt "elpártolt" vendégkört nem tudja ellensúlyozni a növekvő belföldi bérvadászat. Csak példaként említhető meg a vadászati engedélyek egyébként is "húzó" illetve idejében megkésztetése. A külföldiek körében kiváltott hatás elképzeltető, de szóvá is teszik.

A régi, korrekt, visszajáró törzsvendéggel szemben megjött az alkudozó, olcsó árakat, kedvezményeket követelő "vándor vendég", aki szinte már szakértőjévé vált a magyar vadászati viszonyoknak, esetenként még a vadászati szabályozásban várható változásokat is levelbékaként jelzi előre. A bérvadászat esélyei érezhetően romlottak. Óvatos becslés szerint az idén a hat évvel ezelőtti bérvadásztatás bevételeinek mintegy 30-40 százalékos csökkenésével lehet számolni. Igaz, ebből jelentős tétel az állami bevétellel átalakuló áfa. A különböző hozzájárulások, bírságok csökkenése sem igen várható. A dolognak végül is a vadállomány, a magyar vadásztársadalom fogja kárát látni, ez már a jelenlegi tendenciákban is tetten érhető. A háttérben, mint az időzített bomba közeledik 2007, a fogyó idő árnyékában pedig ugrásra készen ott lapulnak azok az esetenként külföldi érdekcsoportokat "reprezentáló" hiénák, akik régóta érzik ezt a furcsa szagot, amely már lassan az egész országban érezhető, és keveredik a lapító dögevők átható szagával. Lehet, hogy ez már a teljes csőd szaga?

Kondor Imre

(Folytatjuk)

árak (I. oszt. ár)

arra soha nem látott mélységekbe zuhant, a régi törzsvendégek pedig alkudozni kezdtek, olcsóbb országokat, lényegesen kisebb bürokráciát, kevesebb macerálást emlegettek.

Jöttek a hírek a hatalmas vadkárokról, a peres ügyekről, a tetemes bírságokról, csillagászati összegű vadásztársasági "beugrókról", a tagi kölcsönökről, a több tízezres tagdíjakról. A "régiek" közül a megritkult találkozások alkalmával egyre többen mondták fátyolos szemmel, lehajtott fejjel - abbahagytam.... tudnál vevőt a puskaímrá? Príma állapotban vannak, hiszen mindig vigyáztam rájuk! Aztán csak kibújt a szög a zsákból.

A vadgazdálkodás, vadászat Vas megyében is egyszer csak veszteségesé vált. Ma már benne vagyunk az Unióban, de másban is nyakig, ez már tisztán látszik. Egyre több társaság küzd a soha nem látott nehézségekkel, vív nehéz csatákat a puszta fennmaradásáért. Tagságukat tovább rostálva, tagi kölcsönökkel, emelt tagdíjakkal próbálnak előre menekülni, vagy egyenesen a milliomosokra

A vadhívás iskolája

Egykoron - még nem is olyan régen - a különböző csalsípok, bögők szakszerű használatát az idős, tapasztalt vadászoktól úgy kellett titkon ellesni, mert a különböző csalafintaságokról nem szívesen magyarázott senki. A vadászboltokban kapható csalsípok általában jónak mondhatók, megfelelően "behangoltak", de már a trükkös modulációs lehetőségekre - a csalogató vadászat sajátos varázsára - nem lehet receptet vásárolni, ezt a hivatásos és sportvadászoknak egyaránt meg kell tanulniuk.

■ Elméletileg és a gyakorlatban is, merthogy a hívókkal történő vadászat során jószerint nincs két egyforma szituáció. Az adott "feladatot" mindig ott helyben, rögtönözve, de fölkészülten kell a vadásznak megoldania. Hiába veszi meg bárki a méregdrága sípokot, bögő eszközöket, ha nem ismeri az egyes vadfajok viselkedési, kommunikációs sajátosságait, reakciókészségét, a várt csábos hatás helyett az eszköz inkább "vadrasztóként" fog működni. Nem véletlen tehát, hogy a csalogató vadászati módok - túlzás nélkül - a vadászat magasiskolájának nevezhetők.

Tegyük ehhez hozzá, hogy a vad hívását, csalogatását, megállítást vagy figyelmének fölkelését a különböző szakkönyvek is meglehetősen szűkszavúan intézik el, jó, ha a vadászati módok száraz felsorolása között egyáltalán szerepel, és az egész kimerül a száraznak mondható lexikális ismeretekben.

A tanulni vágyók kételyein nem sokat segít a régi könyvekben hangutánzó betűkkel, kottákkal illusztrált anyag sem, mert a hallást, a személyes élményeket nem pótolja semmi. Hiányoznak továbbá a vadfajok egyedi és társas viselkedésformáinak leírásai, a ragadozó fajok zsákmányolás-stratégiai sajátosságai, amelyek beható ismerete nélkül ugyancsak nem könnyű eredményt elérni.

A tudás elsajátításában igyekszik az érdeklődő vadászoknak segítséget nyújtani a Vadászati Kulturális Egyesület és szerkesztőségünk. Ezért hirdettük és szerveztük meg az "Egércincogástól a szarvasbögésig" elnevezésű, egy napra koncentrált tanfolyamunkat, a vadhívás iskoláját.

Mihalkó Károly
nemcsak készíti,
használni is tudja
az eszközöket

SCWALYI ERVIN ÉS WÉBER ILDIKÓ FELVÉTELEI

A hallgatóság

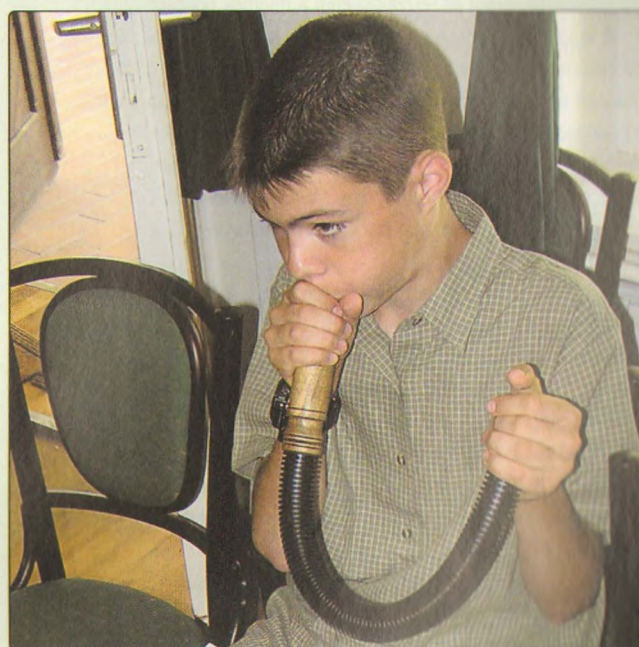
Az első alkalommal - június 24-én - több mint harmincan vettek részt a gödi Nemeskéri-Kiss kúriában a tanfolyamon, hogy meghallgassák az etológiai, etikai előadásokat, megnézzék a különböző vadfajok természetes viselkedéséről, hangjairól készített videokazettákat, amelyeket Takács Viktor kimondottan erre a célra, több mint másfél évtized alatt forgatott, gyűjtött és szerkesztett össze ... és hogy megismerkedjenek a különböző hívási technikákkal. Témánként - a szalag leállításával - a hallgatók minden kérdésükre szakszerű válaszokat kaptak. Jutott idő a látottak, hallottak kiértékelésére, a felvetődött kérdések tisztázására.

A bőgőkürtök arzenálját és használatukat Homolya Lászlótól, a szarvasbögés Európa-bajnokától és több nemzetközi verseny győztesétől leshették el.

A közös ebéd után, a hatalmas őspark területén - a kúria napközis gyermek látogatóinak érdeklődő csodálkozásától kísérve - az előadók segítségével gyakorolhattak a hallgatók, egészen addig, amíg a csalogató hangok már csaknem tökéletesen szóltak. Sokan behangolásra elhozták saját, megszokott sípjait, mások a helyszínen vásárolhattak az előadóként is debütáló, a Felvidéken élő jeles csalsípkészítő mester, Mihalkó Károly sajátkészítésű remeikeiből.

A többi - természetesen - majd a későbbi szorgalmas gyakorlásokon, és a szerzett örömteli tapasztalatokon múlik. A kezdeményezés sikerére, a vadhívó iskola kedvező fogadtatására jellemző, hogy a már meghirdetett két következő tanfolyamunkra is lassanként betelik a létszám, sőt a Felső-Tiszavidéki Vadgazdák Szövetsége már elkezdte egy kihelyezett tanfolyam szervezését ... így - remélhetően - egyre többen ismerkedhetnek majd meg a csalogató vadászat "ízével", rejtjeivel.

- y -

Gyakorol az utánpótlás

Az egércincogástól a szarvasbögésig

■ Idén még két alkalommal - augusztus 26-án és szeptember 30-án - egész napos vadhívó-csalogató tanfolyamot szervez a Magyar VADÁSZLAP szerkesztősége vadászoknak, vadászmestereknek, hivatásos vadászoknak és mindazoknak, akik - a témában jártas szakemberektől - meg akarják tanulni a szarvasbögés, az őzhívás, a nyúl sírás, a rókahívás, stb. módszereit. A tanfolyam díja hatezer forint, amelyben az ebéd is benne van.

Jelentkezni dr. Balázs Istvánnál, a 30/492-89-62-es telefonon, vagy a szerkesztőségénél lehet.

A fácánok felnevelési betegségeiről

A Vadgazdálkodási Adattár 2002/2003. vadászati évet elemző adatai alapján hazánkban megközelítőleg 825 ezer vadfácán és 781 ezer mesterségesen felnevelt fácán volt.

A mesterségesen felnevelt állományoknál a tenyésztők számára mindig izgalmas kérdés, ha hirtelen jelentkeznek az elhullások. Két-három friss példán keresztül azt igyekszem bemutatni, hogy ennek milyen okai lehetnek

■ Traumát követő belső elvérzés

Egy ceglédi vadásztársaságnál jelentették, hogy a 2000 darab előnevelten vásárolt fácánnál hirtelen nagy elhullás keletkezett. A vásárlást követő harmadik napon 15-20 százalékos volt az elhullás. Ilyenkor a legnagyobb bajra, járványos betegségre (pl. baromfipestis), vagy valamilyen mérgezésre gondol az ember. Ez teljesen normális, hiszen elsőként mindig a legkomolyabb fertőző betegség előfordulását kell vizsgálni, mert ekkor nem érhetik kellemetlen meglepetések az embert. Jelen vizsgálatnál 50-60 db hullát áll rendelkezésemre és hozzákezdtem a tetemek boncolásához.

A különböző mell-hasúri szervekből - szív, tüdő, vese, lép, máj - erdő véromlányokat és következményes belső elvérzést találtam, mert a felsorolt szervek megrepedtek. A diagnózisban már biztos voltam, csak a hivatásos vadászokat kellett meggyőzőm és nyomozásra biztatnom. Perceken belül kiderült, hogy a fácánok kerítéssel elhatárolt nevelőterébe az elmúlt napokban kutya vagy róka szabadult be és az általa okozott nagy riadalom okozta a hatalmas elhullási veszteséget.

■ Az időjárás és a márványllep

Az albertirsei vadásztársaság 6600 darab fácán naposcsibét vásárolt. A nevelési időszak első 12 hete minden különösebb betegségtől mentes volt, a jó takarmányozásnak, a kitűnő gondozásnak, a száraz, forró nyárnak megfelelően a fácánok kifogástalanul fejlődtek. 2003. augusztus utolsó napjaiban még este is 32-35 C fok meleg volt, viszont szeptember 1-jén reggelre megérkezett a hidegfront és a várt lehűlés. A kifogástalan előéletű állományban néhány nap elteltével elkezdődtek a nem drasztikus méretű, de hirtelen elhullások.

Az időjárás változása a fácánok általános ellenálló-képességét nagymértékben csökkentette. Következett a boncolás, ezen vizsgálatkor 10-15 db hullát boncoltam fel. Kórbonctani jelek: kifogástalan tápláltsági állapot, nagy és kórosan elfajult okkersárga színű máj, vérzések a mirigyek gyomor kivetető nyílásai körül, vérzések az izomzatban. Valamennyi fácán lépe 4-5-szörös méretűre volt megduzzadva és tarkák voltak. A lépeket egymás mellé helyeztem és megkértem a boncolásnál segédkező hivatásos vadászt - mondjon egy hasonlatot. A fiatal ember jól tudta a leckét: "mintha márványból lennének". Igen - válaszoltam - ez a betegség a fácánok márványllep betegsége.

A betegség elsősorban a növendék fácánokat támadja meg, az Adenoviridae-családba tartozó vírus hirtelen megbetegedéseket okoz. A klinikai tünetek nem jellegzetesek: bágyadság, kötött mozgás, neheztelt légzés, elhullás néhány órán belül. A járvány 3-4 hét alatt lecseng, az elhullás 10-20 százalék, de sajnos nagyon gyakoriak a társfertőzések - ezek kivédése érdekében azonnal gondoskodni kell egy modern és hatékony antibiotikum adásáról. Nagyon lényeges az állomány teljes nyugalma, kifogástalan vitaminellátása és a gondos takarmányozás.

■ Ráadás a baromfi kolera

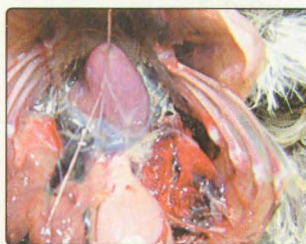
Az általunk megfigyelt járványt felülfertőzte a Pasteurella multiseptica baktérium, ezt mikrobiológiai vizsgálattal is bizonyítottuk, vagyis kialakult a baromfi kolera. Az elkövetkezendő napokban boncolt fácánoknál

Trauma okozta májrepedés

Traumás veserepedésből származó belső vérzés

Tüdőrepedés

Márványllep betegség. Vérzések a mirigyek gyomorban

Márványllep betegség. Májelfajulás

Márványllep

Baromfi kolera. Gyulladásos-elhalásos góccok a májban

Baromfi kolera. Mell-hasúri fibrinlepedő

új kórbonctani jelként a májban megjelentek a gyulladásos-elhalásos góccok, a vékonybélgyulladás, a mell- és hasúri szerveket erőteljes fibrinháló - lepedő borította. Tekintettel arra, hogy a legelső pillanatban megkezdődött az antibiotikus kezelés - nagy elhullás nem alakult ki.

Összefoglalásként csupán azt érdemes hangsúlyozni, hogy ha meg akarjuk előzni a nagy elhullásokat, figyeljünk a nevelkedő madarainkra, a fertőző betegségeken kívül a nyugalomuk megzavarása vagy az időjárás változása is okozhat gondot, amit a lehető legrövidebb időn belül orvosolni szükséges.

Dr. Csapó István állatorvos

Bemutatók Európában

■ Nyugat-Európában hagyománya van a kisebb-nagyobb jelentőségű ragadozó madár bemutatóknak.

Németországban, majd Ausztriában láttam először ilyen műsorokat, akkor még nem gondoltam, hogy évekig fogok dolgozni majd Európa egyik legnagyobb bemutatójában. Számtalan találó elnevezést adtak ezeknek a programoknak. Németországban Adlerwarte-nak vagy "sasvártának" nevezik őket, én Franciaországban a "Volerie des Aigles" nevű bemutatóban dolgoztam, amely 50 kilométerre Strassbourgtól, a Koenigsburgi vár lábánál álló Kintcheimi Kastélyban működik. Ilyen jellegű műsor bárhol kivitelezhető, ahol turisztikailag egyébként is érdekes látnivalók vannak. A lényeg, hogy látványosan, szabadon repüléssel, akció közben mutassuk be a ragadozókat. A madarak kitűnően megtanulják feladataikat az adott helyen, sőt egy idő után lakóhelyüket is megismerik, így ritka a madarak elvesztése.

Ezek a műsorok mellett, hogy bevételt jelentenek tulajdonosaiknak, bázisul szolgálnak a környék oktatási intézményeinek biológiai és természetvédelmi oktatásához is. A tavaszi időszakban május és június

folyamán a közönség jelentős részét a környező országokból érkező tanulócsoportok teszik ki. A program részesei a jól ismert európai ragadozó madarak, amelyben számos egzotikus ragadozó is részt vesz. Érdekes megfigyelés, hogy a gyerekeknek sokkal nagyobb élményt jelentenek a testközelben történő dolgok, melyeknek maguk is résztvevői lehetnek, mint például a fiatal állatok

megérintése vagy a röpképtelen madarakkal való közvetlen kapcsolat.

A fiatalok szemléletformálása szempontjából mindenképpen hasznosak ezek a műsorok, mert a száraz plakátokon feltüntetett és elriasztó eszmei értékek talán visszatartják az embereket a ragadozók bántalmazásától, de tenni értük és respektálni őket, csak akkor fogják, ha ismerik is azokat.

Nem hallgathatjuk el, hogy az állatvédők részéről számos kritika éri ezeket a bemutatókat, elsősorban a madarak fogságban tartása miatt. S mint már annyiszor, a kritikák tévhiten alapulnak. Személyes tapasztalatom, hogy a megfelelő tartási körülmények és a kiegyensúlyozott táplálék mellett a mindennapi szabad mozgással magas életkort érnek el a közreműködő madarak.

Legöregebbként emlétek két madarat - egy tojó szirti sast, aki 35 éve, vagy egy barátkeselyű tojót, aki immár 37 esztendeje él a várban, ahová már felnőtt madárként érkezett.

Sajnálatos módon nálunk a természetvédelmi hatóság nem támogatja az ilyen jellegű rendezvényeket, sőt minden ragadozó madár tartási engedélyébe beírják, hogy solymászbemutatón a madárral részt venni tilos. Vajon miért? - Sz.L. -

Állati sólyom államosítás

Tüske

■ Mindenütt nehéz az élet, főleg ha az ember egy "kisebbséghez" tartozik. A solymászok a vadászok berkeiben is kisebbségnek számítanak, attól függetlenül, hogy a passziójuk ugyanolyan erős, mint puskás társaiké. Világ- és Európa-szerte más-más jogszabályok, rendeletek vonatkoznak a solymászatra. Franciaországban - ahol kilenc évig éltem - a sikeresen letett vadászvizsga után (a magyar vadászvizsgám már megvolt) solymászhattam is, sőt az ott olcsó, tenyésztett kerecsensólyom volt az első vadászmadaram. Amikor francia állampolgárként visszajöttem Magyarországra a tulajdonomban lévő - nemzetközi CITES okmánnyal, tartási, tenyésztési engedéllyel tartott - kerecsensólymomat nem hozhattam magammal,

mert Magyarországon tilos a tartása és a vele való solymászat.

Bár a szívem szakadt meg a kerecsensólymomért, vásároltam egy vándorsólymot, ami ugyancsak az EU-ban előírt valamennyi kötelező okirattal rendelkezik, de ezzel sem vadászhatok Magyarországon, merthogy nincs érvényes magyar vadászvizsgám. Hiába vizsgáztam le korábban, az időközben kötelezővé tett fegyvertartási vizsgát - mint francia állampolgár - egyelőre nem tehetem le.

Próbáltunk megoldást találni a problémámra és azt ötöltük ki, hogy a saját tulajdonomban lévő vándorsólymot "átadtam" a Magyarországon solymászatra és tartásra jogosult férjemnek. Ekkor jött az újabb meglepetés. A magyar tartási engedélyére felkerült

egy érdekes mondat, hogy "a madár a Magyar Állam tulajdonát képezi!"

Hogy is van ez? A madarat Franciaországban vásároltam, ott tartottam, vadászhattam vele, az államnak eszébe sem jutott, hogy a magántulajdonomat "államosítsa" ... itt viszont ezt azonnal megtehetik?! Hol van a magántulajdon védelmének szentsége? Mi köze van a magyar államnak a tulajdonomhoz?

Tudom, hogy a csatlakozást követően nem az én gondom megoldása lesz az első feladata a magyar államnak, de kérem, hogy egy ilyen "kisebbségre" is legyenek tekintettel, mert félok, hogy a sok jogi zűrzavar még inkább hátrányos helyzetbe hozza azokat, akik ezt az ősi, szép vadászati módot szívvel-lélekkel üzik.

Szappan Brigitta

Lakóira hasonlít

FOTÓK: KÖRTVÉLYESI LÁSZLÓ

A trófeák hullámvonalas elrendezése a zalai dombok lágyan hullámzó vonulatait idézi.

A szem a lélek tükre. Ámde az ember otthona, lakása, szobája is az - annál is inkább, mert ez utóbbiakat az ember maga alakítja. Otthonunk múltunkról, jelenünkről, sőt álmainkról is mesél. A vadász otthona, a trófeákat őrző vadász-szoba különösképpen. A trófea több, mint győzelmi jel. És a legdrágább lakásdísznél is több, hisz nem csak az elejtett vad és az elejtés körülményeinek az emlékét őrzi, de bizonyos értelemben minket, magunkat is megtestesít. A vadász-szoba koncentráltan és élményszerűen jeleníti meg a vadászati kultúrát és etikát. Érdeemes hát beleszűnünk jeles vadászok kincseket rejtő szobáiba...

■ Egy új ház akkor válik otthonná, amikor benépesítik a személyes tárgyak és holmik. És ha falusi családi házról van szó, akkor ehhez nyilván állatok is kellenek. Vadászember háza esetében pedig magától értetődő a vadászkutya.

Takács Árpádnak hét vadászebe is van. Tacsok, tacsó-kopók, jagd-terrierek féktelen öröme köszönti a látogatót. Egy welsh-terrier is van a színes kompániában, aki ördögi ügyességgel azonnal ki is surran valamiképpen a kennelből, hogy az üdvözlés mellett és után mindjárt

szagmintát is vegyen a vendégről. A fényképezéshez is ragaszkodik. Úgy néz a gép lenséjébe, ahogy egy sikeres és tekintélyes faj képviselőjéhez illik. Bátor, értelmes, öntudatos. És meglehetősen távolságtartó is.

A nagykapunak (egyelőre?) nincsen szárnya, így aztán csengetni, várakozni se kell, bebocsátásra várva. Misefa kis falu. Háromszáztizenhét lakója személyesen ismeri egymást, Takács Árpád fővadászt pedig mindenki és különösképpen. Annál is inkább, mert felesége, Zsuzsa asszony

körjegyző, aki három, szomszédos falu szolgálatában áll. A ház a falu legszélén található és egészen új. A terasz kialakításának befejezése, a külső lambériázás most van folyamatban. A lakás belső terei azonban már majdnem olyanok, mint amilyenek az álmodozások, a tervezetések időszakában elképzelték őket.

A házak, a szobák előbb-utóbb hasonlítani kezdenek lakóikra. Takács Árpádék nappalija világos, kiegyensúlyozott, ápolat, fiatalos és derűs.

A Takács-házaspár is az. Takács Árpád azt mondja, hogy ő azon kevés hivatásos vadászok egyike, aki elégedett a sorsával. Munkaadója, a zalaegerszegi Zrínyi vadásztársaság 6613 hektár vadászható területet bérel. 1963-ban fogadták az első fizető vadászvendéget szarvasbikára - azóta évente 3-4 tíz kiló feletti agancssúlyú bikát hoznak terítékre. Az élet minőségét az otthon hangulata, az élet anyagi körülményei és a munkahelyi sikerek együttesen határozzák meg. Kincsként őrzött fényképek kerülnek elő. Takács Árpád 1993-ban egy 12,48 kilós, 1995-ben pedig egy 13,56 kilós agancsú bikát lövett, ez utóbbi páratlan tizennyolcas volt és a trófeabíráló bizottság 244 nemzetközi ponttal jutalmazta. Olyan szeretettel beszél róla, mintha saját trófeája lenne.

Persze, olyan is van, nem is kevés. Huszonhat vaddisznó agyar, néhány őz és muflon által körülvéve, egy szép gímagancs uralja a nappalit. Anekdotikus a története.

- 1996-ban lőttem, január elsején, ráadásul reggel nyolc órakor, amikor az emberek többsége legszívesebben friss vizes borogatást tenne a fejére... De ehelyett mennem kellett, mert azzal a hírrrel jöttem értem, hogy egy súlyosan sebesült bika vonszolja magát a területen. Kéttenyérnyi tályogos seb volt a jobb első lábán. Kifőzés után 8,24 kiló volt az agancs súlya...

Takács Árpád különös gonddal szereli, kezeli trófeáit. Az igényes, faragott, egységes megjelenésű alátétek egyrészt "demokratizálják" a trófeák közötti viszonyokat - hisz azonos tiszteletet adnak kicsinek és nagynak, gyengének és érmesnek -, másrészt harmonizálják a lakás egészének a hangulatát. A trófeák hullámvonalas elrendezése a zalai dombok lágyan hullámozó vonulatait idézi, mint ahogy a főfal alsó felének ugyancsak hullámozó, sárgás-barna tónusa, sőt a zöld színű és tekintélyes méretű ülőalkalmatosságok egymásba kapcsolódó ívelése is.

Misefa - alig húsz percnyire

A welsh-terrier a fényképezéshez is ragaszkodik...

A vadász-trófeák és a kitorékebek által nyert trófeák azonos megbecsülésben részesülnek.

Keszthelytől -, a szelíden fodrozódó völgyek és dombok ölelésében a csend és a tiszta, szép színek kicsinyke birodalma.

Körbejárjuk a házat, ismét meglátogatjuk a kutyákat, a falakat díszítő trófeák jelentős része ugyanis részben az ő érdemük. Takács Árpád általában vadásztársaknak adja a kiskutyákat, s legfeljebb meghívást, vadászati lehetőséget fogad el értük.

volt, míg egyéniben a második helyet szerezte meg.

Takács Árpád vadásztrófeái és a kitorékebei által nyert trófeák azonos megbecsülésben részesülnek. Az emléktárgyak, érmek és elegáns serlegek a nappali fő helyén, a bejárati ajtóval szemben, rókák gereznáival díszített polcokon kaptak helyet. A trófea, legősbibb tartalmát tekintve, győzelmi jelvény, melynek értékét, igazi fényét - a tehetség, a rátermettség, a szaktudás és az eltökéltség mellett - a megszerzése érdekében kifejtett erőfeszítés nagysága adja. És ez vadászra, vadászebre nézve egyaránt igaz.

A zalai gím-szarvas trófeák ranglistájának harmadik helyén egy 17,40 kilós agancs szerepel, melynek viselőjét Robert Morton Lee 1985-ben Hahóton ejtette el. Ennek a természeti csodának az ürügyén kerül szóba, hogy vajon hol vannak az agancsfejlődés felső határai? Lehetnek még ennél is nagyobbak? Takács Árpád úgy véli, szabad területen nem igen. De ez talán nem is baj. A kilókról, a pontszámokról, a ranglistán elfoglalt helyezésekről már így is túl sok szó esik.

- Van egy visszatérő magyarországi vendégem - már nyolc bikát lőtt velem -, aki minden elejtett vadat megkönnyez - mondja Takács Árpád, miközben saját trófeáit pásztázza a tekintete. - Megrendíti a birtokbavétel pillanata. És szerintem ez az érzés mindenféle mérlegelési adatnál fontosabb...

Békés Sándor

De "saját" trófeák sokaságával is dicsekedhetnek az ebek, a kitorék-versenyeken ugyanis Takács Árpád kutyái mindig is nagy szenvedéllyel és eredményesen dolgoztak. Barátokfai Frutti - szálkásszörű tacsó - 1997-ben csapat-versenyben a vilákgupa első helyezettje

Mire szabad vadászni?

Augusztusban: úrbak - vaddisznókoca - borz - aranyulál - dalmányos varjú - szarka - szajkó.

Augusztus 15-étől: balkáni gerbe - őrvös galamb.

Szeptemberben: gimszarvasbika, tehén, üdő, borjú - ibuk - muflonkos, muflonjuh, jerke, bárány - vaddisznókoca - sika szarvasbika, tehén, üdő, borjú - üregi nyúl - házi gírtty - nyest - tőkés és csörgő réce, szárcsa - balkáni gerbe - őrvös galamb - dalmányos varjú - szarka - szajkó.

Egész évben vadászható: vaddisznókan, süldő, malac - róka - pézsmapocok - nyestkutya - mosómedve.

FIGYELEM!

A récékből és szárcsából naponta, személyenként és fajonként összesen legfeljebb 8 darab ejthető el. Vaddisznó malacnak minősül a szaporulat 20 kg, süldőnek pedig 50 kg zsigerelt testtömegig. Vaddisznókocának minősül az 50 kg zsigerelt súlyt elérő vagy meghaladó súlyú nőivarú vaddisznó.

AUGUSZTUS

A.hó napja	A.hét napja	A.Nap		A.Hold		Fázis
		kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1	Vasárnap	4.22	19.18	20.18	4.38	
2	Hétfő	4.23	19.17	20.41	6.3	
3	Kedd	4.25	19.15	21.0	7.25	
4	Szerda	4.26	19.14	21.17	8.42	
5	Csütörtök	4.27	19.12	21.33	9.56	
6	Péntek	4.29	19.11	21.50	11.8	
7	Szombat	4.30	19.9	22.9	12.18	C 23.01
8	Vasárnap	4.31	19.7	22.32	13.28	
9	Hétfő	4.32	19.6	23.0	14.37	
10	Kedd	4.34	19.4	23.35	15.42	
11	Szerda	4.35	19.3	--	16.41	
12	Csütörtök	4.36	19.1	0.20	17.32	
13	Péntek	4.38	18.59	1.15	18.13	
14	Szombat	4.39	18.58	2.18	18.46	
15	Vasárnap	4.40	18.56	3.27	19.11	
16	Hétfő	4.42	18.54	4.38	19.32	● 2.24
17	Kedd	4.43	18.52	5.50	19.50	
18	Szerda	4.44	18.51	7.2	20.7	
19	Csütörtök	4.46	18.49	8.14	20.23	
20	Péntek	4.47	18.47	9.27	20.40	
21	Szombat	4.48	18.45	10.43	20.59	
22	Vasárnap	4.50	18.43	12.2	21.23	
23	Hétfő	4.51	18.41	13.24	21.54	D 11.12
24	Kedd	4.52	18.40	14.44	22.36	
25	Szerda	4.54	18.38	15.57	23.34	
26	Csütörtök	4.55	18.36	16.57	--	
27	Péntek	4.56	18.34	17.43	0.46	
28	Szombat	4.58	18.32	18.17	2.9	
29	Vasárnap	4.59	18.30	18.42	3.34	
30	Hétfő	5.0	18.28	19.3	4.57	○ 3.22
31	Kedd	5.2	18.26	19.20	6.17	

A nyári időszámítás miatt az időpontokhoz egy órát hozzá kell adni

SZEPTEMBER

A.hó napja	A.hét napja	A.Nap		A.Hold		Fázis
		kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1	Szerda	5.3	18.24	19.37	7.34	
2	Csütörtök	5.4	18.22	19.53	8.48	
3	Péntek	5.6	18.20	20.12	10.0	
4	Szombat	5.7	18.18	20.33	11.12	
5	Vasárnap	5.8	18.16	20.58	12.23	
6	Hétfő	5.10	18.14	21.31	13.30	C 16.11
7	Kedd	5.11	18.12	22.12	14.33	
8	Szerda	5.12	18.10	23.4	15.27	
9	Csütörtök	5.14	18.8	--	16.12	
10	Péntek	5.15	18.6	0.4	16.47	
11	Szombat	5.16	18.4	1.11	17.15	
12	Vasárnap	5.18	18.2	2.22	17.37	
13	Hétfő	5.19	18.0	3.35	17.56	
14	Kedd	5.20	17.58	4.47	18.13	● 15.29
15	Szerda	5.22	17.56	6.1	18.29	
16	Csütörtök	5.23	17.54	7.15	18.46	
17	Péntek	5.24	17.52	8.32	19.4	
18	Szombat	5.26	17.50	9.51	19.27	
19	Vasárnap	5.27	17.48	11.13	19.55	
20	Hétfő	5.28	17.46	12.34	20.33	
21	Kedd	5.30	17.44	13.49	21.25	D 16.54
22	Szerda	5.31	17.42	14.53	22.31	
23	Csütörtök	5.32	17.40	15.42	23.49	
24	Péntek	5.34	17.37	16.18	--	
25	Szombat	5.35	17.35	16.45	1.12	
26	Vasárnap	5.37	17.33	17.6	2.34	
27	Hétfő	5.38	17.31	17.24	3.54	
28	Kedd	5.39	17.29	17.41	5.11	○ 14.09
29	Szerda	5.41	17.27	17.57	6.28	
30	Csütörtök	5.42	17.25	18.15	7.40	

Nagygyörgy Sándor felvétele
BORZ

Dr. Jakabházy Miklóssal

VADÁSZLAP: *Büszke vagy magadra?*

Dr. Jakabházy Miklós: - Van bennem jó érzés, hogy a szakma elismerte az erőfeszítéseimet, mindazt, amit 35 éve a magyar vadászatért, vadgazdálkodásért, de különösen a Komárom-Esztergom megyei vadászokért próbáltam tenni.

VADÁSZLAP: *Tudom, hogy nem szoktál, de ha dicsekednél, mit mondanál?*

Dr. Jakabházy Miklós: - Elég alattomos a kérdés, de kivételesen most föl-vállalom. Hol is kezdjem?

VADÁSZLAP: *Mondjuk az ősoknél...*

Dr. Jakabházy Miklós: - Ezzel tényleg dicsekedhetem. Az ükapámig mindenki vadász volt. 1637-ben a "Szent-Ábrahámi" Jakabházy Mihály székely főnemesi rangot és előnevet kapott III. Ferdinánd királytól... s a leszármazottjai, mint főnemesek - gondolom - Udvarhely vármegyében gyakorolhatták a vadászatot. Írásos emléke a családnak 1867-től van, az ükapám, dr. Jakabházy Zsigmond orvos, a királyi Pázmány Péter Tudományegyetem nyilvános rendes tanára, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja már igazoltan vadász volt és ez a szenvedély öröklődik azóta is férfiágon.

VADÁSZLAP: *Dr. Zoltán János: Medici venantes (Vadászó orvosok) c. kötetében olvastam, hogy nagyapád a kolozsvári Gyógyszerészeti Egyetem rektora volt és Székelyudvarhelyen, Siménfalván bérelt nagyvadas területen vadászott. Édesapád orvos lett - a szintén orvos és világhírű koronglövő Lumniczer Sándorral együtt aratták a sportlövészet babérjait - és negyven éve bekövetkezett haláláig szenvedélyes vadász volt. Te - három fiútestvéred után - állítólag azért születted meg, mert a bátyáid nem mutattak túlságosan nagy érdeklődést a vadászat iránt.*

Dr. Jakabházy Miklós: - A családi, baráti kör valóban ezt állítja. Apám nagyon szerette volna, ha a fiai folytatják a hagyományt, ha bennük is mocorogna a bogár, a vadászat szeretete és

Kódolva

Egy személyes vallomással kell kezdenem. 1975 óta ismerem dr. Jakabházy Miklóst. Vannak közös barátaink, több alkalommal vadásztunk együtt, de valahogy sosem jutottunk egymással közös nevezőre. Sőt! A MAVOSZ-os, majd védegyeleti időkben nem csak vitatkoztunk - a szó szoros értelmében - szemben álltunk egymással, még - nyilvánosan - pereskedtünk is. Mindezt azért írom le, mert az elmúlt hónapokban sokat változott a helyzet, majdnem harminc év után békejobbot nyújtottunk egymásnak. Lehet, ahogy öregsünk ... "bölcsülünk"? Barátok ugyan nem vagyunk, de akár még azok is lehetünk.

Ez az interjú - amely kivételesen "tegeződő" stílusban készül - döbentett rá, hogy nem is ismerem Jakabházyt, aki 1969 óta Komárom-Esztergom megye fővadásza, vadásztársasági elnök, vadászmester, vadőr ... háromszor tüntették ki Nimród emlékéremmel, a Hubertus Kereszt és a Közbiztonsági Érdemérem arany fokozatának tulajdonosa és az elmúlt hónapban elsőként (!) vette át a "Magyar vadászatért" érdemrendet.

ezért mindent elkövetett. A legidősebb bátyámnak már 8 éves korában saját Flobert puskája volt és ők még a háború előtt legalísan járhattak vele vadászni. De úgy látszik, ők nem erre lettek genetikailag kódolva. Én 1946-ban születtem és egészen kiskoromtól kezdődően érdeklődtem a biológia, a természet, a vadászat iránt. Még az esti mesék is a vadászatról szóltak, Apám mindig egy-egy trófeájának a történetét mondta el, és amikor 1958-ban alapító tagja lehetett a Tolna megyei, 4 ezer hektáros kisszékelyi vadásztársaságnak, mindig vitt magával és én mindig szívesen mentem vele. Így aztán nem volt kétséges, hogy belőlem vadász lesz és 1964-ben - Apám halálát követően - az érettségi után én is tagja lettem a Kisszékelyi Egyetértés Vadásztársaságnak.

VADÁSZLAP: *De nem lettél orvos, miért az erdészeti egyetemet végezted el Sopronban?*

Dr. Jakabházy Miklós: - Ez egy percig sem volt számomra kérdés. Valószínűleg a genetikai kódokon kívül a döntésemben már az élmények, az

örökségem, Apám hőn áhított szándékának a megvalósítása is szerepet játszhatott. Mint a mesében, én a legkisebb gyermek, nem csak megfelelni akartam Apámnak ... minden bennem volt, ami a vadászathoz kell. Ez érdekelt, szinte ez volt az életem.

VADÁSZLAP: *Nem bántad meg?*

Dr. Jakabházy Miklós: - Nem. Mint ahogy azt sem, hogy nem maradtam bent az egyetemen, Bencze Lajos professzor úr mellett tanársegédnek. Nem állítom, hogy könnyű életem volt eddigi életem egyetlen munkahelyén - 1969 óta vagyok megyei fővadász - de azt csináltam, azt csinálom, amit szeretek, ami a hivatásom. Amíg foglalkoztunk vele, jó eredményeket hozott a fácán félvad tenyésztése, eredményesek lettek a megyei dám- és muflontelepítések, elsőként értük el, hogy a vadásztársaságok kizárólag szakmunkás képesítéssel rendelkező hivatásos vadászt alkalmaznak, oktathattam a kezdő vadászokat, a szakmérnöki, majd a doktori cím megszerzése után felkértek a szakmérnöki kurzus oktatójává

nak, ma is egyedülálló az országban, hogy a non-profit biztosítási egyesületünk rendezi a vad és gépjármű-ütközésekből keletkezett károkat és talán az is valami, hogy a megye vadászainak közreműködésével két lőteret - 1970-ben az alsógallait, majd a terület kisajátítása miatt a csákányospusztai lőtérkombinátot megépíthettem... és nem kell szégyenkezni az első igazán országos vadásznap rendezvényen, amit Majkon szerveztünk, ahol fölszenteltük a Magyar Vadászok Zászlóját és elismerést hozott számomra és a megye számára a tatai millenniumi országos főrendezvény is. De ha már dicsekedhetem, azt sem hagyom ki, hogy jelenleg is két vadásztársaságban vagyok tisztségviselő - a Tolnanémedi Egyetértésben elnök, a Bakonyalja Vt-ben vadászmeister - és mindkét társaság gazdálkodását, hangulatát mások is példaértékűnek tartják.

VADÁSZLAP: *Ha jól tudom, évek óta nem kapsz fizetést, mint fővadász. Miből élsz?*

Dr. Jakabházy Miklós: - A megyén kívül vállalt szakértői munkáimból és a feleségem támogatásával vannak vállalkozásaink, amelyek a megélhetésünket biztosítják. Ezzel nem szoktam dicsekedni, mert nem sok közük van a vadászathoz. Ne is kérdezd, hogy melyek ezek a vállalkozások, mert nem fogok rá választ adni.

VADÁSZLAP: *Rendben. Térjünk vissza a vadászathoz-vadgazdálkodáshoz. Három és fél évtized tapasztalattal a hátad mögött, hogyan látod napjaink helyzetét?*

Dr. Jakabházy Miklós: - Szerintem a magyar vadászat történetében ekkora válság még nem volt. A csőd szélén billegünk, ha már nem zuhantunk bele a szakadékbá... és ez a mi generációnk felelőssége. A természet kincseit nem örököltük, mert akkor a tulajdonunkban lenne, hanem kölcsönkaptuk, hogy felelősséggel sáfárkodjunk vele. Véleményem szerint a gondok az alapvetően jó szándékú, a vadászat és természetesen a vadállomány számára 10 éves garanciát biztosító vadászati törvénynél kezdődnek, amit a végrehajtási rendeletek azonnal megrövidítenek

a rövidebb távú vadászati szerződések legalizálásával. Ezek a szerződések vitathatatlanul a vadászat elanyagiasodásához vezetnek, az "ennyit fizetem, ennyit akarok löni" szemléletet erősítik. És ez nem jó, rossz pályára kerültünk. Úgy gondolom, az sem szerencsés, hogy a törvény nem szektorsemleges, más az elbírálása és sajnos az ellenőrzése is az állami vagyont kezelő, profit érdekelte tett erdőgazdaságoknak és a tulajdonképpen civil, non-profit egyesületeknek, a

FOTÓ: SZTRAPÁK FERENC

vadásztársaságoknak... a területek bérleti díjától kezdődően a beírókönyvek, a krotáliák, a vadászatok konkrét ellenőrzésére tessék gondolni. Miközben a törvény kimondja, hogy a vad állami tulajdon, a tulajdonos egyszerűen kivonult az ágazatból, minden felelősséget átruházott a vadászatra jogosultakra, ugyanakkor az összes lehetséges módon igyekezik a gazdálkodásba beavatkozni. Agyon szabályozták, adóztatják, bírságolják a vadásztársaságokat, a vadászokat. Téves álláspontnak tartom azt a hatósági hivatkozást, hogy még egyetlen vadászterületet sem adtak vissza a vadászok gazdasági ellehetlenülésük miatt és majd a piac

törvénye ezt az ágazatot is szabályozni fogja. De mikor és hogyan? Ez a nem mindegy! Tudjuk, látjuk, hogy a vad élőhelye egyre jobban szűkül - a Vértes 30 százaléka például már be van kerítve - ebből következik, hogy megállíthatatlanul emelkednek a vadkárok és a vad károsítása a kerítésen kívüli mezőgazdasági területekre koncentrálódik. A bőrünkön, még inkább a pénztárcánkon érezzük, hogy a vadászati-vadgazdálkodási költségek folyamatosan emelkednek, miközben a tartalékok kifogytak, a pénzforrások elapadtak, a területes társaságok tagjai lassanként a fizetőképes hazai és külföldi bérvadászok rabszolgái lesznek. És ez egy hatalmas visszaélés a vadászok többségével szemben. A vadászat olyan, mint a drog, idővel szenvedélylélé válik és a drogos mindent elkövet, hogy a szenvedélyét kielégítse, gyakorolhassa, amíg bírja, fizet, s ha nem !? ... jönnek az illegális módszerek, aminek beláthatatlanok a vadállományra nézve is a következményei.

VADÁSZLAP: *Ha módomban állna - tartok tőle, hogy ez rövid időn belül tőlem függetlenül is bekövetkezik - ki neveznélek egy válság-stáb élére. Mit tennél?*

Dr. Jakabházy Miklós: - Sok mindent végig kellene gondolnunk, míg a mai kornak és körülményeknek megfelelő célokat megfogalmazhatnánk, kidolgoznánk a nemzeti stratégiánkat. Első lépésként nagyon jó lenne rávenni a politikát, meggyőzni a törvényalkotókat, hogy engedjék érvényesülni a szakmai szempontokat, hogy mint minden normális, életrevaló szakmában ne a hozzá nem értő, félig vagy rosszul tájékozott amatőrök, hanem a profik döntsenek. A legjobb az lenne, ha egy új vadászati keret-törvényt alkothatnánk, amely nem a tulajdon alapján, hanem a vad élőhelyének megfelelően és feltétlenül non-profit alapon(!) kezelné a világ és Európa szemében még mindig jelentős értékkel bíró magyar vadállományt... ahogy ezt a nemzetközi természetvédelem teszi a védett vadfajok többségével. És aztán ezen a csapán kellene a XXI. század vadászainak az útkeresést tovább folytatni.

Folytatás a 33-olomban

Busahalál

Június 24-én, a Balatoni Halászati Rt. tulajdonában lévő marcali víztározóban elpusztult tizenöt vagon hal, többségében busa. Mi okozhatta a példátlan busapusztulást, amely nagy vihart kavart, hiszen a Balatonból a tározóba felúszó busák irtatlan mennyiségben vannak a tóban, és sokan állítják évek óta, hogy "busabomba" ketyeg a magyar tengerben?

■ A tó vízháztartása az idei csapadékos tavasznak és nyárelőnek köszönhetően szépen rendbejött, de arra kevesen gondoltak, hogy a megemelkedett vízszint gondot is okozhat. A marcali víztározó nyári üzemi vízszintjét négy méterben határozta meg az illetékes hatóság, de június közepére tizenöt centiméterrel az engedélyezett szint fölé került. A szükséges engedélyezések után, június elején, a telepvezető megnyitotta a zsilipet, mire a -vízfolyással szemben - több tonna busa zsúfolódott össze a zsilip alatt elhelyezkedő pihentető tóban. A részvénytársaság halászai azonnal megkezdték a lehalásztást, de így is mintegy 10 tonna busa elhullott.

(A busák felúszása a vízfolyással szemben nem új jelenség, mert a környék falvainak lakói azokban az években, amikor nyár elején magas a Balaton vize, már ott állnak a csatornák szélén lapáttal, vasvillával, durunggal, és ütök-vágják a felfelé igyekvő busákat).

A halállomány védelmében két darab tölevegőztetőt állítottak üzembe a pihentető tavon, az arra alkalmas busákat pedig a fonyódi halászok segítségével a balatonlellei üzemükben feldolgozták. Az illetékes hatóságok, az állatorvosok, az ATEV és a fonyódi környezetvédelmi és vízélettani laborató-

Hálóban a busák

rium bevonásával sikerült a bajt lokalizálni. Az elhullott tetemeket hőkezeléses komposztálással megsemmisítették.

A busák pusztulása a balatoni horgászok körében nagy vihart kavart, ami érthető, hiszen a tó utóbbi negyven éve alatt megélték már néhány tragikus halpusztulást, 1965-ben 50 vagon (500 t) hal pusztult el, mely mennyiségnek mintegy 40 százalékát süllők alkották. (A balatoni süllőállomány több mint kétharmada odaveszett. A pusztulást 1965 tavaszán a tóba jutott peszticid anyagok mérgező hatása okozta.) De él még emlékeinkben az 1991-es angolnavész, amely méltán hozta rá a frászt nem csak a halállományért, de a balatoni idegen-

forgalomért aggódókra is! 310-350 tonna hal pusztult el a nyugati medencében!

Busát először 1972-ben helyeztek ki a Balatonba, ekkor több mint százezer darab, összesen 60 tonna busa került a vízbe, és szinte azonnal megkezdődött a visszafogásuk. (Hogy milyen eredménnyel, az egy másik cikk témája lehetne.) A hetvenes-nyolcvanas években közel másfélmillió busát, többségében egy- és kétnyaras példányokat telepítettek a tóba, és ebben az időszakban 2351 tonnát fogtak vissza. A legeredményesebb év a 2002-es volt, amikor 273 tonnával csökkent a tóban lévő busák mennyisége. Az idén ennél jóval biztatóbb a kép, hiszen a jelenlegi zsákmány a nyár közepéig már 252 tonna.

Nagyobb baj az, hogy megdőlt a szakemberek korábbi állítása, mely szerint a busa nem szaporodik a Balatonban. Miután a telepítések már évek óta megszűntek, a lehalásztásuk folyamatos, érezhetően csökkenni kellene az állománynak. A felmérések ellenben azt mutatják, hogy a busák száma ahelyett, hogy csökkenne, inkább gyarapodik, ezért kihalászásuk ma már létkérdés a Balatonon. Nemcsak arról van szó, hogy a busa jól érzi magát a tóban, és tisztességgel gyarapodik, hanem számottevő új generáció születik évről évre.

Az közismert, hogy a tavon a busa-állomány gyérítése ráfizetéses, tehát mindenképpen szükséges, hogy központi források bevonásával mind a kifogott busa mennyiségét, mind a feldolgozás és értékesítés ütemét növelni kell!

Zákonyi Botond

A Körös-Maros Nemzeti Park

A Magyarországon 1997-ben megalakított nemzeti park 51.125 hektáros területéből 6419 hektár fokozottan védett, míg 3283 hektár a Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik. A védett területek elhelyezkedése mozaikos szerkezetű, tizenhárom területi egységét mintegy keretbe foglalják északról a Körösök, délről a Maros, nyugaton pedig a Tisza. E térség északi területein él a hazai tűzokállomány legéletképesebb hazai populációja.

■ A Körös-Maros völgyének vízrendezése során végbement változások eredményeként a mezőgazdaság a legtöbb területet elhódította, a tájat másodlagosan átalakította. Az egybefüggő művelt területek közt szigetszerűen található a nemzetközi és országos jelentőségű védett természeti értékek.

Néhány állat- és növényritkaság Magyarországon egyedül itt fordul elő, a növényvilágból ilyen a bókoló zsálya, az erdélyi hérics, e táj egyedülálló természeti képéhez tartozik a százezres egyedszámmal virágzó vetővirág, mely a jégkorszak utáni felmelegedés világát idézi. Az állatok között is akadnak ritkaságok, mint például a nagy sziki bagolylepke, a sztyepplepke, s a vakondéhoz hasonlóan talajlakó, de növényevő életmódot folytató földikutyta. A kardoskúti Fehértó és a biharugrai halastavak vizes élőhelyeinek szerepe a madárvonulásban nemzetközileg is jelentős, a Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozó területek.

A Nagy-Sárrét mai állapotának kialakulását a Berettyó szabályozása eredményezte, mely 1858-tól 1966-ig tartott, aminek következtében a táj korábbi képe gyökeresen átalakult. Megváltozott a térség vízgazdálkodása, az addig dús fűvű ártéri gyepek kiszáradtak, óriási térségek elszikesztek (másodlagos szikesek), és kialakult az Alföldre ma oly jellemzőnek tartott szikes puszták mozaikja.

A Hortobágy és a Berettyó mintegy 20 kilométeres szakasza elkerülte a folyószabályozást, e tájegység fokozottan védett területeinek gazdag élővilága megőrizte a tündérfátyol, a vízitök, a sulyom és a rucaörm értékes állományait, s a különféle vízi madarak táplálkozni szívesen járnak a holtágak, vagy a folyó sekély vizeibe. Itt még rendszeresen költ az üstökösgém, megfigyelése sajnos ma már élményszámba megy, mert az országos fészkelő állomány és a költőhelyek száma is jelentősen lecsökkent.

A Kis-Sárrét részét képezik a biharugrai halastavak 1600 hektáros vízfelületükkel, amelyek jelenleg az ország második legnagyobb mesterséges halastórendszerét alkotják. Kialakítása a század elején kezdődött,

1930-ra már elkészültek az első tavak, s megkezdődött a haltenyésztés. A XVIII. századi geszti Tisza-kastély padlásán két védett, ritka denevérfaj fontos szaporodó helye található. A csonkafülű denevér és a nagy patkósorrú denevér védelme szempontjából fontos a hely további zavartalanságának biztosítása. A Kígyósi pusztai területén kanyargó egykori Ős-Maros meder környékén

Vetővirág

hatalmas szikes gyepterület alakult ki, a fokozottan védett Nagy-gyöp belvíztározóként üzemel, a csapadékat és a magasabb térszínekből lefolyó vizeket gyűjti össze. Az összegyűlt víztömeg több hónapos tavaszi és őszi vízborítást eredményez, ezért a területet a vonuló vízimadarak stratégiai fontosságú pihenőhelyeként tartják nyilván. Biztonságos táplálkozó helye a darvak sokezres tömegeinek. A nemzeti park kiemelt feladata a mocsarak helyén megjelenő időszakos vizek elfolyásának visszatartása, amelyek élőhelyül szolgálnak számos madárfajnak. Különleges értéket képvisel Cserebökényi madárvilága, ahol 229 faj előfordulása bizonyított, itt költ a ritka ugartyúk is. A Körösök vidékén 1856-ban a vízrendezési munkálatok, mederrendezések, átvágások, védőtöltések építése kezdődött. Az aszályosabb évek öntözési igénye és a hajózhatóvá tétel érdekében megépült a század elején a bökényi vízlépcső, majd 1936-42 között a békésszentandrás vízlépcső. A folyókat szegélyező hullámterek az utolsó genetikai menedék-helyei egyre ritkuló pompás fafajunknak, a fekete nyárnak.

A kardoskúti Fehér tó a Dél-Tiszántúl legértékesebb, időszakos vízállású, speciális vízutánpótlású szikes tava, melyben különleges alacsonyabb rendű élőlények, ritka növények és növényközösségek élnek. A tó medre a Maros egyik holocénkori mellékágából alakult ki. A fokozatos sófelhalmozódás eredményeként a környező területek is elszikesztek. A terület a vizes, pusztai élőhelyhez kötődő vonuló madarak egyik legfontosabb alföldi megállóhelye, 1979 óta a Ramsari Egyezmény oltalma alá tartozik. Októberben a daru vonulása különleges esemény a tó életében. Az egykor hazánkban is költő faj a századforduló óta csak átvonuló madarunk. Az északról érkező csapatok keskeny útvonalon haladnak át a keleti országhatár közelében, a hetekig elidőző madarak egyedszáma meghaladja a több ezret is. A darvakkal egy időben indul az északi vadlúdvonulás is, ősszel hatalmas madársokadalom népesíti be a tavat és környékét.

A Csanádi puszták az ország egyik legjobb talajadottságú vidéke. Az aránylag alacsony fekvésű, magas talajvízszintű hátakat egykor legalább kétharmad részben löszpusztaréteg borította. Ezek mára nyomokban maradtak meg. A puszták legnagyobb részét ürmöspuszták társulása borítja. A terület zoológiai értéke európai viszonylatban is kiemelkedő, mert

A tűzokkert rókabiztos kerítése
élvefogó csapdával

a sziki üröm gyökerén fejlődve, itt él Közép-Európa egyetlen létező sztyepplepke populációja.

A Szarvasi Arborétum ma öt fás növénygyűjteményt gondoz 82 hektáros területén. Az országosan védett területen három látogatható része a Bolza Pál alapította (és Fekete István által is megírt) "Pepi-kert", az 1951-ben a parkhoz csatolt Mitrowssky-kert és az úgynevezett konyhakerti rész. A fás növénygyűjteményben közel 1600 fa- és cserjefaj, illetve fajta és fajtaváltozat található.

■ Tűzokrezervátum

Dévaványa környékén él a tűzok közép-európai és magyarországi állományának legéletképesebb populációja, a faj védelme érdekében itt hozták létre 1975-ben a tűzokrezervátumot. Elsődlegesen a szabadtéri állományvédelemre, a nyugalmas, tágas pusztai dürgőhelyek, fészkelőhelyek és téli takarmánybázis biztosítására, konkrét fészekvédelemre koncentrált a Nemzeti Park tűzokvédelmi munkája. A gépi munkák, elsősorban a kaszálás miatt veszélyeztetett fészkek felfedezésére, megvédésére a mezőgazdasági gépkezelőkkel megegyeztek abban, hogy minden megtalált fészekért, tojásért kapnak egy összeget. További pénzzel honorálja az igazgatóság, ha a fészkek körül 50x50 méteres védőzónát hagynak, s ha az anyamadár visszaül az így megvédett fészkekre. Ha a madár nem megy vissza a fészkekre, a tojásokat keltetőgépbe visszük - mondja *Kurpé István*, a tűzokprogram feladatainak helyi végrehajtásával megbízott hivatásos vadász és természetvédelmi tájegységvezető, aki 1988 óta neveli a mentett fészkekből kikelt csibéket. Veszélyeztetett helyeken, ahol a lecsökkent takarás miatt fokozott a ragadozók, a róka, a szürkevarjú, de akár a bogarászó gólyák tojáspusztító

hatásának a veszélye, ott mind az anyamadarat, mind a fészekrablókát becsapjuk. A fészekből elvisszük a tojásokat a keltetőbe, helyette azonos méretű fátójasokat teszünk. A keltető madár nem veszi észre a különbséget, s hogy a szárnyas fészekrablók sem, azt bizonyítja, hogy volt olyan fátójas, amin száznál több csőrágás nyomát számoltunk meg...

Ráadásul, így a 25 napos keltési időből is le lehet csinálni, a már legalább 10 napos keltettségű tojások helyett visszacsempészünk a fészekbe közvetlen kelés előtti állapotúakat. Az anyamadár az alatta másnapra kikelt fiókákat sajátjaként neveli fel, s így ráadásul két héttel rövidebb ideig van a fészken ülő madár is veszélynek kitéve. Természetesen ezen beavatkozások ideális helyszíne a "tűzokország" szívében kialakított saját vadászterület, ahol hatékonyan lehet gyéríteni a tűzokra fokozott veszélyt jelentő predátorokat, a mezőgazdasági művelést mindenkor alá lehet rendelni

a tűzokvédelem érdekeinek, s nem nehezedik más irányú elvárás, egyéni érdekeknek alárendelt "nyomás" az ágazatra. A kifejezetten tűzokvédelmi céllal 1997-ben kialakított önálló vadászati jogú 3999 hektáros terület a Nemzeti Park határain belül helyezkedik el, s szinte

100 százalékban állami tulajdonú földterületeken létesült. A területet gondozó három hivatásos vadász kezelésében van a tűzokrezervátum is, ahol a korábban felnevelt, a sérült, és a visszavádítani nem sikerült madarakat tartják, s a mentett csibéket nevelik. Tavaly elkészült egy 400 hektáros bekerített nevelőkert, ahová a felnevelt madarak kerülnek. Távlati cél, hogy ezen egyedek utódai, mint második generációs nevelt madarak már teljesen természetes körülmények között nőjenek fel itt, s csatlakozzanak a vad csapatokhoz. Külön érdekesség, hogy rendszeresen bejárnak a kertbe a vad tűzokok is, volt már, hogy a teljes állománya harmada volt benn egyszerre. Felismertve a rókamentes terület előnyeit, több pár itt költött és eredményesen nevelt fiókákat. A fácánok és a nyulak száma is megnőtt a kertben.

Dörgő tűzok kakas

Békés megyei terület révén, igen jó minőségű őzállomány él itt, egyedszámukat mintegy 150-re becsülik. Ennek ellenére mindössze néhány (!) darab a lelövési tervük, ez pusztán arra szolgál, hogy az egészségügyi célú szelekciót és a saját erdősítésekbe alkalmasint kárt tevő egyedek kiiktatását el lehessen végezni, vadászat nincs. A fácán és az egyre jobban feljövő nyúlállomány vadászata is kizárólag kármegelőzési, kárcsökkentési céllal, évente egy-egy alkalommal történik.

■ Az intenzív apróvadtenyésztés problémái

Az igazgatóság illetékességi területén található vadászterületeken történt az elmúlt évtizedekben, az országban a legnagyobb tömegű nevelt fácán- és vadkacsa-kibocsátás - mondja Harsányi Dezső vadászati felügyelő. Itt az elsődleges problémát a beszűkült élőhelyek jelentik, mivel e területeken találhatóak az ország legjobb termőföldjei, s ezért itt intenzív mezőgazdasági művelésbe vontak szinte minden talpalatnyi földet. A nagyon kevés zárványterület - erdőfolt, nádas, mocsár, gyepek - nyújtotta a még megmaradt természetes növény- és állattársulásoknak a túlélés utolsó lehetőségét, de csak úgy tudták kihelyezni a fácánok tömegeit a vadászatra jogosultak. Ez olyan

- sokszor vissza nem fordítható - változásokat, rombolást jelentett a mozaikos maradvány-élőhelyeken, amely komoly aggályokat vetett és vet fel a mesterséges tenyésztéssel és a kibocsátás hagyományos módszereivel kapcsolatban.

Egyáltalán nem meglepő, hogy ennek következtében szinte eltűnt a természetes vadfácán, s a betakarítás után létrejövő kultúrsivatag nem biztosít megfelelő élőhelyet a kibocsátott madarak túléléséhez. Más jellegű gondot vet fel a mesterséges vadkacsa-tenyésztés, ahol a természetes vizekre vagy a mesterségesen kialakított tavakra eresztett récetömeg és az ehhez szükséges technológia alkalmazása radikálisan átalakítja a természetes állapotokat. A védett területeken fenti okok miatt négy telepet kellett felszámolni. A védettségi státusszal nem rendelkező területeken azonban nincs véleményezési jogkörünk, kivéve azokat az eseteket, ahol a vadászatra jogosult előzetesen konzultál az igazgatósággal. Néhány esetben hivatalos eljárást kellett kezdeményezni, amikor is szikések, vagy ősgyep feltörésével akartak kialakítani mesterséges tavat, vagy vadföldet, "vadászerdőt" - ráadásul élőhelyfejlesztésre kapott állami pénzekből. Az apróvadás - elsősorban a zivadás - vadászatok miatt törvényszerű, hogy ellenőrzési

kötelezettségünk miatt időnként konfliktushelyzet alakult ki a fegyelmetlenebb bér vadászok miatt. A kezdeti túlkapások, visszaélések mára minimálisra csökkentek, a vadászatok mintegy tíz százalékát ellenőrzi a 17 természetvédelmi őr szűrőpróbaszerűen, többnyire az FVM Hivatal munkatársaival karöltve. Az utolsó három évben szinte nem kellett hivatalos eljárást indítani, a vadászok is belátták, hogy az ellenőrzés nem zaklatás, hanem törvényben előírt kötelesség. Gondot okoz mind a vadászatra jogosultaknak, mind a felügyeletnek, hogy nem megoldott a gázosító rókairtó szerek legalizálása.

A szárnyas predátorok visszaszorítása érdekében pedig néhány vadászatra jogosult saját gyártmányú preparált tojásokat alkalmaz. Ilyen ügyben egy precedens értékű eljárás is zajlott a közelmúltban, amelyben az elkövetőt végrehajtandó szabadságvesztéssel sújtotta a bíróság. Ekkor a tojás preparálására karbofurán hatóanyagú talajfertőtlenítőt szert alkalmaztak, melynek köszönhetően számos védett és fokozottan védett állat- valamint madárfaj egyedei pusztultak el, s csak a szerencsén múlott, hogy emberéletben nem esett kár e halálos méregetől.

Somfalvi Ervin

Le merted löni?

■ Csak pár éve vadászom, illetve tanulom a vadászatot, de már az első pár vadászon bebizonyítottam férfivadász társaimnak, hogy a nők nagyon is jó vadászok, jól bánnak a fegyverrel is. Sőt, elismerően szólta az idősebb hivatásos vadászok is: "ahogy a nagykönyvben meg van írva" úgy ejtettem el a vadat: blatton találva. Persze igyekeztem is a pontos lövésekre. Nem vettem volna szívemre, ha az állat szenvedne. Az első vadam egy szarvasborjú volt. A zsigereléskor derült ki, hogy a szíven hatolt keresztül a golyó, tehát nem szenvedett. Az első után a második, és harmadik, majd negyedik, ötödik és a többi vadat is így ejtettem el. Én is ilyen hirtelen módon, viszonylag fájdalommentesen szeretnék meghalni.

Persze ismerőseimnek, barátaimnak eldicsekedtem újdonsült vadásztudományommal, csaknem minden esetben a válaszra jött

a kérdés: le merted löni? Ez minden esetben feldühített, visszakérdeztem: meg mered enni? A válasz: - hát megenném, ha volna vadhúsom és még csettintenek is nyelvükkel vagy nagy nyeléssel gondolnak a pompás vadételekre. Tovább magyarázva bizonyítványomat: ha húst eszünk, ugye azt bizony valakinek le kell vágni, löni azt az állatot, legyen az baromfi, hal vagy akár vad. Erre tovább elmélkedik: hát igen-igen, de nekem ehhez, mármint a lelövéshez nem lenne szívem. Pedig ha a vad annyira elszaporodna - mondom erre -, hogy téged támadna meg, akkor bizony fegyvert fognál, de a szent írásban is ez áll: "... uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszómászó mindenféle állatokon." Mózes 1/28. "Minden mozgó állat, amely él, legyen nektek eledelül, amint a zöld füvet, nektek adtam mindazokat."

I. Mózes 9/3. Ábel is állatáldozatot mutatott be az Istennek és az kedves volt előtte. Krisztus előtt ugyanis engesztelő állatáldozatokat mutattak be az istennek bűneikért. Több apostolnak pedig mestersége a halászat volt.

Azt sem értem, hogy a halászatot, a mészárosokat, vágóhídi-húsipari dolgozókat miért nem illeti ez a fals közmegejtetés? Ők sokkal közelebről ölik le az állatokat. Sőt, a mészárosok csak ölik és feldolgozzák, ellentétben a vadászokkal, mi óvjuk, védjük, etetjük, itatjuk a vadat, és nem kéjvágyból lövünk, hanem a szükségleteinkre. Sőt, a természetvédelem is beletartozik a vadászatba, mert az erdők megtisztításában is sokat munkálkodunk. Számomra a természetközelség, a "több erdőzűgás" sokkal többet jelent, mint a vad elejtése.

Egyed Erika Veszprém

Alakulnak a dolgaink

■ Festői környezetben, nagyszerű kezdeményezés - röviden így lehetne összefoglalni a 2004. július 3-án, az erdőbényei Zempléni Sóló Vadásztársaság területén 12 hölgy részvételével megtartott vadkárrelhárító vadászatot.

Bótáné Batta Olga, a Diana Vadászholgy Klub BAZ megyei alelnöke nem először bizonyította rátermettségét és kiváló szervezőképességét. Ötlete, miszerint a jellemzően nagyvadás területen vadászó borsodi hölgyeknek lehetőséget szerezzen arra, hogy apróvadás területen is hódolhassanak szenvedélyüknek, támogatásra talált a Hajdú-Bihar megyei vadászholgyek körében is. A vadkárrelhárító vadászatot így nem csak a borsodi-, hanem a hajdú-bihari hölgyek is részt vettek, akik a meghívást egy őszi fácánvadászattal viszonozzák majd.

Valóban nagyszerű a kezdeményezés, és nem csak

a közös vadászatok élménye miatt. Az ötlet igazán jól tükrözi azt, amiért a Diana Klub megalakult, hogy megismerjük egymást, hogy barátságokat kössünk, és eltöltsünk együtt néhány kellemes órát vagy napot. Élünk bárhol is az országban, mindig lesz egy közös pont, ami összeköt bennünket - a vadászat iránti szenvedély. És most is, ahogyan már annyiszor tapasztaltam, mióta a Klub megalakult, úgy beszélgettünk, félszavakból is úgy értettük meg magunkat, mintha már évek óta ismernénk egymást.

Köszönjük Bótáné Batta Olgának az ötletet, Lavotháné Bíró Annamáriának és családjának a megvalósítását - a vadászati lehetőséget, a finom vacsorát és a szívélyes vendéglátást a Rókabérc Vadászklubban, a Zempléni Sóló Vadásztársaság tagjainak pedig a jól szervezett vadászatot.

BB

Szarka János

Gerlézés

■ Napközben még fullasztó a poros hőség, de a hajnalok már hűvösek és reggelente búcsúzó dalt kottáznak a villanydrótokon ülő fecskék. A fárado napsugarak már figyelmeztetik a növényeket: - Takarékoskodjatok és húzódjatok vissza!

Amelyik növény nem hallgat a szóra, az a jövő esztendőben csak magvaiból kelve fog tovább élni. Ez a céljuk, hisz más választásuk úgyszincs, a fejekből éretten földre pergő napraforgó magoknak is. Feltéve, ha elkerülük a csapatokban magozó gerlék figyelmét. Mert ők is készülnek a télre és az olajos mag a legjobb fűtőanyag. Elérkezett az alkalom a vadászok számára, hogy két bőrt nyúzzanak le egy rókáról. Vagyis jelenlétükkel nyugtassák a termést féltő gazdákat és mellesleg, illetve elsősorban lőtudásukat fejlesztve készüljenek a téli apróvadászatra.

A ligetesen elhelyezkedő facsoportok közé szorult kisebb-nagyobb napraforgótáblák felé ilyen fondorlatos szándékkal közelít három vadász. A Feleség, a Férj, és a Harmadik vadász.

A Kamaraerdei Diana vadásztársaságnak, nevéhez híven, mindig van egy-két női tagja. Vadászat során, viselkedésével soha, egyik sem igényel magának előjogokat. Viszont ügyességük mindig hatásosan tartja

féken a férfigögöt és jelenlétük kiegyensúlyozó szerepe vitathatatlan. A természet osztotta, meghatározó szerepükből fakadó, az anyajogú társadalmi viszonyokban gyökerező tisztelet maradványa ma már csak udvariasság formájában él.

A vadászatra jellemző, teremtéspusztítás ellentétpárt ők képviselik a leghitelesebben. Ők életet is tudnak adni! A természet mintáit figyelmen kívül hagyó férfiesz mégis kiszorította őket a Teremtés mítoszából. Így véve el a nőktől még a saját testükből való utódlétrehozás dicsőségét is. Holott a megszületendő, az emberi ész által alig felfogható Lélek számára a foglalat az ő testükben épül, formálódik.

Hogy is van ez? Lélek-test-születés-vadászat?

A Feleséget óvó tisztelettel közrefogva kísérik, hiszen részben a férfiösök, részben a saját, nőikkel szemben elkövetett gyarlóságaiért a férfiak számára számtalan vezeklési lehetőség kínálkozik a vadászatok során is.

Bandukolás közben a Férj a sors igazságosztó szerepéről mesél.

- Múltkor kijöttem gerlézni. Alighogy betöltöm a puskámat, megjelenik egy gazda. Köszönés, bemutatkozás és máris kezdem a mondókámat, hogy mi vigyázunk a termésre, riogatjuk a gerléket, pedig milyen drága a töltény ...

- Mi nem kértük a vadkár megtérítését - veti közbe tömören a gazda, de már szeme az égen, mert gerlecsapat közelít. Pillantásával lövésre bíztat. Várja a földre hulló gerlék látványát, az elpazarolt termés elégtételeként. Durr..., durrr...

Kissé csalódottan néz a sértetlenül tovatűnő madárcsapat után és röstelkedve, mintegy magának megjegyzi:

- Mit állok én itt. Hiszen úgy látom, hogy vaktölténnyel durrogat - és tovább indul, fejezi be a Férj pirulva a történetet.

A délután a Nap éles, őszi sugarai forróra hevítik. Nem is esik több szó. Az csak természetes, hogy a Feleséget, ellentmondást nem tűrően, a legígérete-sebb helyre, a napraforgótáblák erdőhöz csatlakozó keleti szélére állítják. A Férj, az ellentétes nyugati oldal felé indul, míg a Harmadik közöttük helyezkedik el. Három-négy sörétlövés távolságra állnak egymástól, hogy a feliasztott csapatokat minél hosszabb ideig a levegőben tudják majd tartani.

A Harmadik vadász mellett egy fél éves vizsla kajláskodik. A nagy hőség sem veszi kedvét, bár rózsaszínű nyelve hosszan kilóg. Egy gazba fulladt és egy szépen művelt napraforgós határán haladnak. Az egyik járhatatlan, a másik alig járható, mert a sorközökbe

Irodalmi pályázat

■ A Vadászati Kulturális Egyesület Irodalmi Köre, a Magyar VADÁSZLAP szerkesztősége és a Suzuki Top (Budapest) közös irodalmi pályázatot ír ki:

„Az autó és a vadászat”

címmel. Az irodalmi igénnyel elkészített, műfajilag kötetlen, de 100-150 gépelt sornál nem hosszabb pályamunkáknak valamilyen formában a témával összefüggésben kell lenniük. (A beküldött pályaművekhez, ha lehetséges, kérjük a szöveget floppyn is mellékelni.)

A pályázatokat 2004. szeptember 30-áig lehet beküldeni a VADÁSZLAP szerkesztőségének címére: 1031 Budapest, Pákász u. 7. vagy e-mailen elküldeni a vke@vadaszlap.hu címre.

A pályázatra beküldött alkotásokat szakmai zsűri bírálja el és a díjakat 2005-ben, a Vadászati Kulturális Egyesület évi rendes közgyűlésén adjuk át.

A VADÁSZLAP szerkesztősége a beküldött pályázatokból az irodalmi mellékletben közli a nyertes alkotásokat, valamint válogatást a pályaművekből.

bébiának a fejek súlya alatt pásztorbotként lefelé kunkorodó erős, érdes száruk. A szárazságtól sodródott levelek a legkisebb érintésre is összeroppannak és az érdes törmelék rátapad az átizzadt flanel ingre. A júliusban még Napot formázó virágok szeptemberre már csak kihűlt bolygóra emlékeztetnek. Ezeken a szárazságtól lekunkorodó szélű, félgömbszerűen kidomborodó magtányérokra ülnek és magozgatnak a gerlek. Folyamatosan újabb csapatokban érkeznek és ereszkednek le lakmározni. Bent a tábla közepén. A hőségtől remegő levegőben halkán bűg a "kukú-ku, kukú-ku... míg nem nyugat felől a Férj lövése csattan a csendbe.

A sereg a horizont felett alacsonyan lebegő Nap előtt kel. Talán a szárnyakon szétporladó fény teszi, de mintha a Napból özönlenének. Fénysebességgel.

- Suúhh... suúhh... - repülnek el az első a Harmadik vadász fölött, majd ...
- Sssuúhh - ssúh - ssuh - ssuh - ssu - su - su - su - su - su - su - suh - uh - uh - h - h - h - h - h - suhan el sugárszárnyakon a gerlefelhő is.

Utánuk fordulva már lövéssel is lehetne próbálkozni, de a gerle gaztengerbe esne. Így csak a vadász szeme villan utánuk.

Durr - durrr ... hangzik kelet felől a Feleség könnyűkezü duplázása. Lövése újra megkeveri a gerleket a levegőben. Egy részük jön vissza. A puskacső téován keresgél. Még-még-még-még-még a gazba esne ... Most! Durr ... Hibázás! Majd a másik cső! Elmenőben. Gyors fordulat utánuk és ... szemébe szúr a fény ... Bizonytalan célozgatás ... de a Nap sugarai közé rejti védenecit. A Nappal nem érdemes huzakodni. Könnyhártyáján meg-megcsuszamlík, hullámszik és szírványszínben folyik össze a gerlecsapat képe. Most jut eszébe, hogy a Feleséget a lemenő Nappal szembe állították. Belevörösödik. Már csak abban lehet reménykedni, hogy a nők megértő türelmével ezt is elviseli valahogy.

Háta mögött a Férj lövése dördül. Szemei felpattannak. Épp ideje. Kisebb csapat érkezik a Nap felől. Szemének ideghártyája még most is emlékszik a gerlecsapat fényugártúk karcolta

képére. A káprázat lassan múlik. A tovatűnő gerlek úgyis az embert ellepő parlagfű felett repülnek.

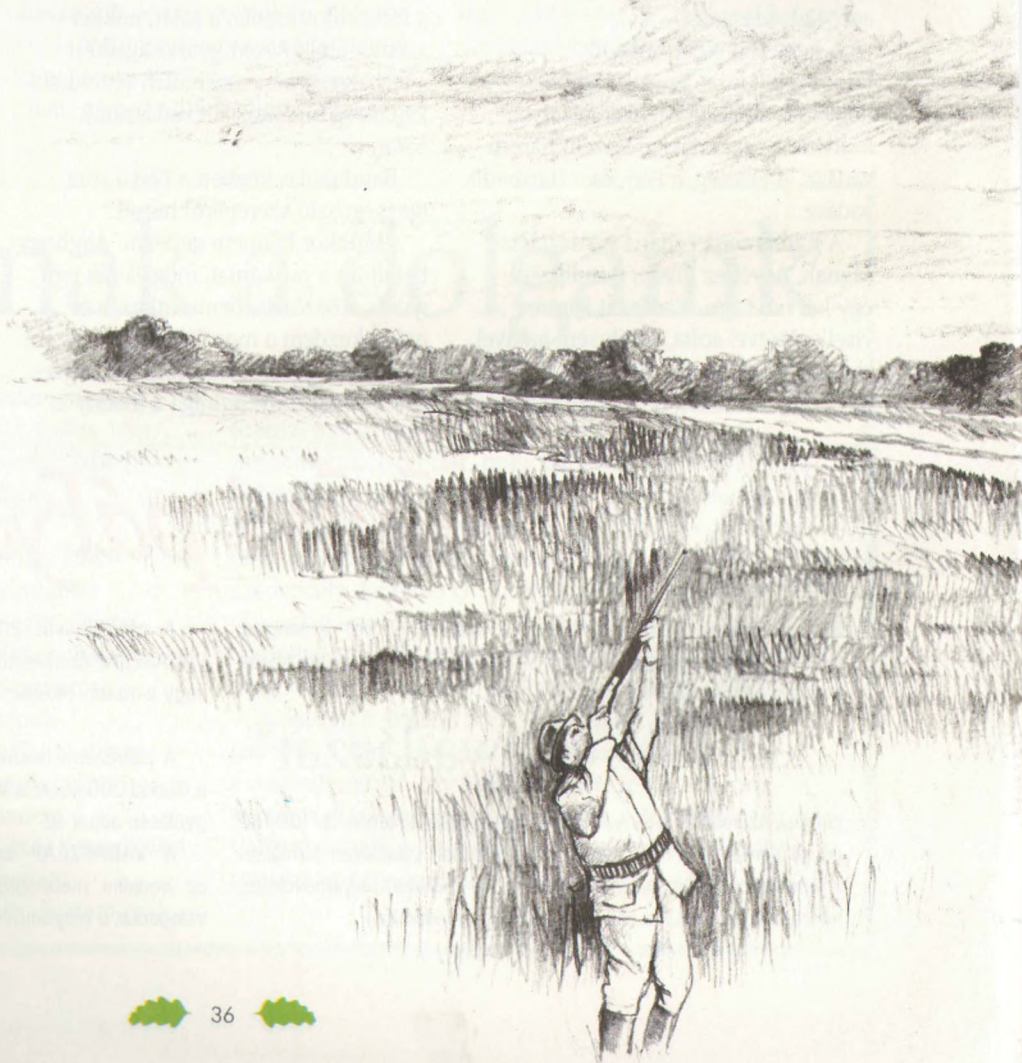
- Majd a Nappal szembe repülőök közül szemezgetünk - magyarázkodik a várakozóan rátekintő vizslakölyöknek. Kétségek között hozta ki erre a vadászatra. A nagy hőségben a kutya orra, szája hamar kiszárad. Így a keresés nehezebb, no és a gerle könnyen hulló tollával tele lesz a szája. De hát a novemberi apróvadászatra kutya kell és ez is egy gyakorlási lehetőség.

A Feleség felől közelgő gerlecsapat vet véget a további kétkedésnek. Nagyokat húzó szárnycsapásokkal igen gyorsan közelednek. Az első lövésre pörögve hull alá egy. A duplázás elmarad, mert keresni indulnak. A művelt táblára esett. A kölyök könnyen megtalálja és örömmel hozza. Szívesen adja át, mert így már szájon keresztül is tud lélegezni. Igen ám, de a pehelytollak a nyelvére és a szápadlására tapadtak. Kisebb huzavona árán gyors száj tisztogatás, majd közös örvendezés a hamuszürke madárnak.

Hamuszürke? Ez egy kicsit sommás megállapítás, hisz a karcsú, fekete csőr és a faroktollak fehér vége között a sűrű megannyi árnyalata sorakozik. A finom színárnyalatoktól csak a nyakat háromnegyed ívben körbefogó gallér fehérrel szegett feketéje és a lábak bordós lilája különül el.

A bársonyos fülű vizsla mellett guggolva érzi csak igazán, hogy milyen pokoli a sorok közé rekedt hőség. Felegyenesedve legszívesebben a kölyköt is felemelné, hogy érje a levegő. De teljes a szélcsend. A száraz napraforgófejek felett remeg a levegő.

Újabb gerlecsapat hullámszik feléje. Dirrr... durrr... Szárnyaszegetten hull egy a gazba. Föltétlenül meg kell keresni. Nyakát nyújtogatva, a leesés helyét szem elől nem tévesztve elindul, belemerül a gazba. A vizsla a sarkát tapossa. A dúsán zöldellő gyomnövényzet között száraz napraforgószáruk meredeznek. Kikerülni őket lehetetlen. Egyik kezében az ég felé irányított csövű puska, a másikkal a válláról le-lesodródó tarisznyájának szíját fogja.

A térd fölött összefonódó növényyszálak kezdetben még szakadoznak, majd lassan vastagodó fonadékká sodródva feszülnek a hasának. Minden lépéshez, testének lendületével tép rajta egy keveset. Újabb lépésnél újabb szálak erősítik a fonadékot szügyhámmá, mely egyre lejjebb csúszva már combjának közepénél feszül. Erőteljes lendületet véve lépne tovább, de a hám nem enged és a puskával-tarisznyával terhelt felsőtteste átlendül a fonadék felett. Esés közben és földet érve is

a puskacső mindig az égnek mered. A dudva tompítja az esést. Hanyatt fekvé nézi a fölötte gomolygó virágorpelfhőt. Kiszáradt nyálkahártyájú orrában forrón süvít a levegő.

Most már csak taláломra, nekikeseredik a gazrengetegnek. Bajszán, szempilláin zöldessárgán vastagodik a virágorp. Mivel a céltalan bolyongáshoz nem sok kedve van és a szárnyazott gerle úgyis elgyalogol a leesés helyéről, ezért a kutyát keresésre küldi. A kölyök a jelzett

irányba szöszmötölve távolodik, majd elül a zaj. Kisvártatva az aljból szárnycsapások hallatszanak. Nagy öröm tölti el a vadászt.

- Jó a kölyök orra! Még vadászkutyá is lehet belőle. Hacsak el nem rontom ... teszi hozzá és ettől a gondolattól máris rászakad az aggodalom.

A kölyök finoman fog. A vergődő gerle meg könnyen vetkőzik. Ebből nagy tollfosztás lesz ... és a zaj felé törtetve hívja a kutyát. Találkoznak. A csillogó szemű, fejét riadtan forgató gerlét a kiskutya sértetlenül mutatja a gazdának, miközben levegőt alig kapva fújja-szívja a tollazatot. Ragadóssá száradt nyelvéről, szápadlásáról nehéz leszedni a pihéket. Egyik-másik mélyebbre csúszott és se le - se fel. Odaragadt. Azokkal egyedül kell boldogulnia. Néhány öklendezés után ez sikerül is neki.

A tört nyomon, a szemben álló kórok miatt a visszaút sem könnyű. A vizslakölyök a gazos szélén megáll és az árnyékban elfekszik. Nincs kedve a művelt napraforgóba kilépni, ahol a sorközben a forróra hevült rögök felett vibrál a levegő.

Nem! Ma már nem küldöm, nem engedem gerle után - határozza el. Por, virágorp, napraforgó levéltörmelék tapad átázott ingére. Puskaropogásos száraz forróság veszi körül. Nedvesség csak homlokának barázdáiban csillog, melynek a szemöldök sűrűjében nyoma vész. Így legalább a sós verejték nem csúpi a szemét célzás közben. Hátát, tarkóját erősen tűzi a Nap. Szétzilált gerlecsapatok keveregnek. Durr..., durr... puff...

A puffanásra felemelkedő kölyöknek fekvést parancsol, majd ismét durr... puff... durr... fekszel!...

Vadászat közben vette észre, hogy durva hibázás esetén a durranás nem zavarja meg a gerlek röpképe irányát. Ha viszont gondos célzás ellenére sem talál a lövés, csak a madár közelébe mennek el a sörétek, akkor sebességüket fokozva, élesen megtört irányú firkákat írnak a levegőbe.

Miért ez a nagy riadalom? - kezd utána gondolni a jelenségnek. Tapasztalta, hogy ezt a lövés durranása nem indokolja. A mellettük elsüvítő sörétekkel kapcsolatban sem igen alakulhatott ki rossz tapasztalatuk.

Talán a süvítés? Miért félelmetes számukra a sörétzaj ismeretlen szisszenése? Vagy nem is ismeretlen ez a hang? Talán nagyon is ismerős? Mi ad ilyen vagy ehhez hasonló hangot? Megvan! A zuhanó sólyom! A félelmetes sebességű lecsapás keltette suhanó hang. Valószínű, hogy a sólyom suhogása által kialakított ősi menekülési módszer ez a villámszerűen cikázó mozdulat - vonja le az önmagának tetsző következtetést.

Gondolataitól egy csapatból kiszakadt gerle téríti el, mely magányos riadalmában erős húzásokkal közelít felé. A puskacső fölött nézi, várja közeledtét, de csak imbolygó foltot lát, mert a felforrósodott cső körül is vibrál a levegő. A távolság már jó. Eléfog. Durr! Mintha párnába lőtt volna. A faroktollak és sok-sok pihetoll pörögve, lebegve hull alá. A kormány nélkül maradt madár denevér módjára csapong, melyhez így farkavesztesen, röpképeben is hasonul.

Nehéz lélekkel néz a csapongva messzeségbe tűnő, sebzett madár után. Nem valószínű, hogy túléli. Az elejtett gerlekre tekint. Az elmúlás fémszöld hírnöke zümmög fölöttük. Miért? Hisz ugyanolyanok, mint mikor repültek. De mégsem! Valami hiányzik belőlük. Mi az a valami, ami a lövés dördüléséig megvédte a testet az oszlástól? És hol van most? Hová lett? Csupa, csupa rossz kérdés. Lassan rájön, hogy még rákérdezni sem tud arra, amire feleletet vár. Van-e rá kérdés egyáltalán? Megadatott-e az embernek, hogy erre helyesen rákérdezzen? Lehet, hogy a felelet kérdés nélkül is ott van az orra előtt, csak ember azt nem képes észrevenni, felfogni.

A fény vonzza szemét. A nyugati horizontot alkotó napraforgó-rengeteg elhaló színeit végleg sötétbe kényszeríti a mögötte lemenő Nap ragyogása. A szembe tűző sugarakban leereszkedő gerlek szárny- és faroktollának szelét a fény aranyosan szegélyezi, mintegy dicsfényvel véve körül őket. Az izzó horizonton és a jelen pillanaton évtizedekkel túlnéz. A szülőfalu templomának mennyezetfreskója révül fel, a sugaras háttér előtt galamb képeben lebegő Szentlélekkel.

Puskáját megtöri. Mára elég a vadászatból.

Farkas Dénes: **Nézd és lásd**

■ Rendkívüli nehézségekkel kerül szembe valaki, ha monográfiajellegű, tudományos igényű, a napi gyakorlat, a "praxis" számára ír szakkönyvet. Nos, a szerző immár azon kevesek közé küzdötte fel magát, akinek ez minden vitán felül sikerült. Olyan kézikönyvet tett le a vadászok képzeletbeli asztalára, amelyet nem egyszerűen elolvasni, esetleg megtanulni kell, hanem breviáriumszerűen, gyakorta leemelni, a vonatkozó részeket rendszeresen forgatni kell. Segítségével az olvasó saját tapasztalatai, élményei, megfigyelései ellenőrizhetőkké, megmagyarázhatókká válhatnak, adott esetben éppen a több szempontúság okán új értelmet nyerhetnek. Nem mindenkinek adatik meg - és sajnos manapság ez egyre inkább így van - hogy valaki egy-egy tapasztalt, idős vadász mellett tanulja ki a szakma minden csínját, bínját. A szerző félévszázados vadászmultja mindezekre egyfajta és módfelett tisztelendő személyes garancia. Erénye a könyvnek, hogy a tudományos pontosság igénye, a szakszerű terminológia következetes használata nem ment a közérthetőség rovására. Stílusa olvasmányos, személyes élményekkel, érdekességekkel, "jelenségekkel", különlegességekkel tarkított, élő és emberi.

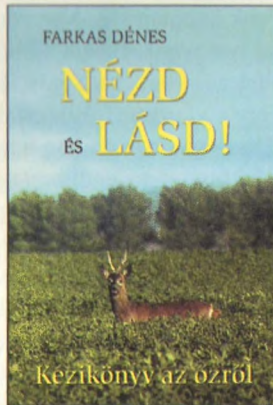
Az őz minden területen szép számban előforduló nagyvadfajunk, így valóban "mindenkié". Mindezek ellenére erről a legtöbbit vitatott vadfajunkról lényegesen kevesebbet tudunk, mint amennyit kellene, és ezt az egyfajta "tudás-leltározásra" vállalkozó szerző sem rejti véka alá. A vadfajról összegyűjthető,

jelenlegi ismereteink összegző tárháza tehát ez a kézikönyv, amelyet haszonnal forgathat hivatásos és sportvadász egyaránt. Tükrözi az egyes szakírók akár ellentétes véleményét is, ami a megszerzhető ismereteket mindenképpen csak gazdagítja.

Számos olyan szakmai javaslatot is tartalmaz, amely ugyancsak megszívelendő volna a vadászati felügyeleti szervek számára is, és ezért az olvasóban önként vetődik föl a kérdés, hogy mindezek vajon miért nem váltak már régen napi gyakorlattá, vagy kerültek be a rendeletek vonatkozó paragrafusába? Talán mert nálunk a "hagyományok" szerint senki sem lehet próféta saját körein belül. Igaz azonban az ellenkezője is: halandó próféták nélkül viszont nincs "igehirdetés".

Ám, hogy ne csak tömjénezzünk, azt is el kell mondani, hogy a fotóanyag minősége - bizonyára a hosszú évek gyűjtése miatt - erősen változó, színes képek keverednek színtelenekkel, fekete-fehérekkel. A szerző vadászati terv, ivararány, koreloszlás, egyéb hasonló állománykezelési elvek helyes és mindenképpen megfontolandó elképzelései mellett sajnos nem szerepelnek a jelenlegi, általa is több helyütt bíralt "hivatalosan beadható, és az elvárásoknak megfelelő" tervek, mert a kettő összevetése, esetleg adott esetben ütköztetése, mindenképpen csak gazdagította volna az ismereteinket.

Mindent összevetve: olyan szó szerint nélkülözhetetlen szakkönyvvel gazdagodtunk, amely nem hiányozhat egyetlen magára valamit is adó vadász könyvespolcáról sem. -h-

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Egyed István díj elnyerésére

■ Az elmúlt esztendőben a dr. Egyed István Közhasznú Alapítvány 100 ezer forinttal támogatta a Bicsérdy Gyula - Egri Borisz - Sugár László - Sztojkov Vladov: Vad-betegségek c. könyv megjelenését, 50 ezer forinttal Sándor Gyula dágazdálkodásról készített munkáját. A 600 ezer forint alaptőkével induló Alapítvány az azóta beérkezett támogatásokkal kiegészítve jelenleg másfél millió forintos - értékpapírban lévő - összeg fölött rendelkezik. 2003-ban 27 ezer forint volt a bevétele és a működéséhez szükséges kiadások 14 ezer forintot tettek ki, melyből a legnagyobb tétel - 8747 forint - a banki kezelési költség. Mivel az Alapítvány ésszerű gazdálkodása lehetővé teszi, idén újabb pályázati felhívást tesz közzé a 2005-ben kiosztandó három darab Egyed István díj (emlékplakett és pénzjutalom) elnyerésére.

☞ Pályázhat bármely erdészeti, illetve vadgazdálkodási iskolarendszerű közép-, illetve felsőfokú intézményben tanuló diák, hallgató, valamint az ezen intézményekben tevékenykedő oktató és kutató.

☞ Az Egyed István díj adományozásával az alapítvány azoknak a pályázóknak a magyarországi tevékenységét, esetleges külföldi gyakorlaton történő részvételét kívánja elősegíteni, illetve támogatni, akik bizonyították rátermettségüket és elkötelezettségüket

ket a vadgazdálkodásban és a vad élőhelyének megőrzését szolgáló tudományokban.

☞ Pályázni írásban, maximum 500 gépelt sor terjedelmű, a kuratóriumhoz címzett pályázattal lehet, amelyben a jelölt ismerteti azt az általa végzett szakmai, tudományos, oktatási tevékenységet, amellyel pályázni kíván.

■ **Levelezési cím:** Dr. Egyed István Közhasznú Alapítvány, 6500 Baja, Szent Imre tér 2.

■ **A pályázat benyújtási határideje:** 2005. május 31.

■ **A pályázatokat** a dr. Egyed István Alapítvány kuratóriuma bírálja el. A kuratórium fenntartja magának a jogot díjak összevonására vagy visszatartására. A kuratórium két díjat tervez diáknak, illetve hallgatónak, egy díjat oktatóknak, kutatóknak kiadni. A kuratórium előnyben kívánja részesíteni azokat a pályázókat, akik országos tanulmányi, illetve tudományos diákköri versenyeken kimagasló eredményeket értek el. A díjakat az Országos Vadásznap rendezvényeken fogják átadni.

■ **További részletes felvilágosítás kérhető a Gemenc Rt. vadgazdálkodási osztályán, Pétervári Gábertől (06/79/323-341 vagy 06/30/226-23-15).**

HIBAKERESŐ

■ A rajzon Boros Zoltán grafikusunk - szándékosan - minimum öt hibát követett el, amelyek augusztusban nem jellemzőek az ábrázolt vadfajokra, természeti környezetre.

Tessék a hibákat megtalálni! A legtöbb hibát felfedezők között minden hónapban kisorsolunk egy-egy jövő évi előfizetést a Magyar VADÁSZLAP-ra... és aki legalább három alkalommal eredményesen pályázott, azok között kisorsolunk egy eredeti Boros Zoltán akvarellt.

Címünk: 1031 Budapest, Pákász u. 7.

A borítékra kérjük ráírni:

Hibakereső.

Beküldési határidő: 2004. augusztus 10.

Ha kíváncsi a rajzon fellelhető hibákra, a következő számunkból megtudhatja.

A JÚLIUSI SZÁMBAN MEGJELENT RAJZON FELFEDEZHETŐ BIZTOS HIBÁK:

- 1./ Júliusban - fényes nappal - nálunk nem hűz a szalonka.
- 2./ A darvak még nincsenek itt.
- 3./ A nyíl farkú réce előfordulása is kizárt.
- 4./ A gimbika februárban hullatja el az agancsát, ilyenkor az agancs már barkában van.
- 5./ Júliusban még nem tisztítja le a lapátját a dám.

Álcaruhák

Az ijjal történő vadászat legszembezőköbb sajátossága a lőfegyverekkel szemben, hogy lényegesen kisebb az a távolság, melyről a vadász biztonsággal ejtheti el kiszemelt zsákmányát. Ez a legfontosabb korlátja és egyben ez adja meg esélyt nyújtó, sportszerű, etikus mivoltát, különlegesen izgalmas hangulatát, és egyedi szépségét ennek a hagyományos vadászati módnak, mely megköveteli, hogy a vadász a vadat az íjas lőtávnak megfelelő (legfeljebb 40 méter) közelségre várja, illetőleg cserkelje be. A vadászijászatot ezért sokan joggal, a vad-megközelítés művészetének tartják.

■ Aki már próbált 10-20 méteres távolságra közelébe férközni egy vadon élő, ereje teljében lévő, egészséges és alapvetően a veszély elöl menekülő állatnak, tudja, hogy megközelítésük néha a legnehezebb feladat. Az életösztön, ha a veszély gyanúja olyan mértékű, illetőleg ez a gyanú az első apró jelre megerősítést nyer, a vad csendes eloldalgását, vagy akár fejvesztett, pánikszzerű menekülését válthatja ki. Azonban - mint azt számos, szépen kivitelezett, sikeres vadászat is bizonyítja - a vad megközelítése, bár nem egyszerű és meglehetősen összetett feladat, korántsem megvalósíthatatlan.

A legfőbb probléma, hogy 30-40 méteres távolságon belül, a vad érzékszervei, hallása, látása, szaglása és ösztöne olyannyira érzékenyen reagál mindenre, ami a közvetlen közelében van, hogy csak a legnagyobb körültekintés, ügyesség, óvatosság és türelem mellett számíthatunk sikerre. Hogy a közelébe férközhesünk, mindenekelőtt a szagok érzékelését kell kiiktatni. A vadaink nagy többségénél az emberre jellemző és a környezetbe kerülő szaganyagok mennyisége és minősége önmagában is képes kiváltani a menekülési kényszert. Ezt pedig a területre jellemző fő szélirány és a közvetlen környezetünkben mozgó légáramlatok folyamatos figyelésével és az ehhez való alkalmazkodással lehet a legegyszerűbben elkerülni.

A vad mozgáskörzetében bekövetkezett korábbi kellemetlen emlékek (valami, amitől a vad megijedt, esetleg egy kihevert, de emlékeiben örök nyomot hagyott sebzés) is felfokozzák az állatok éberségét. A vad figyelmét felkeltő és azt óvatosságra intő jelek még az óvatlan vadász helyzetéről árulkodó neszek, apró zajok is. Ezek észlelését követően a vad általában fokozottan figyel a zajforrás irányába, s ha bármilyen gyanúsat érzékel (önmagában jelentéktelen, de számára szokatlan szag, mozgás, emberi alak), késlekedés nélkül odébb áll.

Szerencsére az emberi alak felismerését könnyűszerrel megnehezíthetjük számára, hiszen ma már válogathatunk az általunk jónak tartott és a terephez, mint háttérhez, és mint a környezethez leginkább megfelelő mintázatú álcaruhák között.

A modern álcaruhák azon túl, hogy rengeteg, a vadászat során feltett praktikus, ill. praktikusnak ítélt, hasznos megoldásokat egye-

sítetek, többféle funkciót is betölthetnek egyidejűleg. Nem csupán az erdőben járó emberi alak kontúrjainak megtörése és a környezetbe olvasztása a feladatuk, hanem, hogy a lehető legcsendesebb mozgást biztosítsák és nyújtsanak védelmet az időjárás viszontagságai, az éneklő vagy gyötrő szúnyog (*Culex pipiens molestus*), a marhabögöly (*Tabanus bovinus*) és ezek alantas szándékú, vérszomjas vadon élő cimborái ellen, sőt az észrevétlen láb alatt lábatlankodó és az emberre is veszedelmes kígyók marása ellen is.

Vannak lehetévtékony, jól szellőző, hálószerű anyagból készült, rekkenő nyári melegre tervezettek, és vannak vastag, hőszigetelő béléssel ellátott, fagyos téli napokra alkalmas megoldású ruhák. Vannak olyanok, amelyekben a mozgás önmagában semmiféle nessel nem jár és vannak vízálló, de szellőző ruhák, amelyek inkább a zuhogó esőben kívánnak komfortos kényelmet biztosítani. Vannak olyanok, melyek egészen realiztikus, már lágy szellőben is valóságúhőn himbáldozó, álcalevelek sokaságával, szinte tökéletes környezetbeolvadás képességével ruházzák fel tulajdonosukat. És vannak olyan ruhák is, melyek az ember közelségéről árulkodó jelek közül többet is képesek elfedni a vad érzékei elöl (szagblokkoló anyagból, illetőleg béléssel ellátott álcák).

Viszont a legtökéletesebben megválasztott álcák sem képesek a vadász mozgását elfedni. Az álcaruhák általában - hogy a legcsendesebb mozgás essék bennük - valamiféle puha, lágy, nem suhogó anyagból készülnek. Néha azonban, a legnagyobb óvatosság ellenére is hiábavaló minden igyekezet. Amikor a hegyek között, fagyos téli éjszakán szél se lebben, súlyos, dermesztő csend telepszik a tájra, s az ember úgy érzi, mintha valóban megfagyott volna az erdő.

Nos, az ilyen csendben nemhogy megmozdulni, de még lélegzetet venni is csak többszöri megfontolás után, a legnagyobb körültekintéssel szabad. Ilyenkor minden hallható. Az ember hallja az ereiben csörgedező vér lüktetését, hallja a szempillák pillanatnyi lecsukódásának nesztét is. A lét legkisebb megnyilvánulásai is áruló zajjal járnak. Szentségtörésnek hat minden mozdulat.

Bakay László

A szem is eszik!

Aki résztvett már szakácsolimpián, vagy világbajnokságon, ahol 60-70 ország mintegy ezer mesterszakácsa méri össze tudását, tapasztalhatta, hogy ugyanazon nyersanyagokból mennyire különböző ételkülteményeket, már-már képzőművészeti alkotásokat lehet csinálni. Mire ez a művészkedés? Jobb lesz tőle az étel, hogyha különleges formát, szint adunk neki?

A szakemberek válasza, hogy igen, jobb lesz. Mint ahogy egy nő, vagy egy férfi is "ízletesebb" a szemnek, ha szépen van felöltözve. Mert - ahogy mondják - a szem is eszik. A pusztán látvány beindítja az emésztőnedveket. A forma nagyon is fontos. Az említett világversenyekeken külön kategória az "artisztika".

Azért nem kell nagyon megijedni attól, ha egy étel különleges formájú, rendkívül látványos, még nem biztos, hogy szörnyű mace-rás az elkészítése. Erre példa az első receptünk.

Füstölt őzcombsaláta

(összel erdei bogókkal)

HOZZÁVALÓK

40 dkg füstölt őzcombsonka-szeletek,
20 dkg kigyóuborka, 3 db alma,
4 dkg erdei szeder, 5 dkg vörös áfonya,
1 db fejes saláta, 1 csomag újhagyma,
10 dkg paradicsom, 2 doboz kefir,
5 dkg pörkölt magyará, só,
őrölt borókabogyó, fehér bors

■ Az uborkát, paradicsomot, almát megmossuk, majd cikkekre vágjuk. Az újhagymát megtisztítjuk,

megmossuk, 2 cm-es darabokra vágjuk. A salátát alapos mosás után laskákra tépjük. A kefirt elkeverjük az őrölt borókabogyóval, fehér borssal, és kevés sóval. Az anyagokat keverőtálba tesszük, lazán átkeverjük az ízesített kefirrel. A szeletelt sonkából rózsaszínű formákat hajtunk. A tál közepére halmozzuk a salátát, körberakjuk az őzsonkarózsákkal, végül díszítjük pörköltmagyarával, áfonyával, szederrel.

A LEGRÉGEBBI RECEPTLAP, A 28 ÉVES MAGYAR KONYHA MEGRENDELHETŐ: 06-1-239-2511

Étvágy-gerjesztő

■ Szerkesztőségünk - fölbuzdulva a Magyar Konyha sikeres rovatán és látván a helyi és országos főzőversenyeket - régi és új - vadhúsból készíthető - étkek (levesek, sültetek, pácok, mártások, desszertek, stb.) receptjeinek összegyűjtését hirdeti meg. Az étkekhez tartozó körítések és saláták receptjei, egyéni elkészítési módzatai is érdekesek lehetnek.

Kérjük, hogy a hagyományos vagy saját kreációjú receptek leírásánál négy személyre szóljon a nyersanyagok, fűszerek, stb. mennyisége. Az elkészítési módoknál lényeges, hogy szabad tűzön vagy a konyhában kell-e sütni-főzni ... és azt sem tartjuk mellékesnek, hogy milyen tálalást javasol a recept beküldője.

Terveink szerint a beküldött recepteket csoportosítva, a profi vagy amatőr, magán-személy vagy étterem beküldőjének nevével "márkázottan" - és fotóval illusztrálva (!!!) jelentetjük meg hasábjainkon.

A recepteket és a fotókat kivételben vagy e-mailben kérjük eljuttatni a szerkesztőség címére:

1031 Budapest, Pálinkás u. 7.
e-mail: vko@vadaszlap.hu

A helyszín és nem a feladat változott

■ Változó világunkban nem mondható különös eseménynek, ha egy közismert patinás cég új helyre költözik. A fegyvereink kötelező időszaki műszaki vizsgálatát végző FEHA (Fegyverjavító, Hatástalanító és Szolgáltató Kft.) a megszokott helyről való, minden előzetes bejelentés nélküli, villámgyors költözködése azonban annyiban más, hogy ez minden vadászt érint, hiszen előbb-utóbb vizsgáztatásra meg kell jelennünk. A történetekről Kemény Kocsárdot, a cég ügyvezető igazgatóját kérdeztük:

- A nagymúltú gyártelepen bérlőként működtünk. A tulajdonos elszámolási vitái miatt a szolgáltatók kikapcsolták a gázt és a villanyt, így munkánkat végezni nem tudtuk. Jelenleg is folyik a peren kívüli egyeztetés. Ez azonban szerencsére a múlt, és az ezzel járó kellemetlenségek után - szerénytelenség nélkül mondhatom - rekordidő alatt találtunk új helyet. Sikerült úgy szerveznünk a munkát, hogy még csütörtökön a régi helyen, de másnap már itt végezhetjük a bevizsgálást. Épületünket a Keserű Fegyvergyártól béreljük - reményeink szerint - hosszú távra. Sokrétű tevékenységünk egyébként is jól illeszkedik a gyár profiljához, mondhatnám sok tekintetben közösek az érdekeink, ami akár egyfajta garanciája is lehet az együttműködésnek. Építünk végre egy próba-lőteret, amely hiányzott. Szeretnénk továbbá oktató, továbbképző termeket kialakítani, bővíteni szolgáltatásainkat. Bízom benne, hogy a vadászok idejővet már nem fognak eltévedni, táblákkal, levélben küldött információkkal, térképekkel igyekszünk ezért mindent meg is tenni. Ehelyütt kérek elnézést minden kedves ügyfelünkötől, ha ez a számunkra sem felhőtlen költözködés valakinek gondot okozott volna, és köszönöm megértésüket.

Lapzártánk idején még nem ismert a fegyvertörvény végrehajtását szabályozó kormányrendelet. Tervezetének több változata is ismert, ezért a részletekről korai beszélni. Az azonban bizonyos, hogy bevezetik a tagországokban már működő "fegyver-útlevél". Engedély- és regisztrációkötelesek lesznek a flóbert fegyverek, mert az uniós előírások szerint tűzfegyvernek minősülnek. Örömhír, hogy a fegyverek kötelező időszaki műszaki vizsgálatának érvényessége az eddigi öt évről tízre változik. A mérőállomás - amennyiben azt a fegyver állapota indokolja - azonban megfelelő szakmai indoklással jogosult lesz ennél rövidebb időben is behatárolni a használhatóságot.

-y-

Polgári Kézilőfegyver- és Lőszervizsgáló Kft

Fegyverek átvétele vizsgálatra

Egyéni megrendelőink részére:
(puska és maroklőfegyver, max. 5-6 darab)
Hétfő - Péntek: 7.00-12.00 óra között

Szükséges:
a fegyver, fegyvertartási engedély, és a tulajdonos neve,
pontos címe, irányítószáma

Fegyverjavítók, vadásztársaságok, kereskedők,
illetve más cégek részére: (5-6 darab fegyver felett is)
előre egyeztetett időpontban, 7.00-10.00 óra között

Szükséges:
2 példányos megrendelés amelynek tartalmaznia kell a megrendelő
adatain kívül, minden egyes fegyver gyártási számát, típusát,
kallberjelét, a tulajdonos nevét, pontos lakcímét, irányítószámát

Ezen adatok hiányában a fegyver vizsgálatát nem áll módunkban elvégezni

ELKÖLTÖZTÜNK!

Budapest, III. ker. Gyöngyosor u. 6.

Tel.: (06-1) 347-6030

Fax: (06-1) 347-6039 E-mail: mkh@mkh.hu

www.mkh.hu

Tigris, meg nem is

■ A nagybunkósi falugyűlésen Vízfejeő János polgármester immár másodszer hatott a meglepetés erejével, amikor bejelentette, hogy (egyetlen vas nélkül) miképp kaphatnák falujukát szárnyukra a kereskedelmi csatornák. Bunkó Józsi bácsi, ugyanis a szebb napokat látott kocsmá napközis tölteléke, ha rendszeresen bebombázik és a tükörbe néz, mindig lát valami elképesztően randa állatot. Ha most látna - közérdekből - egy rémisztő tigrist, dőlné ide a nép, és azzal a lóvé is.

Az ötlet a vártnál hamarabb vált tette és az események ettől kezdve a saját életüket kezdték élni.

Három léghajós busz szállította a helyszínre az eddig illegálisban bujdokló magyar tigris-szakértőket. A természetvédelmi őrszolgálatot ejtőernyővel dobták le, mert egyik-másik errefelé pontosan ebben az időszakban szokott nyílni. (Vagy nem.) Az álcaruhás kommandósok helikopterekről ereszkedtek le óriási harci üvöltések közepette a bandi dzsampinggal. A rendőrök veszettül szirénázva közelítettek, egyik kezükben a szabálysértési csekket, a másikban a csúcstechnikát jelképező, szakszerű elektronikus nyomtató botokat szorongatva. Az összetoborzott több száz önkéntes vadász indiai tigrisvadászati árjegyzékeket lobogtatott fülig érő szájjal, mert a nagybunkósi tigrishajtásra nem számoltak fel repülőjegyet, zenés felárat, terepjáró elefánt-hátat, hajtó díjat, áfát ... és beigérték nekik, hogy amnéziával mentesülnek a természetkárosítás büntette alól is.

Csak később, Snapszbíró Bamba vadásztársasági elnök részletekbe vesző eligazításán derült ki, hogy a puskákkal löni nem szabad, mert a fegyver itt csak színpadi kellék, mint a Csehov drámákban. Viszont gondosan regisztrálták a vadászejegyek számát, a fegyverek műszaki vizsgájának határidejét, a résztvevők jó édes anyjának legutolsó, leánykori ismert tartózkodási helyét. Intő szavak mellett mindenki legott aláírta a balesetvédelmi jegyzőkönyvet, amelyet a nyomok

alapján stílszerűen nagy macskakörmökkel sormintáztak. Így aztán a nagy nap már jócskán el is hagyta a delelőt. Közben a történelmi igazságtételi bizottságtól kapott telefon alapján kiderült, a keresett célszemély, sőt az egész pereputtya Vörös Könyves, megátalkodott híve a régi rendszernek, ráadásul ősei üldözték a keresztényeket is. Ma már persze elintézték, hogy a Washingtoni Egyezmény védi őket, a CITES "A" listájával takaróznak, ezért a bőrüket már a kézre kerítésüket megelőzően államosítják.

A szakértők hosszú tömött sora vette át az irányítást. A rendőrök a búzatáblában frissen kiöntött lábnyomokat tesztelték, amely során 1-2-X -szel lehetett szavazni. (A héten telitalálatos szelvény nem akadt.) Az egyik tigris-szakértő folyton egy animal hard pornó oktatófilmekből ellesett szagatott, jellegzetesen vágyakozó, vadul lihegő párzási hangokat eregetett az éterbe. (Ezen aztán a tigrisen kívül mindenki borzasztóan begerjedt.) Mivel hasonló hangokat a falon keresztül már bőséggel hallhatott, Mindentlátó Feri bácsi, a mezőőr erre szőlőkaróval úgy megverte ifjanc feleségét, hogy lepkehálóval kellett a helyszínre csalogatni a légimentőket.

Közben az ország minden pontjáról különvonatokkal sorra érkeztek a katasztrófa-turizmus megszállottjai, akik "Mici Mackó kalandjai" című, alapmű jellegű, internacionális tigrisügyi szakkönyvön nevelkedtek. Az ideiglenesen nálunk állomásozó kínai vállalkozók standokat állítottak fel, ahol eredetinek látszó, "Made in King-Kong" logos, felfújható kultikus tigris fő- és műdarabokat kezdtek árulni. A kispénzű alkudozókra pedig már eleve ferde szemmel néztek.

A hajtás jobbszárnya a Közel-, a balszárnya a Távol-Keletről indult. Sunyi Péter, a vadászat önjelölt vezetője indulás előtt szigorúan balesetvédelmi

okokból a nőknek prevenció célból eperizesítésű szárnyas betéteket, a férfiaknak intervenciósan és garantáltan illatfógo EU kompatibilis gumi-bugyikat osztott ki, a nagyobb dolgok elhárítására. Közben egyre csak érkeztek a hírek, itt is, ott is eltűnt egy-egy tyúk, lesántult a birka, amely már Magyarország színvonalas tigrisgazdálkodása ékes bizonyítékának bizonyult. A rádió tízpercenként megszakította adását, és vízállásszerűen bementa, hogy hol láttak valami tigrisfélét, vagy ahhoz hasonló. A tévében, "A jó édes anyád, reggel" című, egymás idegein hárfázó kvízműsorban sms-sel lehetett szavazni a tigris farkának hön vágyott hosszára. Az ÁNTSZ busás büntetések reményében szigorún ellenőrizte, hogy a vonszalék-készítés, valamint a tigris hirtelen felindulásból elkövetett esetleges hús fogyasztása megfelel-e az uniós HAPCI előírásoknak.

A fokozatosan megüvegesedő szemű hajtók azonban nem előre, hanem egyenest az egyetlen menedéket adó kocsmahivatal irányába zörgettek át csepőtést, ahonnan hajléktalanok hada rebbent szét iszonyú anyázások közepette. A puskás vadászok - jobb híján - a lesekre ájultak föl. Ott aztán a puskacső és a műfogsor összeütközésének segítségével folyamatos zörejeket hallattak, nehogy már pont oda egye a fene ezt a veszedelmes nagyüzemi hús fogyasztót. Ültek aztán a hosszú, méla, de még annál is eredménytelenebb tigris-lesen vagy 72 órát. Annyira nem jött semmi, hogy már a döglegyek zümmögése is pezsdítően hatott az idegekre. Végül is a mozgásképtelenné vált, megkövesedett vadászokat úgy kellett átűteni, mint a cserepét kinőtt könnyező pálmát.

A riporterek keresztüztüzeben megalakult bizottság megállapította, hogy a titokzatos jövevény déli iránytban elhagyta a magyar légteret, ezért aztán a tigrisszagra allergiás magyarok végre egy jó nagyot szivhattak.

De mibe került ez nekünk?

MIKOR - MI - MENNYIÉRT?

■ Ne tévesszen meg senkit, hogy a kiadott árjegyzékek a régi vadászati idényeket tartalmazzák, mert augusztusban az új vadászati idénytáblázat szerint vízi vadra vadászni tilos. Kivétel ez alól a mesterségesen nevelt, röptetett réce. A kifejlett tollazatú és vadászatra alkalmas récék elejtésének irányára 1300-tól 2000 forintig terjed, az elvitele további 100-300 forint.

Augusztus 15-étől a balkáni gerle és az őrvös galamb vadászati idénye kezdődik. A balkáni gerle elejtési ára

2,5-5 euró/db között változik és az elvitel 0,5-1,0 euró/db. Forintban az elejtés tarifája 750 forint, az elvitel 200 forint, amelyben az áfa már benne van.

Próbáltunk utánanézni az őrvös galamb vadászati lehetőségeinek, de a legtöbb és ismert árjegyzékből ez a faj hiányzik, mintha nem is létezne. Egyedül a Naturhun Kft. árjegyzékében bukkantunk rá, mely szerint az elejtés 5 euró, és 2 euró az elvitele.

Jó, ha a fizető vadászok is

tisztában vannak vele, hogy apróvad vadászat esetén a sebzés elejtésnek számít.

Csak érdekességként: az őzbakok hívással történő vadászata augusztus első felében még javában tart. A tájékoztatók szerint az 500 gramm alatti agancssúlyú bakokra híváskor 10-15 százalékos árengedményt is el lehet érni ... és bármennyire is szokatlan, az árak legtöbbször irányárak, ami azt jelenti, hogy lehet, sőt érdemes is alkudni.

Dr. BI.

AUTOMATA ÉS KÉZI KORONGDOBÓK,
könnyű, hordozható magaslesek, befogó csapdák, puskabelövő állvány, hazai áron, két év garanciával az **INTERMAS Kft-től**
Helyszíni verseny rendezése automata gépekkel, lőtér tervezés, kivitelezés.
www.intermas.ini.hu
Fax: 06/66/450-538. Tel: 06/20/945-0764.

FEGYVERJAVÍTÁS
MINDEN TÍPUSÚ LŐFEGYVER JAVÍTÁSA, FELÚJÍTÁSA, AGYAZÁSA, CÉLTÁVCSÓ SZERELÉSE, VIZSGÁZTATÁSA, HATÁSTALANÍTÁSA, ÉRTÉKBECSLÉSE.
Régi fegyverek restaurálása.
Nagy Ferenc fegyverműves, 4034 Debrecen, Tengerész u. 4., telefon: 06/52/423-176.

NAGYVAD Kft. HUNTING
Nyári vadkárrelharító vadászatokra várjuk az érdeklődő vadászok jelentkezéseit. A vaddisznó elejtése ingyenes, fizetni csak a részvételi díjért, a szállítást, és a terepjáró használatáért kell.
Telefon: 30/370-9476, 20/931-4754

LADA BOLT
Motor-, Fék- és Futóműalkatrészek
Elektromos berendezések, Karosszériaelemek
MINDEN AMI A LADÁHOZ KELL
Cím: 1161 Budapest, Rákóczi út 60/a
E-mail: ladabolt@axelero.hu, Internet: www.ladabolt.hu
Te./Fax: 405-1685

Vadászészkek készítése
aranyból, ezüsből egyedi elképzések alapján is
KOLOZSI ÉKSZERÉSZ KFT.
1114. Budapest, Eszék u. 7/b.
Tel.: 209-0489 (Budai Skálánál)

CONT-ECO KFT.
9700 Szombathely, Szent Gellért u. 17.
Tel/fax: 94-325-672
conteco@axelero.hu www.cont-eco.hu
ELEKTROMOS ÉS MECHANIKUS VADKÁRELHÁRÍTÓ KERITÉSEK ÉPÍTÉSE, LACME VILLANYPÁSZTOROK KIS- ÉS NAGYKERESKEDELME
KIVITELEZÉS • KERESKEDELEM • SZOLGÁLTATÁS

GRAVÍROZÁS FEGYVEREKBE, LŐSZEREKBE, KÉSEKBE, AJÁNDÉKTÁRGYAKBA!
Cél- és koronglövészeti lehetőség családi légkörben.
Lőkiképzés, lökészség fejlesztés
Hatástalanított fegyverek
KALIBER MAX FEGYVERBOLT
1039 BP. MÁTYÁS KIRÁLY ÚT 12. TEL: 240-19-23

KERÍTÉSEPÍTÉS
Erdősítések, gyümölcsösök, vadaskertek, vadkárrelharító kerítések építése, cölöpveresés vagy fúrásos technológiával, anyagbeszerzéssel
Tel: 20/532-3791 E-mail: borsod:fa@axelero.hu

Szelidi-tónál
vízközeli nyaraló kiadó.
Tel: 06-20-525-5754

GÉPJÁRMŰ KAROSSZÉRIÁK, MOTORFELÚJÍTÁS GARANCIÁVAL!
Hatvan, Martinovics út 9/b.
Tel.: 06-37/344-637
Mobil: 06-70/227-6650
Referenciák:
simon-car.fw.hu

Simon - Car
Gépjármű-karosszéria felújítás

Az etikus vadászatért!
Színvonalas vadászrendezvények kedvelt programja megrendelhető!
LÉZERES LÖVÉSZET
Kipróbálható: ERVA lövészklub Budafok, Pannónia u. 1-3. Érdeklődni: 06/30 488-4270

KORONGLÖVÉSZET BUDAKESZIN
- Automatak: trap, skeet, dupletrap
- Korongvadászat
- Koronglövészeti oktatás
- Vadászati szubsztációk
- Golyós szillett és futóvad

BUDAKESZI
LŐTÉR
MO BUDAÖRS

Tel: (20) 448-2516
(20) 945-0764

Navigációs (GPS) fix és mobil készülékek forgalmazása
Vadászathoz Sportoláshoz Repüléshez
Motorozáshoz Autózáshoz (útvonal tervezés)

1037 Budapest, Bojtár u. 44.
www.gpslap.hu www.duett.hu
info@duett.hu Tel.: 436-0-436

Duett
GPS AUTO HIFI & ALARM

